

**LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
ZIEMIA CHEŁMOŃSKIEGO**

**LOKALNA STRATEGIA
ROZWOJU
2009-2015**

ŻABIA WOLA, 2009

Autorzy:

Uczestnicy warsztatów analizujących potencjał i definiujących kierunki rozwoju obszaru LGD Ziemia Chełmońskiego

Uczestnicy Grupy Roboczej opracowującej dokument Lokalnej Strategii Rozwoju:

Dariusz Dąbrowski, Baranów
Agata Trzop-Szczypiorska, Baranów
Sławomir Pietraszek, Grodzisk Mazowiecki
Magdalena Podsiadły, Mszczonów
Zofia Krukowska, Mszczonów
Tadeusz Szymańczak, Teresin
Justyna Poniatowska, Teresin
Marcin Kurowski, Radziejowice
Witold Czuksanow, Żabia Wola
Zofia Owczarek, Żabia Wola
Agnieszka Karkulak, Żabia Wola

Moderatorzy i redaktorzy merytoryczni LSR:

Katarzyna Boczek, Fundacja Edukacyjna 4H w Polsce
Ireneusz Kamiński, firma EUKON - rozwój lokalny, projekty europejskie i współpraca międzynarodowa

Koordynatorzy procesu opracowania LSR i aktywizacji społeczności lokalnej:

Witold Czuksanow
Zofia Owczarek
Magdalena Podsiadły

Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia LGD "Ziemia Chełmońskiego" została opracowana przy wsparciu finansowym Samorządu Województwa Mazowieckiego w ramach realizacji projektu "Działania na rzecz wdrażania podejścia LEADER na Mazowszu".

**Lokalna Grupa Działania
Ziemia Chełmońskiego**

**Lokalna Strategia Rozwoju
2009 – 2015**

Styczeń 2009

SPIS TREŚCI

1. Charakterystyka Lokalnej Grupy Działania Ziemi Chełmońskiego jako jednostki odpowiedzialnej za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR).....	1
Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i numer w tym rejestrze.....	1
Opis procesu budowania partnerstwa.....	1
Charakterystyka członków LGD i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD.....	3
Struktura Rady.....	9
Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz Rady.....	11
Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład Rady.....	15
Doświadczenie LGD i członków LGD w realizacji operacji.....	16
2. Opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności	17
Wykaz gmin wchodzących w skład LGD.....	17
Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe.....	18
Ocena społeczno-gospodarcza obszaru.....	25
Potencjał demograficzny.....	26
Potencjał gospodarczy.....	28
Poziom aktywności społecznej.....	32
Specyfika obszaru.....	35
3. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR; wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy.....	36
4. Cele ogólne i szczegółowe Lokalnej Strategii Rozwoju oraz planowane przedsięwzięcia służące osiągnięciu poszczególnych celów szczegółowych, w ramach których będą realizowane operacje.....	39
Cele ogólne LSR.....	39
Cele szczegółowe LSR.....	40
Opis planowanych do realizacji przedsięwzięć.....	42
Wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania dla każdego przedsięwzięcia.....	43
5. Misja Lokalnej Grupy Działania Ziemia Chełmońskiego.....	46
6. Spójność specyfiki obszaru z celami Lokalnej Strategii Rozwoju.....	46
7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju.....	48
8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla przedsięwzięć planowanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju.....	50
9. Procedura oceny zgodności operacji z LSR, procedura wyboru	

operacji przez LGD, procedura odwołania od rozstrzygnięć Rady w sprawie wyboru operacji w ramach działania „Wdrażanie LSR”, kryteria, na podstawie których jest oceniana zgodność operacji z LSR oraz kryteria wyboru operacji i procedura zmiany tych kryteriów.....	51
Procedury oceny zgodności operacji z LSR	
Procedury wyboru operacji przez LGD	
Procedura odwołania się wnioskodawców od rozstrzygnięć Rady w sprawie wyboru operacji	
10. Budżet Lokalnej Strategii Rozwoju dla każdego roku jej realizacji.....	66
11. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR.....	71
11.1 Podmioty i osoby, które brały udział w pracy nad strategią.....	71
11.2 Podmioty i środowiska, które mają znaczący wpływ na sytuację obszaru objętego LSR.....	72
11.3 Otwartość procesu konsultowania LSR.....	73
11.4 Stosowane formy przygotowania i konsultowania LSR.....	73
12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR.....	74
13. Zasady i sposób dokonywania oceny (ewaluacji) własnej.....	76
14. Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR.....	76
15. Planowane działania, przedsięwzięcia lub operacje realizowane przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR.....	81
15.1 Plany dotyczące przedsięwzięć, które LGD zamierza realizować w ramach, innych niż oś 4 PROW 2007-2013, programów.....	81
15.2 Mechanizmy zabezpieczające przed nakładaniem się pomocy w ramach PROW i innych programów.....	81
16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich.....	82
17. Informacja o dołączanych do LSR załącznikach.....	84

1. Charakterystyka Lokalnej Grupy Działania Ziemia Chełmońskiego jako jednostki odpowiedzialnej za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR)

Obserwując kolejne etapy wdrażania programu Leader+ w Polsce, a także sukcesy sąsiednich gmin jakie były udziałem członków lokalnych grup działania, zachęciły mieszkańców gmin Baranów, Grodzisk Mazowiecki, Mszczonów, Radziejowice, Teresin i Żabia Wola do podjęcia kroków w celu utworzenia stowarzyszenia na swoim terenie działania.

Stowarzyszenie działa zgodnie z ustawą *Prawo o stowarzyszeniach* (Dz. U.01.79.855) oraz w oparciu o art. 15 ustawy z dnia 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz.U. nr 64 poz 427 oraz z 2008 r. nr 98., poz 634)

1.1 Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i numer w tym rejestrze

- a) Nazwa: Lokalna Grupa Działania Ziemia Chełmońskiego
- b) Status prawny: stowarzyszenie działające na podstawie:
 - ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (tj. Dz. U. z 2001 r., Nr 79, poz. 855 z późn. zm.),
 - rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1)
 - ustawy z 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427),
 - Statutu
- c) Data wpisu do KRS: 19 sierpnia 2008
- d) Numer w KRS: 0000311775

1.2 Opis procesu budowania partnerstwa

Gminy wchodzące w skład obecnej LGD mają już kilkuletnie doświadczenia we wspólnej pracy między innymi poprzez udział w Związku Międzygminnym "Mazowsze Zachodnie". Związek powstał w 2003 roku i skupia oprócz gmin obecnych w stowarzyszeniu LGD (Baranów, Mszczonów, Radziejowice, Teresin i Żabia Wola) gminy Wiskitki, Puszcza Mariańska i Jaktorów. Będąc partnerami Związku gminy realizowały wspólnie różne przedsięwzięcia, takie na przykład jak te związane z infrastrukturą wodociągową, czy zagospodarowaniem odpadów zwierzęcych. Przygotowują międzygminne schronisko dla psów bezdomnych. Złożyli wspólny wniosek do Funduszu Spójności na finansowanie budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków w poszczególnych gminach Związku.

Kolejne przykłady wspólnych działań dotyczą organizacji zdarzeń kulturalnych i sportowych; Biegi Przełajowe w Radziejowicach, Turnieje Unihokeja, Złaz Niepodległościowy, Małe Siemionalia – Przegląd Amatorskich Zespołów Ludowych, Rajdy Rowerowe, Złazy turystyczne (Babie Lato, Powitanie Wiosny). Stała ekspozycja (Mini) Muzeum Żaby, zorganizowana społecznikowskim wysiłkiem w Domu Kultury w Żabiej Woli jest okazją do organizowania „żabich zlotów”, konkursów artystycznych wśród młodzieży ,do szerzenia wiedzy ekologicznej i czynnego udziału w ochronie przyrody.

Ponadto gminy organizowały razem dożynki powiatowe, pomagały w organizacji corocznych międzywojewódzkich „Dni Kukurydzy” w Skrzelewie w gminie Teresin. Dzięki tym wcześniejszym inicjatywom łatwiej było im podjąć decyzję o utworzeniu stowarzyszenia w ramach programu Leader.

Podczas szkoleń i spotkań organizowanych dla samorządów lokalnych na obszarze sześciu gmin w ostatnich dwóch latach mówiono o wdrażaniu programu Leader+ w Polsce oraz o planowanych działaniach w latach 2007-2013 w ramach PROW. Również temat ten był poruszany przez Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego na spotkaniach z rolnikami. Pojawiły się pierwsze inicjatywy podejmowane przez sąsiednie gminy, które realizowały II Schemat w ramach SPO. To spowodowało, że mieszkańcy obszaru LGD zaczęli interesować się tym programem.

Pierwsze wspólne spotkanie informacyjne odbyło się 3 stycznia 2008r. Był to moment przełomowy, bo od tej pory wszystkie działania zmierzały już do włączenia się gmin do programu Leader. Na sesjach gmin radni podjęli uchwały o zawarciu porozumienia z gminami Radziejowice, Baranów, Wiskitki, Puszcza Mariańską, Teresin, Miastem i Gminą Mszczonów – partnerami Związku Międzygminnego w celu utworzenia lokalnej grupy działania. Został również wyznaczony koordynator, Gmina Żabia Wola, którą zobowiązano do podjęcia czynności niezbędnych do powołania stowarzyszenia zgodnie z wymogami programu. Przedstawiciele wszystkich gmin wzięli udział w szkoleniu na temat inicjatywy Leader i specyfiki programu. Szkolenie odbyło się 27 marca 2008, a o pomoc poproszono specjalistów z firmy consultingowej. Powołano także grupę roboczą, która przeprowadziła serię spotkań. Ich wynikiem było przygotowanie spotkania założycielskiego oraz niezbędnych dokumentów do rejestracji, w tym projektu statutu.

Dużo uwagi poświęcono na konsultacje społeczne. Informowano mieszkańców poprzez urzędy gmin, na sesjach i spotkaniach wiejskich, spotkaniach z sołtysami, w szkołach (po naradzie z dyrektorami szkół), a także przez lokalne media. Artykuły ukazały się w takich gazetach jak Wspólny Powiat, Biuletyn Nasza Gmina. Włączono lokalne radio Bogoria.

W dniu 14 kwietnia 2008r. w czasie spotkania poświęconego dyskusji nad kształtem statutu wycofały się dwie gminy: Wiskitki i Puszcza Mariańska. Pozostałe przygotowały spotkanie założycielskie na 7 maja 2008. W gminach zaktualizowano uchwały podjęte w styczniu o wstąpieniu do stowarzyszenia, a w tym czasie pojawił się nowy potencjalny partner, gmina Grodzisk Mazowiecki.

Ostatecznie 7 maja 2008 roku Komitet Założycielski zwołał Walne Zebranie, które przyjęło uchwałę o powołaniu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Chełmońskiego obejmującego gminy: Baranów, Grodzisk Mazowiecki, Mszczonów, Radziejowice, Teresin i Żabia Wola. Przyjęto również statut uchwałą i wybrano Żabią Wolę jako siedzibę stowarzyszenia.

Przez cały okres przygotowań do formalnego spotkania – walnego przyszłych członków LGD odbywały się spotkania w gminach, na których informowano o podjętej inicjatywie i zachęcano do udziału w tworzonemu stowarzyszeniu. Wynikiem tych prac było zebranie przedstawicieli trzech sektorów z wszystkich sześciu gmin, którzy podczas Walnego Zebrania zadeklarowali swój udział w stowarzyszeniu.

Reprezentacja wygląda następująco: 7 podmiotów publicznych
54 podmioty społeczne
7 podmiotów gospodarczych

Wniosek rejestracyjny wraz z niezbędnymi dokumentami złożono do sądu, w dniu 19 sierpnia 2008 roku. Grupa została zarejestrowana i otrzymała nr KRS 0000311775.

Wszystkie osoby zaangażowane w LGD pracują społecznie dzieląc czas pomiędzy pracę zawodową, a pracę w Stowarzyszeniu.

1.3 Charakterystyka członków LGD i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD

Członkowie i partnerzy LGD

W skład Lokalnej Grupy Działania Ziemia Chełmońskiego wchodzi 70 członków. Zgodnie z zasadą partnerstwa programu Leader, reprezentują oni trzy sektory: społeczny, gospodarczy i publiczny.

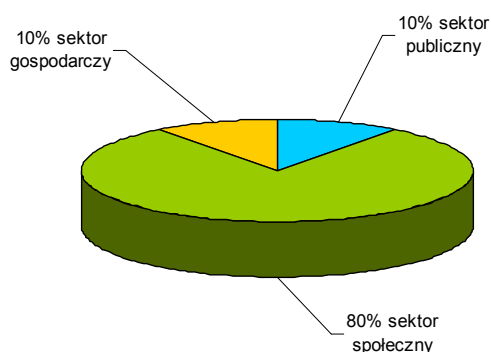
7 osób reprezentuje sektor publiczny

56 osób reprezentuje sektor społeczny

7 osób reprezentuje sektor gospodarczy

Członkowie sektora społecznego i gospodarczego stanowią 90% składu Stowarzyszenia.

Procentowy udział przedstawicieli trzech sektorów

Stowarzyszenie LGD Ziemia Chełmońskiego jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, działającym na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

W podziale na osoby prawne i fizyczne, podział ten wygląda następująco:

osoby prawne

1. Gmina Baranów – reprezentuje Dariusz Dąbrowski
2. Gmina Grodzisk Mazowiecki – Maria Jolanta Grabowska
3. Gmina Mszczonów – reprezentuje Józef Grzegorz Kurek
4. Gmina Radziejowice – reprezentuje Tadeusz Kłuciński
5. Gmina Teresin - reprezentuje Marek Jaworski
6. Gmina Żabia Wola – reprezentuje Halina Wawruch
7. Do Kultury w Żabiej Woli – reprezentuje Danuta Wiczuk-Nowajczyk
8. OSP Skuły – reprezentuje Waclaw Tadeusz Świdlicki
9. Stowarzyszenie na rzecz Gminy Baranów PRACA I ROZWÓJ – Agata Trzop-Szczypiorski
10. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kask i Okolic, gmina Baranów – Grażyna Tober
11. Stowarzyszenie Szansa – reprezentuje Małgorzata Kozicka
12. Stowarzyszenie „Miłośników wsi Topolowa” – reprezentuje Halina Ziółkowska
13. Stowarzyszenie Przyjaciół Mieszkańców Teresina Impuls – reprezentuje Agnieszka Ptaszkiewicz

oraz osoby fizyczne

Tabela nr 1: Osoby fizyczne wchodzące w skład LGD

Lp.	Imię i nazwisko	Gmina	Sektor
1.	Roman Bodych	Baranów	społeczny
2.	Robert Pindor	Baranów	gospodarczy
3.	Waldemar Wiśniewski	Baranów	społeczny
4.	Zbigniew Stepień	Baranów	społeczny
5.	Joanna Zimochocka	Baranów	społeczny
6.	Bogucka Hanna	Baranów	społeczny
7.	Radosław Karasiewicz-Szczypiorski	Baranów	społeczny
8.	Mariusz Malinowski	Grodzisk Mazowiecki	społeczny
9.	Marian Baran	Grodzisk Mazowiecki	społeczny
10.	Izabela Maria Kamińska	Grodzisk Mazowiecki	społeczny
11.	Marzena Kuczyńska	Grodzisk Mazowiecki	społeczny
12.	Jerzy Zawadzki	Grodzisk Mazowiecki	społeczny
13.	Jarosław Józefowicz	Grodzisk Mazowiecki	gospodarczy
14.	Sławomir Pietraszek	Grodzisk Mazowiecki	społeczny
15.	Sławomir Jackowski	Grodzisk Mazowiecki	społeczny
16.	Urszula Jasińska	Grodzisk Mazowiecki	społeczny
17.	Aldona Jaskulska	Grodzisk Mazowiecki	społeczny
18.	Zbigniew Grabek	Mszczonów	społeczny
19.	Bożena Majewska	Mszczonów	społeczny
20.	Andrzej Zieliński	Mszczonów	gospodarczy
21.	Magdalena Podsiadły	Mszczonów	społeczny
22.	Krzysztof Kurzepa	Mszczonów	społeczny
23.	Marek Zientek	Mszczonów	społeczny
24.	Łukasz Koperski	Mszczonów	gospodarczy
25.	Zofia Krukowska	Mszczonów	społeczny
26.	Urszula Ciężka	Radziejowice	społeczny
27.	Władysław Szczepanik	Radziejowice	społeczny
28.	Marcin Kurowski	Radziejowice	społeczny
29.	Justyna Poniatowska	Teresin	społeczny
30.	Jadwiga Wziątek	Teresin	społeczny
31.	Tadeusz Szymańczak	Teresin	społeczny
32.	Piotr Szlachetko	Teresin	społeczny
33.	Andrzej Pomianowski	Żabia Wola	społeczny
34.	Witold Czukanow	Żabia Wola	gospodarczy
35.	Zofia Owczarek	Żabia Wola	społeczny
36.	Ewa Taras	Żabia Wola	społeczny
37.	Barbara Gradkowska	Żabia Wola	społeczny
38.	Justyna Wodnicka-Żuk	Żabia Wola	społeczny
39.	Regina Badowska	Żabia Wola	społeczny
40.	Piotr Wolicki	Żabia Wola	społeczny

41.	Andrzej Jendrych	Żabia Wola	społeczny
42.	Maria Ładyńska	Żabia Wola	społeczny
43.	Mirosława Masiak	Żabia Wola	społeczny
44.	Irena Staniak	Żabia Wola	społeczny
45.	Sebastian Bęza	Żabia Wola	społeczny
46.	Władysława Broczek	Żabia Wola	społeczny
47.	Ewa Bartczak	Żabia Wola	społeczny
48.	Piotr Kleszko	Żabia Wola	gospodarczy
49.	Ewa Ładyńska	Żabia Wola	społeczny
50.	Marzena Pytlak	Żabia Wola	społeczny
51.	Edward Michałowski	Żabia Wola	gospodarczy
52.	Przemysław Borowy	Żabia Wola	społeczny
53.	Ewa Błaszkiwicz	Żabia Wola	społeczny
54.	Anna Dragowska	Żabia Wola	społeczny
55.	Sylvia Rokosz	Żabia Wola	społeczny

Natomiast skład członkowski LGD w podziale na sektory i pełnioną funkcję oraz uwzględniając rodzaj prowadzonej działalności wygląda następująco:

Tabela nr 1: Członkowie Stowarzyszenia LGD Ziemia Chełmońskiego

Lp.	Imię i nazwisko członka LGD	Rodzaj prowadzonej działalności	Funkcja w LGD
I. Sektor publiczny			
1.	Halina Wawruch	Wójt Gminy Żabia Wola	Przewodniczący Rady
2.	Marek Jaworski	Wice wójt gminy Teresin	Wiceprzewodniczący Rady
3.	Maria Jolanta Grabowska	Wiceburmistrz Grodzisk Mazowiecki	Członek Rady
4.	Józef Grzegorz Kurek	Burmistrz Gminy Mszczonów	Członek Rady
5.	Tadeusz Kłuciński	Wójt Gminy Radziejowice	Członek Rady
6.	Dariusz Dąbrowski	Wice wójt gminy Baranów	Członek Zarządu
7.	Danuta Wiczuk-Nowajczyk	Dom Kultury w Żabiej Woli	Członek
II. Sektor społeczny			
1.	Agata Trzop-Szczypiorska	Stowarzyszenie Praca i Rozwój, gmina Baranów	Wiceprzewodniczący Zarządu
2.	Irena Staniak	Osoba fizyczna, gmina Żabia Wola	Członek
3.	Sebastian Bęza	Osoba fizyczna, gmina Żabia Wola	Członek
4.	Marian Baran	Osoba fizyczna, gmina Grodzisk Mazowiecki Sołtys	Członek
5.	Aldona Jaskulska	Osoba fizyczna, gmina Grodzisk Mazowiecki	Członek
6.	Ewa Bartczak	OSP Skuły, gmina Żabia Wola	Członek Rady

7.	Sławomir Pietraszek	Osoba fizyczna, Urząd Gminy Grodzisk Mazowiecki	Członek Zarządu
8.	Urszula Ciężka	Osoba fizyczna, gmina Radziejowice-radna	Członek Rady
9.	Władysław Szczepanik	Osoba fizyczna , gmina Radziejowice	Członek Komisji Rewizyjnej
10.	Magdalena Podsiadły	Osoba fizyczna, Urząd Gminy Mszczonów	Członek
11.	Zofia Owczarek	Osoba fizyczna, Urząd Gminy Żabia Wola	Członek Zarządu
12.	Roman Bodych	Rolnik, Gmina Baranów	
13.	Waldemar Wiśniewski	Osoba fizyczna, gmina Baranów	Członek Komisji Rewizyjnej
14.	Joanna Zimochocka	Gmina Baranów, radna	Członek Rady
15.	Izabela Maria Kamińska	organizacje społeczne, gmina Grodzisk Mazowiecki, OSP	Członek Rady
16.	Zofia Krukowska	Osoba fizyczna, Urząd Gminy Mszczonów	Sekretarz
17.	Jadwiga Wziątek	Osoba fizyczna, gmina Teresin	
18.	Piotr Szlachetko	Osoba fizyczna, gmina Teresin	Wiceprezes Komisji Rewizyjnej
19.	Bożena Majewska	Stowarzyszenia dla dzieci niepełnosprawnych, gmina Mszczonów	Członek Komisji Rewizyjnej
20.	Krzysztof Kurzepa	Osoba fizyczna, gmina Mszczonów	Członek
21.	Zbigniew Grabek	komendant ZHP, gmina Mszczonów,	Członek Rady
22.	Justyna Wodnicka-Żuk	Osoba fizyczna dyrektor ZOPO, gmina Żabia Wola	Członek
23.	Marek Zientek	Leśniczy, leśnik, gmina Mszczonów Radny	Członek Zarządu
24.	Ewa Taras	Osoba fizyczna, Urząd Gminy Żabia Wola	Członek
25.	Justyna Poniatowska	Osoba fizyczna, Urząd Gminy Teresin	Członek Zarządu
26.	Marcin Kurowski	Osoba fizyczna, Radny Gmina Radziejowice	Skarbnik
27.	Urszula Jasińska	Osoba fizyczna, Sołtys w gminie Grodzisk Mazowiecki	Członek Zarządu
28.	Halina Ziółkowska	Stowarzyszenie „Miłośników wsi Topolowa” gmina Teresin	Członek Rady
29.	Mariusz Malinowski	Osoba fizyczna, gmina Grodzisk Mazowiecki	Członek Rady
30.	Zbigniew Stępień	Osoba fizyczna, gmina Baranów	Członek Rady
31.	Wacław Tadeusz Świdlicki	Osoba fizyczna, prezes OSP Skuły, gmina Żabia Wola	Członek
32.	Regina Badowska	Osoba fizyczna, gmina Żabia	Członek

		Wola. Radna	
35.	Przemysław Borowy	Osoba fizyczna, gmina Żabia Wola	Członek
36.	Piotr Wolicki	Osoba fizyczna, gmina Żabia Wola	Członek
37.	Andrzej Jendrych	Osoba fizyczna Dziennikarz, gmina Żabia Wola	Członek
38.	Maria Ładyńska	Osoba fizyczna, gmina Żabia Wola	Członek
39.	Jerzy Zawadzki	Osoba fizyczna, gmina Grodzisk Mazowiecki	Członek
40.	Marzena Kuczyńska	Osoba fizyczna, gmina Grodzisk Mazowiecki	Członek
41.	Bogucka Hanna	Osoba fizyczna, gmina Baranów	Członek
42.	Radosław Karasiewicz-Szczypiorski	Osoba fizyczna , Archeolog, gmina Baranów	Członek
43.	Mirosława Masiak	Osoba fizyczna, gmina Żabia Wola	Członek
44.	Władysława Broczek	Osoba fizyczna, gmina Żabia Wola	Członek
45.	Ewa Ładyńska	Osoba fizyczna, gmina Żabia Wola	Członek
46.	Andrzej Pomianowski	Osoba fizyczna, gmina Żabia Wola	Członek
47.	Grażyna Tober	Prezes Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Kask i Okolic	Członek
48.	Agnieszka Ptaszkiewicz	Stowarzyszenie Impuls-czł.zarządu, gmina Teresin	Członek Rady
49.	Tadeusz Szymańczak	Osoba fizyczna, Rolnik ,gmina Teresin	Wiceprezes Zarządu
50.	Ewa Błaszkiwicz	Osoba fizyczna, gmina Żabia Wola	Członek Komisji Rewizyjnej
51.	Sławomir Jackowski	Osoba fizyczna, gmina Grodzisk Mazowiecki	Członek
52.	Barbara Gradkowska	Osoba fizyczna , Dyrektor szkoły podstawowej, gmina Żabia Wola	Członek
53.	Marzena Pytlak	Osoba fizyczna , Dyrektor Szkoły gmina Żabia Wola	Członek
54.	Małgorzata Kozicka	Stowarzyszenie Szansa, gmina Żabia Wola	Członek
55.	Anna Dragowska	Pracownik administracyjny gmina Żabia Wola	Członek
56.	Sylwia Rokosz	Pracownik administracyjny gmina Żabia Wola	Członek
III.	Sektor gospodarczy		
1.	Robert Pindor	LOGART, właściciel firmy doradczej, gmina Baranów	Członek Rady
2.	Piotr Kleszko	GROSS-SYSTEM, gmina Żabia	Członek

		Wola	
3.	Edward Michałowski	Gmina Żabia Wola, gosp. rolne	Członek Rady
4.	Jarosław Józefowicz	„Fachman”, usługi remontowo-budowlane, gmina Grodzisk Mazowiecki	Członek Komisji Rewizyjnej
5.	Łukasz Koperski	Działalność gospodarcza Koperski, Mszczonów	Członek
6.	Andrzej Zieliński	Cech Rzemiosła i Przedsiębiorczości, gmina Mszczonów	Członek Rady
7.	Witold Czuksanow	Flora Witold Czuksanow, Dziennikarz, gmina Żabia Wola	Prezes Zarządu

I. Charakterystyka członków sektora publicznego - reprezentują go samorzady gminne oraz Dom Kultury w Żabiej Woli

II. Charakterystyka członków sektora społecznego - reprezentują go głównie osoby fizyczne, ludzie o różnym wykształceniu (z przewagą osób z wykształceniem wyższym) i prowadzonej działalności. Możemy wymienić tu pracowników administracji samorządowej, nauczycieli, dziennikarzy i archeologa, ekonomistów, inżynierów rolnictwa, leśnictwa, lotnictwa. W tej grupie znalazły się też organizacje pozarządowe takie jak ochotnicza straż pożarna, oraz stowarzyszenia działające na rzecz rozwoju lokalnego i osób niepełnosprawnych .

III. Charakterystyka członków reprezentujących sektor gospodarczy – Są tu głównie osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą z przewagą usług na rzecz mieszkańców. Są też przedstawiciele budownictwa, rolnictwa i ogrodnictwa.

Sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD

Zasady i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD określa statut Stowarzyszenia. Grupa jest otwarta na nowych partnerów, zarówno osoby fizyczne jak i osoby prawne. Zgodnie ze statutem członkiem stowarzyszenia może zostać pełnoletnia osoba fizyczna , która:

1. Spełnia warunki określone w ustawie Prawo o stowarzyszeniach,
2. Działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i przedstawi poparcie (wskazanie) zawierające w szczególności pozytywną opinię w tym zakresie udzieloną przez działających na obszarze, dla którego ma być opracowana LSR lub którego dotyczy LSR:
 - a) partnera społecznego i/lub gospodarczego w rozumieniu przepisów o Narodowym Planie Rozwoju lub
 - b) gminę wiejską lub miejsko – wiejską,
 - c) związek międzygminny lub
 - d) inną osobę prawną, której działalność obejmuje realizację celu Stowarzyszenia,
3. Złoży deklarację członkowską .

Członkiem Stowarzyszenia mogą zostać osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, które złożą deklarację członkowską. Ograniczenie jakie zastosowali członkowie LGD to wykluczenie ze starania się o członkostwo osoby, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa popełnione umyślnie.

Nabycie lub utrata członkostwa w Stowarzyszeniu następuje na podstawie uchwały Zarządu Stowarzyszenia podjętej zwykłą większością głosów.

Utrata członkostwa w Stowarzyszeniu następuje wskutek:

- złożenia pisemnej rezygnacji na ręce Zarządu Stowarzyszenia,
- za przestępstwa popełnione umyślnie, za skazanie prawomocnym wyrokiem przez sąd,
- cofnięcia rekomendacji,
- wykluczenia przez Zarząd na skutek działalności niezgodnej ze statutem lub uchwałą władz stowarzyszenia,
- śmierci członka Stowarzyszenia.

Możliwe jest zawieszenie z uzasadnionych powodów w prawach członkostwa na podstawie uchwały Zarządu lub na pisemny wniosek członka Stowarzyszenia złożony i przyjęty przez Zarząd.

Można odwołać się od uchwały Zarządu w sprawie wykluczenia lub zawieszenia członkostwa jeśli w ciągu 7 dni od doręczenia uchwały Zarządu, członek Stowarzyszenia złoży odwołanie do Walnego Zebrania.

LGD jest otwarte na nowych członków i partnerów, a w ciągu realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju będzie czyniło starania o pozyskanie nowych osób fizycznych i partnerów z każdego z trzech sektorów, społecznego, gospodarczego i publicznego. Zwiększenie potencjału członków Stowarzyszenia w ich opinii przyczyni się do lepszego i bardziej skutecznego wpływu na zmiany na obszarze działania LGD. Poprzez podejmowane działania członkowie Stowarzyszenia będą zachęcali do aktywnego udziału w różnych przedsięwzięciach, imprezach promocyjnych, akcjach i innych działaniach, które będą mogły przyczynić się do rozwoju gospodarczego i społecznego obszaru.

1.4 Struktura organu decyzyjnego – Rady LGD

Rada zgodnie ze statutem w co najmniej 50 % składa się z podmiotów o których mowa w art. 6 ust. 1 lit b i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich — czyli partnerów gospodarczych i społecznych oraz innych odpowiednich podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z zakresu środowiska naturalnego, oraz podmiotami odpowiedzialnymi za promowanie równości mężczyzn i kobiet - wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie.

Rada Stowarzyszenia LGD Ziemia Chełmońskiego została wybrana już podczas pierwszego zebrania założycielskiego i składa się z 17 członków. Członkowie Rady reprezentują wszystkie trzy sektory, a także terytorialnie, wszystkie sześć gmin wchodzących w skład LGD. Poniżej tabela charakteryzująca członków Rady i rodzaj prowadzonej przez nich działalności.

Tabela nr 2: Skład Rady LGD Ziemia Chełmońskiego

Lp.	Imię i nazwisko Członka Rady	Nazwa podmiotu którego przedstawicielem jest dany członek Rady LGD (w odniesieniu których to dotyczy)	Gmina <i>(jest mieszkańcem gminy lub na jej terenie prowadzi działalność)</i>	Reprezentowany Sektor <i>(zgodnie z dokumentacją)</i>	Rodzaj prowadzonej działalności przez członków Rady
1.	Halina Wawruch	Urząd Gminy	Żabia Wola	Sektor publiczny	administracja
2.	Marek Jaworski	Urząd Gminy	Teresin	Sektor publiczny	administracja
3.	Zbigniew Stępień	Urząd Gminy	Grodzisk Mazowiecki	Sektor publiczny	administracja
4.	Tadeusz Kluciński	Urząd Gminy	Radziejowice	Sektor publiczny	administracja
5.	Halina Ziółkowska	Stowarzyszenie „Miłośników wsi Topolowa”	Teresin	Sektor publiczny	Doradztwo rolnicze
6.	Maria Jolanta Grabowska	Osoba fizyczna	Grodzisk Maz.	Sektor społeczny	administracja
7.	Mariusz Malinowski	Osoba fizyczna	Grodzisk Maz,	Sektor społeczny	administracja
8.	Józef Grzegorz Kurek	Urząd Gminy	Mszczonów	społeczny	administracja
9.	Urszula Ciężka	Osoba fizyczna	Radziejowice	Sektor społeczny	administracja
10.	Joanna Zimochocka	Osoba fizyczna	Baranów	Sektor społeczny	Radna gminy Baranów
11.	Izabela Maria Kamińska	Osoba fizyczna	Grodzisk Maz.	Sektor społeczny	OSP
12.	Zbigniew Grabek	Osoba fizyczna	Mszczonów	Sektor społeczny	Komendant ZHP
13.	Robert Pindor	Osoba fizyczna	Baranów	Sektor gospodarczy	Usługi doradcze
14.	Agnieszka Ptaszkiewicz	Osoba fizyczna	Teresin	Sektor gospodarczy	produkcja
15.	Andrzej Zieliński	Osoba fizyczna	Mszczonów	Sektor gospodarczy	Cech Rzemiosła i Przedsiębiorczości
16.	Ewa Bartczak	Osoba fizyczna	Żabia Wola	Sektor gospodarczy	
17.	Edward Michałowski	Osoba fizyczna	Żabia Wola	Sektor gospodarczy	Rolnik

Zgodnie z zasadą reprezentatywności i przewagi co najmniej 50% powinno być w składzie Rady przedstawiciele sektora społecznego i gospodarczego. W LGD Ziemia Chełmońskiego stanowią oni 71% składu Rady. Zachowana jest też równowaga płci. Kobiety stanowią 47% składu Rady.

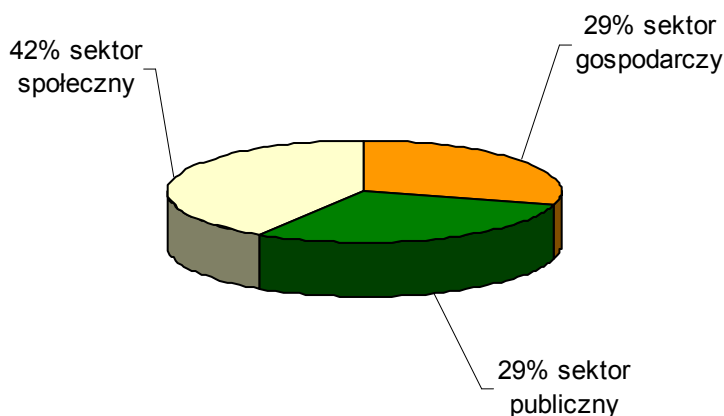
Procentowy udział członków Rady w poszczególnych sektorach przedstawia się następująco:

sektor publiczny – 5

sektor społeczny – 7

sektor gospodarczy - 5

procentowy udział członków Rady w trzech sektorach

Sposób powoływania i zmiany składu Rady

Zgodnie ze statutem członkowie Rady nie mogą być wybierani do innych organów Stowarzyszenia. Zasady powoływania i odwoływania członków Rady określa statut Stowarzyszenia. Rada wybierana jest przez Walne Zebranie Członków LGD spośród członków tego zebrania, w drodze uchwały zapadającej zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania.

Odwołanie członków Rady należy do kompetencji Walnego zebrania. Odwołanie w drodze uchwały zapada większością 2/3 głosów.

W przypadkach wygaśnięcia mandatu członka Rady przed upływem kadencji Walne Zebranie dokonuje uzupełnienia nie więcej niż połowy składu na okres do upływu kadencji.

Natomiast w przypadku wygaśnięcia mandatu członka Rady z powodu zakończenia kadencji lub złożenia przez niego rezygnacji, pełni on swoją funkcję do czasu wyboru innej osoby na jego miejsce, chyba że Walne Zebranie postanowi inaczej.

1.5 Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz Rady

Rozdział funkcji pomiędzy poszczególne organy LGD

Zgodnie z przyjętym statutem organami Stowarzyszenia są:

- 1) Walne Zebranie Członków;
- 2) Rada;
- 3) Zarząd;
- 4) Komisja Rewizyjna.

Statut określa również, że członkowie Stowarzyszenia nie mogą być reprezentowani w więcej niż jednym organie. Statut określa, że nie można być jednocześnie członkiem Zarządu i Komisji Rewizyjnej, Rady i Zarządu oraz Rady i Komisji Rewizyjnej. Takie zabezpieczenie pełnienia nie więcej niż jednej funkcji, zapewnia rozdział funkcji zarządczej i kontrolnej od decyzyjnej.

Statut dopuszcza sytuację, w której Przewodniczący Rady i Komisji Rewizyjnej są przedstawicielami tej samej gminy, natomiast Prezes Zarządu musi być przedstawicielem innej gminy.

Kadencja we wszystkich organach Stowarzyszenia trwa trzy lata do czasu wyboru nowego Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej. Mandat członków Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej wygasa po pierwszym Walnym Zebraniu odbywającym się w roku kalendarzowym, w którym upływa okres kadencji.

Do kompetencji Walnego Zebrania Członków należy:

- 1) akceptacja LSR i jej ewentualne zamiany,
- 2) uchwalanie kierunków i programu działania Stowarzyszenia,
- 3) wybór i odwołanie członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady bez określenia funkcji, oprócz pierwszego posiedzenia założycielskiego, kiedy władze stowarzyszenia wybierają osoby funkcyjne.
- 4) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej, w szczególności dotyczących projektów realizowanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanej przez Stowarzyszenie,
- 5) udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi,
- 6) uchwalanie zmian Statutu,
- 7) podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia Stowarzyszenia do innych organizacji lub wystąpienia z innych organizacji,
- 8) rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu wniesionych przez członków Stowarzyszenia,
- 9) uchwalanie regulaminu obrad Walnego Zebrania Członków,
- 10) opiniowanie propozycji Zarządu dotyczących projektów, które mają być objęte dofinansowaniem na podstawie przepisów PROW,
- 11) podejmowanie uchwał w sprawie rozwiązania Stowarzyszenia,

We wszystkich powyższych sprawach uchwały przyjmowane są zwykłą większością głosów obecnych na zebraniu członków. Jednak podjęcie uchwały w sprawie zmiany Statutu, odwołania członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz rozwiązania Stowarzyszenia wymaga bezwzględnej większości głosów, przy obecności co najmniej połowy członków Stowarzyszenia uprawnionych do głosowania.

Rada Lokalnej Grupy Działania

Zgodnie ze statutem Rada składa się z:

- 1) Przewodniczącego Rady;
- 2) Wiceprzewodniczącego Rady;
- 3) Członków Rady.

Zgodnie ze statutem Rada składa się z 6 do 18 członków. Obecnie liczy 17 osób.

Przewodniczący Rady, Wiceprzewodniczący Rady są wybierani spośród Członków Rady w sposób jawny na pierwszym posiedzeniu Rady.

Wybór lub odwołanie członków Rady jest zatwierdzane przez Walne Zebranie Członków bezwzględną większością głosów obecnych, przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania członków Walnego Zebrania.

Ponadto zgodnie z Regulaminem Rady Członkowie Rady nie mogą być równocześnie członkami Zarządu, Komisji Rewizyjnej ani pracownikami Biura LGD.

Kadencja Członków Rady trwa trzy lata.

Wybór operacji

Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji (projektów) zgodnie z art. 62 ust.4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 roku w sprawie wsparcia Rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju, opracowanej przez LGD.

Wybór operacji dokonywany jest w formie uchwały Rady, podjętej zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania.

Zgodnie z Regulaminem Rady w głosowaniu nad wyborem operacji biorą udział wszyscy obecni uprawnieni członkowie Rady za wyjątkiem osób pracujących lub zamieszkujących gminę, z której rozpatrywany jest wniosek lub osób reprezentujących podmiot składający wniosek lub osób składających wniosek przypadku osób fizycznych wykluczenie dotyczy osób będących małżonkiem lub spokrewnionych z osobą składającą wniosek do drugiej linii.

Opis szczegółowy procedury funkcjonowania Rady LGD reguluje Regulamin, który jest załącznikiem nr 2 do LSR

Zarząd Lokalnej Grupy Działania

Zgodnie ze statutem w skład Zarządu wchodzi:

- 1) Prezes
- 2) Dwoch Wiceprezesów
- 3) Skarbnik
- 4) Sekretarz
- 5) Od 6- do 12 członków

Aby zostać członkiem Zarządu trzeba spełnić kilka kryteriów, do których należą:

- 1) posiadanie wykształcenia wyższego lub średniego,
- 2) ukończone szkoły, kursy lub szkolenia z zakresu rolnictwa lub rozwoju obszarów wiejskich,
- 3) posiadanie doświadczenia w strukturach podmiotu rekomendującego projekty do realizacji,
- 4) udział w realizacji projektów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Członkowie Zarządu na pierwszym posiedzeniu wybierają spośród siebie Prezesa, dwóch Wiceprezesów, Skarbnika i Sekretarza, z zastrzeżeniem jednak, że Członkiem Zarządu nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie.

Ponadto Zarząd składa się z co najmniej 50% członków wskazanych przez poszczególne podmioty będące partnerami społecznymi i gospodarczymi działającymi na obszarze LGD lub którego dotyczy LSR celem zachowania parytetu równowagi sektorów, przy czym w składzie

zarządu nie może być mniej niż 40% kobiet i nie mniej niż 40% mężczyzn, dla zachowania parytetu równowagi płci.

Obecnie Zarząd składa się z 11 osób. Reprezentuje go 6 mężczyzn i 5 kobiet, tak, że zgodnie z wymogami zachowana jest równowaga płci. Zachowana jest również przewaga sektora społecznego i gospodarczego (10 osób) nad sektorem publicznym, który reprezentuje jedna osoba. Członkowie Zarządu reprezentują wszystkie sześć gmin wchodzących w skład LGD.

Do kompetencji Zarządu należy:

- 1) kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia,
- 2) reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu,
- 3) zwoływanie Walnego Zebrania,
- 4) opracowywanie i realizacja LSR,
- 5) przyjmowanie nowych członków Stowarzyszenia,
- 6) ustalanie wysokości składek członkowskich,
- 7) powoływanie i odwoływanie kierownika Biura Stowarzyszenia oraz zatrudnianie innych pracowników tego Biura,
- 8) ustalanie struktury zatrudnienia i zasad wynagradzania pracowników Biura Stowarzyszenia,
- 9) ustalanie regulaminu pracy Biura Stowarzyszenia.

Na zewnątrz Stowarzyszenie reprezentuje Prezes lub Wiceprezesi Zarządu.

Do zaciągania zobowiązań majątkowych upoważniony jest Prezes i Wiceprezesi zarządu działający łącznie. Natomiast w razie nieobecności Prezesa lub Wiceprezesów, do zaciągania zobowiązań majątkowych, zgodnie ze statutem mogą oni pisemnie upoważnić członka Zarządu.

Komisja Rewizyjna Lokalnej Grupy Działania

Zgodnie ze statutem w skład Komisji Rewizyjnej wchodzi:

- 1) Przewodniczący
- 2) Wiceprzewodniczący
- 3) do 4 członków

wybranych w sposób zapewniający równą reprezentację przedstawicieli gmin: Baranów, Grodzisk Mazowiecki, Mszczonów, Radziejowice, Teresin, Żabia Wola.

Na pierwszym posiedzeniu Komisja Rewizyjna jest zobowiązana do powołania Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego.

Komisja Rewizyjna składa z co najmniej 50% członków Stowarzyszenia wskazanych przez poszczególne podmioty będące partnerami społecznymi i gospodarczymi, a działającymi na obszarze, dla którego ma być opracowana LSR lub którego dotyczy LSR (parytet równowagi sektorów), przy czym w składzie Komisji Rewizyjnej nie może być mniej niż 40% kobiet i nie mniej niż 40% mężczyzn (parytet równowagi płci).

Aby zostać członkiem Komisji Rewizyjnej trzeba spełnić następujące warunki:

- a) posiadać wykształcenie wyższe lub średnie,
- b) ukończyć szkoły, szkolenia lub kursy z zakresu rolnictwa lub rozwoju obszarów wiejskich,
- c) legitymować się doświadczeniem w strukturach podmiotu rekomendującego projekty,
- d) uczestniczyć w realizacji projektów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Ponadto członkiem Komisji Rewizyjnej nie mogą być osoby skazane prawomocnym wyrokiem za przestępstwa popełnione umyślnie. Nie mogą też pozostawać z członkami Zarządu w związku małżeńskim, ani też w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia

Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy:

- a) kontrola bieżącej działalności Stowarzyszenia,
- b) składanie wniosków w przedmiocie udzielenia absolutorium dla Zarządu na Walnym Zebraniu,
- c) występowanie z wnioskiem o zwołanie Walnego Zebrania,
- d) dokonywanie wyboru podmiotu mającego zbadać sprawozdanie finansowe Stowarzyszenia zgodnie z przepisami o rachunkowości.

Taka struktura organizacyjna oraz skład Komisji zapewnia w pełni demokratyczne podejmowanie decyzji przy reprezentacji członków z obszaru wszystkich gmin oraz ze wszystkich trzech sektorów.

Funkcjonowanie Biura

Statut przewiduje utworzenie Biura Stowarzyszenia, które jest odpowiedzialne za prowadzenie prac organizacyjnych i przygotowawczych na potrzeby LGD.

Zarząd odpowiada za powoływanie i odwoływanie kierownika Biura Stowarzyszenia oraz zatrudnianie innych pracowników oraz za organizowanie pracy Biura.

Procedura naboru pracowników

Dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania LGD Ziemia Chełmońskiego planuje zatrudnić pracowników do obsługi biura. Procedura rekrutacji ma zapewnić właściwy dobór pracowników, zgodnie z oczekiwaniami i potrzebami LGD. W pierwszym etapie planuje się zatrudnienie dwóch osób. Do obsługi finansowej wynajęta będzie fachowa firma zewnętrzna (biuro rachunkowe). W kolejnych latach, w miarę rozwoju Stowarzyszenia będą zatrudniane następne osoby, zwłaszcza, że Stowarzyszenie będzie ubiegało się również o inne środki poza programem Leader. Ponieważ do obsługi nowych projektów potrzebni będą kolejni specjaliści przewiduje się tworzenie kolejnych stanowisk pracy.

Procedurę naboru pracowników LGD określa załącznik nr.. 3 do LSR

Opisy stanowisk pracy

Niezbędne staje się doprecyzowanie oczekiwań w stosunku do pracowników i ustalenie zakresu pracy i obowiązków. Dlatego został opracowany Regulamin naboru pracowników oraz opisy stanowisk.

LGD Ziemia Chełmońskiego planuje zatrudnić na czas trwania projektu kierownika i specjalistę.

Regulamin naboru pracowników wraz z opisami stanowisk precyzujący podział obowiązków i zakres odpowiedzialności na poszczególnych stanowiskach określa załącznik nr 4..do LSR

Biuro LGD

Stowarzyszenie LGD Ziemia Chełmońskiego posiada biuro w Żabiej Woli, ul Warszawska 24. Biuro ma bardzo dobrą lokalizację w centrum miejscowości gminnej. Szczegółowy opis zawiera załącznik nr 22..do LSR

Biuro będzie prowadziło archiwum, gdzie rejestrowane będą wszystkie dokumenty zgodnie z instrukcją kancelaryjną (która stanowi załącznik nr..20 do LSR). Dokumenty są przechowywane w zamkniętych szafach. Ponadto dane w komputerach również będą zabezpieczane poprzez hasła dostępu.

1.5 Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład Rady

Członkowie wchodzący w skład Rady mają szereg doświadczeń z przygotowywania, realizacji jak i rozliczania wniosków, które dotyczyły rozwoju obszarów wiejskich i aktywizacji społeczności lokalnych.

Posiadają udokumentowane kwalifikacje zarówno z wiedzy na temat rozwoju obszarów wiejskich jak i programu Leader.

Mogą wykazać się też wymaganą znajomością języka obcego, ponieważ jeden z członków Rady posiada certyfikat potwierdzający zdany egzamin z języka angielskiego.

Wszyscy członkowie Rady mają ukończone studia wyższe.

Szczegółowe zestawienie posiadanych kwalifikacji i doświadczenia zawiera tabela będąca załącznikiem nr 5 do LSR

1.6 Doświadczenie LGD i członków LGD w realizacji operacji

Członkowie LGD posiadają doświadczenie w zakresie projektów dotyczących rozwoju obszarów wiejskich. Realizowali szereg przedsięwzięć finansowanych z funduszy unijnych. Szczegółowe zestawienie doświadczenia członków LGD zawiera tabela będąca nr .6. do LSR załącznikiem

2. Opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności

2.1. Wykaz gmin wchodzących w skład LGD

W skład LGD *Ziemia Chełmońskiego* wchodzi 6 gmin, należących do 3 powiatów Województwa Mazowieckiego. Są to gminy:

- **Teresin** (Powiat Sochaczewski)
- **Baranów** (Powiat Grodziski)
- **Grodzisk Mazowiecki** (Powiat Grodziski)
- **Żabia Wola** (Powiat Grodziski)
- **Mszczonów** (Powiat Żyrardowski)
- **Radziejowice** (Powiat Żyrardowski)

2.2. Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe

Uwarunkowania przestrzenne

Lokalna Strategia Rozwoju LGD *Ziemia Chelmońskiego* obejmuje położony na południowy-zachód od Warszawy wydłużony na osi północ-południe obszar, odległy od stolicy od ok. 30 km (gmina Grodzisk) do ok. 60 km (północno-zachodnie i południowe jego krańce – gminy: Teresin i Mszczonów). Powierzchnia obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju wynosi 587,4 km² (stan na 31.12.2006, wg: *Bank Danych Regionalnych GUS* www.stat.gov.pl/bdr). Znajduje się na nim 223 miejscowości, w tym jedno miasto (Mszczonów).

Obszar ten sąsiaduje z :

- od północy i północnego-wschodu – z Powiatem Warszawskim Zachodnim (gminy: Kampinos, Leszno i Błonie),
- od wschodu – z Powiatem Pruszkowskim (gminy: Brwinów i Nadarzyn) oraz miastami: Grodzisk Mazowiecki i Milanówek (Powiat Grodziski),
- od południowego-wschodu i południa – z Powiatem Grójeckim (gminy: Pniewy i Błęków),
- od południowego-zachodu – z Powiatem Rawskim (gmina Biała Rawska) i Powiatem Skierniewickim (gmina Kowiesy),
- od zachodu – z Powiatem Żyrardowskim (gminy: Puszczą Mariańską, Wiskitki i miasto Żyrardów) i gminą Jaktorów w Powiecie Grodziskim,

- od północnego-zachodu - z pozostałą częścią Powiatu Sochaczewskiego (gminy: Nowa Sucha i Sochaczew).

Obszar LGD *Ziemia Chełmońskiego* jest położony w newralgicznym punkcie układu komunikacyjnego kraju. Leży on pomiędzy ważnymi szlakami komunikacyjnymi, które łączą Warszawę i centralną Polskę z południową, zachodnią, północno-wschodnią i wschodnią częścią Europy. Są to: międzynarodowa droga E 67 (w Polsce – droga nr 8) relacji Praga – Warszawa - Kowno oraz międzynarodowa droga E 30 (w Polsce – droga nr 2, przyszła autostrada A2) relacji Berlin-Warszawa- Mińsk oraz magistrale kolejowe: E-65 - relacji Warszawa – Katowice - Wiedeń (odcinek Centralnej Magistrali Kolejowej) oraz E-20 – relacji Warszawa – Poznań - Berlin. Ponadto przez południowo-zachodnią część obszaru LGD przebiega droga krajowa nr 50, stanowiąca obwodnicę Warszawy dla ruchu tranzytowego.

Uwarunkowania geograficzne i przyrodnicze

Wg regionalizacji fizyczno-graficznej Polski (J. Kondracki 1988 r.) obszar objęty LSR LGD Ziemia Chełmońskiego leży na obszarze mezoregionów: Równiny Łowicko – Błońskiej, stanowiącej część Niziny Środkowomazowieckiej i Wysoczyzny Rawskiej, będącej częścią Wzniesienia Południowomazowieckiego – makroregionów wchodzących w skład Nizin Środkowopolskich – jednej z podprowincji prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego. Równina Łowicko – Błońska obejmuje północną część obszaru (w przybliżeniu gminy: Teresin, Baranów i północną część gminy Grodzisk Mazowiecki, podczas gdy Wysoczyzna Rawska – jego południową część: południowy fragment gminy Grodzisk Mazowiecki oraz gminy: Radziejowice, Żabia Wola i Mszczonów. Oznacza to, że obszar objęty LSR ma dwójaki charakter pod względem krajobrazowym, a także gospodarczym – w odniesieniu do warunków rozwoju rolnictwa.

Równina Łowicko-Błońska przedstawia płaski poziom denudacyjny z wysokościami sięgającymi 85-100 m n.p.m. Jest ona lekko nachylona w kierunku północnym i północno-zachodnim. Powstała z wysoczyzny lodowcowej w wyniku procesów denudacji i erozji. Wysoczyzna Rawska ukształtowana została w czasie zlodowacenia środkowopolskiego. Są to wyżej położone niziny morenowe ze znacznie zniszczonymi pagórkami moreny czołowej.

W części północnej w krajobrazie dominują jednostajne, płaskie równiny nieznacznie nachylone ku północy i północnemu zachodowi. Urozmaicenie monotonnego krajobrazu stanowią doliny Pisi, Pisi Tucznej i innych niewielkich cieków. Występują tu liczne niewielkie zagłębienia bezodpływowe oraz, lokalnie: utwory akumulacji rzecznej w dolinach erozyjnych, kemy, zagłębienia, wytopiskowe, torfowiska i słabo widoczne pola piasków wydmowych. Jest to teren sprzyjający rolnictwu, a umiarkowanie (krajobrazowo) atrakcyjny dla turystyki, także ze względu na praktyczny brak lasów – wytrzebionych przez wieki na potrzeby rolnictwa.

Część południowa ma charakter równiny urozmaiconej pagórkami morenowymi i dolinami rzecznyymi. Jej wysokość bezwzględna waha się od 150 do 210 m. n.p.m. w okolicach Mszczonowa. Rejon ten, w pobliżu wsi Osuchów, stanowi najwyższy punkt Niziny Mazowieckiej, aż o 100 metrów wyżej niż Warszawa. Specyficzne położenie sprawia, że klimat jest tu zbliżony do sudeckiego. Na terenie utworzonego tu rezerwatu leśnego - *Grądów Osuchowskich*, spotkać można wiele gatunków roślin typowych dla Sudetów. Wszystko to sprawia, że niejednokrotnie okolice te nazywane są *Dachem Mazowsza*, albo małymi Sudetami pomiędzy Łodzią a Warszawą. Takie ukształtowanie terenu oraz mało oblegane drogi tworzą doskonałe warunki do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej.

Obszar ten ma także jedną z najwyższych rocznych sum całkowitego promieniowania słonecznego na terenie naszego kraju, co sprzyja wypoczynkowi.

Na obszarze objętym LSR nie występują większe rzeki, ani zbiorniki wodne. Prawie cały obszar znajduje się w obrębie zlewni rzeki Bzury. Rzeka, płynąca poza granicami obszaru, zbiera wody zlewni IV-ego rzędu rzek: Pisi i Utraty. Zasilają one szereg mniejszych cieków – dopływów tych dwóch rzek. Tylko południowy kraniec obszaru (w gminie Mszczonów) należy do zlewni Jeziorny – dopływu Wisły.

Południowo-wschodni fragment obszaru – w gminach Żabia Wola i Mszczonów – stanowi obszar źródliskowy Pisi, Utraty oraz Jeziorny.

Niewielkie są przepływy przy małych spadkach i odległych płaskich dolinach rzecznych. Należy też wspomnieć o gęstej sieci rowów melioracyjnych odprowadzających do cieków nadmiar wód gruntowych z terenów wysoczyzny połodowcowej.

Na obszarze *Ziemi Chełmońskiego* nie występują większe zbiorniki wód stojących. Istnieją tu liczne, drobne "oczka" wodne oraz niewielkie lokalne zabagnienia o charakterze efemerycznym i obszary źródliskowe, tzw. młaki i wysięki. Wzdłuż Pisi Gagoliny, w gminach: Żabia Wola i Mszczonów, utworzono kompleksy stawów, podobnie jak w Gminie Grodzisk Mazowiecki (okolice Kraśnicznej Woli i Natolina). Na ciekach obszaru, poprzez ich spiętrzenie, stworzono też pewną liczbę sztucznych zbiorników.

Krajobraz na obszarze objętym LSR został w znacznym stopniu antropogenicznie przekształcony. W części północnej dominuje krajobraz rolniczy z wsiami przeważnie typu ulicówka, z niewielkimi zadrzewieniami śródpolnymi i przydrożnymi. Na południu, ze względu na niższą klasę gleb oraz wyższy poziom wilgotności, w krajobrazie częściej występują lasy – sosnowe, mieszane, grądy, zadrzewienia, enklawy łęgowe, rzadziej olsowe. Trwający od kilku lat proces podziałów geodezyjnych terenu z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe skutkuje dalszym przekształcaniem krajobrazu związanym z antropogenizacją ekosystemów i osadnictwem. Pod względem kulturowym krajobraz tej części obszaru LGD godny jest zachowania z uwagi na jego wartości historyczne (sąsiedztwo dworów i parki podworskie).

Istotniejsze kompleksy leśne zachowały się w: Teresinie (jedyny większy w północnej części obszaru), północnej i południowej części gminy Żabia Wola, środkowej części gminy Radziejowice oraz w południowo-wschodniej części gminy Mszczonów. Lesistość obszaru wynosi 13,52 % - dużo poniżej średnich wartości dla Polski (ok.30%) i Mazowsza (23%). Najbardziej lesiste gminy to Radziejowice (25,7 %) i Żabia Wola (21,4 %), jednak największe powierzchnie leśne występują w gminie Mszczonów (ponad 25 km²). Najmniej lesiste gminy to: Baranów (0,2 %) i Teresin (5,6 %) (*dane: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2007*).

Prawnie chronione, cenne przyrodniczo obszary zajmują na obszarze objętym LSR powierzchnię 132,54 km², co stanowi 22,6 % jego powierzchni. Najbardziej chroniony jest obszar gmin: Radziejowice i Mszczonów – odpowiednio: 88,2 % i 30,9 %, a najmniej - Baranowa i Teresina (0 %).

Poza granicami obszaru, stosunkowo niedaleko od niego – często w bezpośrednim sąsiedztwie, występują korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym: Lasy Nadarzyńskie i Sękocińskie oraz rzeka Utrata, Lasy Młochowskie, Puszcza Wiskicka, Korabiewska i Bolimowska oraz rzeka Rawka.

Rezerваты

- Rezerwat *Skulski Las* w gminie Żabia Wola - utworzony w 1984 r.. Zajmuje powierzchnię 316,92 ha. Obejmuje większą część uroczyska leśnego Skuły-Wschód, które należy do wyjątkowych kompleksów, gdzie na dużej powierzchni, na siedliskach żyznych i wilgotnych, zachowane są fitocenozy lasów liściastych. Zbiorowiska leśne rezerwatu wykazują duży stopień naturalności. Płaty ze starymi drzewostanami posiadają niemal puszczański charakter. Jeden ze znanych od dawna walorów Skulskiego Lasu to wyspowa stanowisko buka, poza granicą zasięgu gatunku. Dodatkowe atuty rezerwatu stanowią: duża liczba starych, pomnikowych drzew i walory krajobrazowe.
- Rezerwat *Skulskie Dęby* w gminie Żabia Wola, o powierzchni 30,07 ha. Utworzony w 1996 r., obejmuje północno- zachodnią część uroczyska Skuły-Zachód. Przedmiotem ochrony jest ponad 200- letni starodrzew dębowy oraz zróżnicowane, wilgotne i bagienne zbiorowiska roślinne, leśne i łąkowo- torfowiskowe. Najcenniejszym obiektem w rezerwacie jest starodrzew naturalnego pochodzenia, o puszczańskim charakterze.
- Rezerwat leśny *Grądy Osuchowskie* - 99,75 ha. Znajduje się w gminie Mszczonów, na terenie Leśnictwa Osuchów, które wchodzi w skład Nadleśnictwa Grójec. Rezerwat został utworzony w 1982 roku w celu ochrony różnorodnych zbiorowisk grądowych oraz boru bagiennego o charakterze reliktowym. Dziesiątą część powierzchni rezerwatu stanowią bagna.
- Rezerwat *Dąbrowa Radziejowska* – 51,27 ha. Utworzony w 1984 r. rezerwat leśny, mający na celu zachowanie dąbrowy świetlistej z chronionymi gatunkami roślin w runie. Znajduje się w gminie Radziejowice, stanowiąc część Lasów Radziejowskich, pozostałości dawnej Puszczy Jaktorowskiej, słynnej jako ostatniej w Europie ostoi tura.
- Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy *Stawy Gnojna im. Rodziny Bieleckich* w gminie Mszczonów, będący rezerwatem przyrody utworzonym w 2004 r. w celu ochrony zbiorowisk wodno-łąkowych i bogatej awifauny, jako wysokiej wartości walor florystyczno-faunistyczny tego regionu. Rezerwat zajmuje 19,35 ha powierzchni.

Kompleks leśny z rezerwatem *Dąbrowa Radziejowicka* został włączony w sieć Natura 2000.

Na obszarze objętym LSR występują liczne pomniki przyrody. W sumie jest tu ponad **350** pomników przyrody ożywionej, w tym kilkanaście alej złożonych z drzew różnych gatunków (lipowe, akacjowe, wiązowo-lipowa, jesionowo-kasztanowe, lipowo-kasztanowo-klonowa). Najliczniej pomniki występują w południowej części obszaru, ale jest ich też całkiem sporo w gminie Teresin.

Liczne są także zabytkowe parki. Występują one w:

- Bożej Woli, Kaskach – w gminie Baranów,
- Szymanowie, Nowej Piasecznicy, Pawłowicach, Skotnikach, Serokach, Strugach, Paskach Nowych i Kawęczynie – w gminie Teresin,
- Chlebni, Izdebnie Kościelnym, Garbowie, Kłudnie, Kraśniczej Woli, Książenicach, Opypach, Radoniach i Zabłotni – w gminie Grodzisk Mazowiecki,
- Grzegorzewicach, Grzmiącej, Ojcówku, Ojrzanowie, Osowcu, Petrykozach, Żabiej Woli – w gminie Żabia Wola,
- Kukłowie Radziejowickiej i Radziejowicach – w gminie Radziejowice,
- Badowie-Dańkach, Badowie-Kłodach, Badowie-Mościskach, Ciemnie-Gnojnie, Gurbie i Osuchowie – w gminie Mszczonów.

Na obszarze występują też pomniki przyrody nieożywionej. Są to głazy narzutowe w: **Zawadach** - największy tego typu obiekt na Niziu Polskim, Budach Mszczonowskich (gmina Radziejowice) - gnejs o wymiarach 8,0 x 1,5 m i w Ciemnie-Gnojnej (gmina Mszczonów).

Część obszaru gmin: Grodzisk Mazowiecki wchodzi w skład Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (WOChK) utworzonego na podstawie rozporządzenia Wojewody Warszawskiego z dnia 17.12.1996 r., natomiast część obszaru gmin: Radziejowice i Mszczonów została włączona do Bolimowsko-Radziejowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu z Doliną Środkowej Rawki (BROChK) – utworzonego w 1997 roku dla ochrony cennych krajobrazowo dolin Pisi Gagoliny, Pisi Tuczej i Okrzeszy, terenów dolinnych, kompleksów leśnych, licznych jazów młyńskich oraz rozlewisk. Za pośrednictwem WOChK i BROChK część obszaru *Ziemi Chełmońskiego* jest włączona w krajowy system obszarów chronionych.

Główne źródła zagrożeń środowiska.

Okres transformacji gospodarczej, przyspieszonego rozwoju gospodarczego i wzrostu konsumpcji, a jednocześnie zaostrzone w związku z członkostwem Polski w Unii Europejskiej wymogi ochrony środowiska sprawiły, że zmieniła się hierarchia źródeł zagrożeń dla środowiska naturalnego. Niegdyś bardzo uciążliwy przemysł ustąpił 'pierwszeństwa' innym źródłom, takim jak: gospodarstwa rolne, gospodarstwa domowe i komunikacja, szczególnie na obszarach wiejskich. Te pierwsze i drugie są często źródłem ścieków i gnojowicy, odprowadzanych do wód powierzchniowych lub do gruntu oraz pyłów, CO₂ i SO₂ z palenisk, wprowadzanych do atmosfery. Bardzo istotnym źródłem zagrożeń na obszarze LGD *Ziemia Chełmońskiego* jest – z racji jego położenia – komunikacja drogowa i (w mniejszym stopniu) kolejowa. Jest ona źródłem zanieczyszczeń powietrza, dokuczliwego hałasu oraz nadzwyczajnych zagrożeń związanych z transportem materiałów szkodliwych. Szczególnie narażone są tereny położone wzdłuż tranzytowych dróg nr 2 i nr 8, ale – z racji silnie rozwiniętej funkcji logistycznej obszaru (wiele składów i baz transportowych w okolicach Teresina, Grodziska i Mszczonowa) i podwarszawskiego położenia – problem ten dotyczy znacznej części obszaru LGD.

Przemysł stanowi aktualnie mniejsze zagrożenie, natomiast rosnącym problemem stają się odpady. Kwestia ich zbiórki i utylizacji nie jest w pełni – podobnie jak w całym kraju – rozwiązana, a planowana budowa składowiska i spalarni w gminie Mszczonów budzi dużo emocji. Problemem jest też zaśmiecanie lasów i terenów zielonych wynikające z niskiej kultury i świadomości dość znacznej części mieszkańców obszaru.

Lokalnymi, dość istotnymi, źródłami hałasu – zanieczyszczenia - mogą być obiekty usługowe (warsztaty mechaniki pojazdowej, blacharskie, ślusarskie, stolarskie itp.) oraz imprezy sezonowe (dyskoteki w terenie, ogródki piwne),

Uwarunkowania historyczne i kulturowe

Obszar objęty LSR zamieszkiwany jest od najdawniejszych czasów. Świadczą o tym liczne znaleziska archeologiczne, obejmujące obiekty od epoki kamiennej, przez epokę żelaza po czasy nowożytne. W północnej części obszaru na wielką skalę, która nie miała sobie równych w tej części Europy od IV w. p.n.e. do II w. n.e., prowadzono wytop żelaza, z którego następnie produkowano broń i narzędzia gospodarcze. Archeolodzy przypuszczają, że tak wielkie ilości broni szły na rynek zewnętrzny do plemion germańskich walczących z Imperium Rzymskim, które w końcu przez nich zostało pokonane. Produkcja żelaza na tym terenie była możliwa ze względu na występowanie rudy darniowej, łąkowej i bagiennej oraz dużych ilości marglu, który był wykorzystywany w procesie technologicznym przy wytopie żelaza. Wokół znajdowała się puszca służąca do produkcji węgla drzewnego używanego w dymarkach wytapiającego żelazo oraz woda w gęsto występujących rzekach, rzeczkach i ciekach wodnych.

Mazowsze od początku państwowości Polskiej znalazło się w granicach państwa Mieszka I i Bolesława Chrobrego. W okresie rozbicia dzielnicowego zgodnie z testamentem Bolesława

Krzywoustego z 1138r. ziemie te otrzymał Bolesław Kędzierzawy, po nim je jego syn Leszek, a po nim brat Kazimierz Sprawiedliwy i jego syn Konrad I. Od 1207 r. Konrad Mazowiecki rozluźnia stosunki udzielnego Księstwa Mazowieckiego z pozostałymi ziemiami polskimi. W 1526 r. Mazowsze zostało przyłączone do Królestwa Polskiego. Po trzecim rozbiore ziemie te znalazły się w zaborze pruskim. W latach 1807-1815 obszar znalazł się w departamencie warszawskim Księstwa Warszawskiego, a po Kongresie Wiedeńskim, aż do 1918 roku, w zaborze rosyjskim.

Leżąc w centrum kraju, w pobliżu jego stolicy, obszar dzielił jego dobre i złe losy. Mszczonów jest jednym z najstarszych miast na Mazowszu. Prawa miejskie nadał mu w 1377 roku książę mazowiecki Ziemowit III. Mszczonów od początku swego powstania leżał na skrzyżowaniu szlaków komunikacyjnych. To tędy wiódł sławny szlak bursztynowy, przez miasto przebiegał także trakt śląski. Położenie miasta było powodem jego rozwoju, ale też zniszczeń - nie było ono oszczędzane przez kolejne wojny jakie przetaczały się przez nasz kraj.

Na terenie gminy Baranów miało miejsce, pierwsze na Mazowszu, osadnictwo olęderskie. Byli to ewangelicy koloniści, zwani Olędrami, którzy specjalizowali się w osuszaniu mokradeł i karczowaniu lasów. Inne dokumenty głoszą, że byli to osadnicy pochodzenia flamandzkiego lub niemieckiego, sprowadzeni przez Hieronima Radziejowskiego na teren Puszczy Jaktorowskiej w okolice Baranowa i Jaktorowa. Śladem po nich jest nazwa miejscowości Holendry Baranowskie.

Inną mniejszością etniczną, która odcisnęła swoje piętno na obszarze, byli Żydzi. Zamieszkiwali ten obszar przez kilkaset lat, ale ich liczba wzrosła bardziej znacząco w XIX wieku. Największymi skupiskami ludności żydowskiej były miasta: Mszczonów (40% ogółu ludności) i Grodzisk Mazowiecki. Mszczonów był jednym z liczących się ośrodków chasydyzmu.

W gminie Żabia Wola miało natomiast, z nadania cara, wojskowe osadnictwo rosyjskie. Jego śladem jest zachowany cmentarz prawosławny w Skułach.

Okres września 1939 roku i okupacji hitlerowskiej zapisał się krwawo w dziejach tego obszaru. Rozgrywały się tu końcowe etapy największej bitwy września - „Bitwy nad Bzurą”. Armie „Poznań”, „Pomorze”, „Prusy” i „Łódź” przebijały się do Warszawy. Stoczyły tu szereg bitew m.in. pod Sochaczewem, Mszczonowem, Błoniem i Brwinowem. Od pierwszych dni okupacji hitlerowskiej rozpoczęła się walka podziemna z najeźdźcą. Najdłuższym działającym oddziałem na tym terenie, od jesieni 1939 roku (w Baranowie), była grupa zbrojna, przekształcona później w Oddział AK „Pado” grupy „Kampinos”. Oddział ten w okresie swej działalności wykonał szereg głośnych akcji odwetowych za terror i morderstwa popełniane na ludności przez okupanta. 29 września 1944r. pomiędzy miejscowością Budy Zosine i Jaktorowem zostało otoczone zgrupowanie partyzanckie AK przez znaczne siły niemieckie, pociąg pancerny, czołgi i piechotę. W walkach poległo 132 partyzantów, a 150 dostało się do niewoli. Pozostałym udało się przebić przez pierścień niemieckiego okrążenia. Po upadku Powstania Warszawskiego do pałacu w Radziejowicach sprowadziła się jedna z agend warszawskiego gestapo. Stare piwnice zmieniono na więźnia, w parku dokonywano egzekucji. Okrutnie obeszli się hitlerowcy z Mszczonowem, burząc ponad 80% jego zabudowy, w tym okazały ratusz. W II wojnie światowej miasto nad Okrzeszą poniosło procentowo takie same straty jak Warszawa.

Z obszarem łączy się wiele sławnych w polskiej historii, kulturze i gospodarce nazwisk. Według kroniki Jana Długosza, w grudniu 1410 roku w Osuchowie w gminie Mszczonów przebywał król Władysław Jagiełło. Założycielami Radziejowic była magnacka rodzina

Radziejowskich, pełniąc ważne funkcje państwowe i kościelne: wojewodów, starostów, marszałków Sejmu (np. Hieronim Radziejowski, arcybiskup Michał Radziejowski), w związku z czym miejscowość cieszyła się sympatią kolejnych królów polskich. Często odwiedzali ją Kazimierz Jagiellończyk, Zygmunt III Waza z królową Konstancją, Jan Kazimierz, Jan III Sobieski. Niesławnie zapisał się w historii państwa polskiego Hieronim Radziejowski. Przyczynił się (tak podaje literatura) do najazdu szwedzkiego w 1655r). Ten magnat oskarżał króla Jana Kazimierza o romans ze swą małżonką Elżbietą Słuszczańką. Podobno król często odwiedzał swą lubą w pałacu w Radziejowicach. Legenda głosi, że Aleja Lipowa z Radziejowic w kierunku Mszczonowa powstała w ten sposób, że na cześć każdego spotkania z królem, Elżbieta sadziła lipę. Potem miejscowość trafiła w ręce m.in. Szembeków, Ossolińskich, w końcu – Krasińskich.

Swój ślad na obszarze zaznaczyli także „magnaci polskiej gospodarki”. W latach 1870 – 1900 w Radziejowicach ówczesni właściciele Zakładów Żyrardowskich Dittrich i Hielle postawili uruchomili własną produkcję cegły. Zbudowano z niej cały fabryczny Żyrardów, oraz wiele obiektów użyteczności publicznej, eksportowano ją też do Rosji. Dla eksploatacji lasu oraz transportu cegły żyrardowscy przedsiębiorcy zbudowali wąskotorową linię kolejową Żyrardów – Radziejowice. W Szymanowie spółka warszawskich bankierów i handlowców założyła w 1839 r. cukrownię. Obok powstał pałac słynnej bankierskiej rodziny Epsteinów i folwark, który dał początek Teresinowi. Pałac po 1909 roku był w rękach innej słynnej, książęcej, rodziny – Druckich-Lubeckich. Właścicielami pałacu w Skotnikach w gminie Teresin była inna rodzina warszawskich przemysłowców – Kronenbergowie.

Obszar odgrywał także ważną rolę w życiu duchowym kraju. Na podarowanych przez Druckich-Lubeckich gruntach w Teresinie późniejszy święty - Maksymilian Kolbe założył klasztor ojców franciszkanów, nazwany Niepokalanowem – dziś ośrodek ewangelizacji i punkt docelowy pielgrzymek wiernych.

Z obszarem związani byli (lub są) zasłużeni dla kultury polskiej ludzie. Jego sztandarową postacią jest Józef Chełmoński, malarz realista z przełomu XIX/XX w., zamieszkujący w latach 1889-1914 w dworku w Kuklówce (gm. Radziejowice), a pochowany w Żelechowie (gm. Żabia Wola) – promotor kultury ludowej i piękna ziemi mazowieckiej. Jego kontynuatorem jest aktor, poeta i malarz Wojciech Siemion, współczesny właściciel dworku w Petrykozach (gm. Żabia Wola), promotor sztuki ludowej i twórca skansenu budownictwa wiejskiego. Pisarka Maria Dąbrowska napisała powieść „Na wsi wesele” zainspirowana swym pobytem w Grzegorzewicach (gm. Żabia Wola). Dwór w Strugach (gm. Teresin) Henryk Sienkiewicz wybrał na miejsce noclegu Kmicica w trakcie jego eskapady do Częstochowy w celu obrony Jasnej Góry przed szwedzkim „potopem”. W dworze w Badowie-Mościskach przeżył okres okupacji Szymon Kobyliński, którego rodzina była spokrewniona z Wieszczyckimi – właścicielami dworu.

Śladami bogatej przeszłości obszaru są liczne zabytki kultury materialnej i duchowej. Na ogół są to właśnie dwory, pałace oraz kościoły. Do najcenniejszych należy zaliczyć:

- grodzisko z XII-XIV w. w Chlebni (gm. Grodzisk Mazowiecki),
- późnogotycki kościół pw. Zwiastowania NMP sprzed 1561 r. w Żelechowie (gm. Żabia Wola),
- zespół pałacowo-parkowy w Radziejowicach z XVI-XVII w.
- kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Szymanowie z 1667 r.
- drewniany kościół pw. ŚŚ. Piotra i Pawła w Skułach (gm. Żabia Wola) z 1678 r.,
- drewniany kościół pw. Przemienienia Pańskiego w Żukowie (gm. Grodzisk Mazowiecki) z 1677 r.,

- drewniany kościół pw. Św. Trójcy w Lutkówce (gm. Mszczonów) z 1744 r.
- drewniany kościół pw. Zwiastowania NMP z 1776 r. w Izdebnie Kościelnym (gm. Grodzisk Mazowiecki),
- kościół pw. Św. Jana Chrzciciela z XVII w. w Mszczonowie,
- drewniany dworek z ok. 1880 r. w Kuklówce – miejsce zamieszkania Józefa Chełmońskiego,
- cmentarz żydowski z XVIII w. w Mszczonowie,
- pałac z przełomu XVIII/XIX w. w Szymanowie (gm. Teresin),
- klasycystyczny dwór z ok. 1800 r. w Izdebnie Kościelnym,
- klasycystyczny dwór w Petrykozach (gm. Żabia Wola) z I poł. XIX w. – w nim Wiejska Galeria Sztuki Wojciecha Siemiona,
- klasycystyczny kościół pw. Św. Kazimierza z 1823 r. w Radziejowicach,
- klasycystyczny dwór w Żabiej Woli z pocz. XIX w.,
- klasycystyczny dwór w Radoniach (gm. Grodzisk Mazowiecki) z I poł. XIX w.
- neorenesansowy pałac w Grzmiącej-Słubicy (gm. Żabia Wola) z poł. XIX w.,
- neorenesansowy pałac w Grzegorzewicach (gm. Żabia Wola) z poł. XIX w.,
- barokowo-klasycystyczny kościół pw. ŚŚ. Jana i Pawła Męczenników z 1821 r. w Mikołajewie (gm. Teresin),
- neorenesansowy pałac z ok. 1850 r. w Piasecznicy Nowej (gm. Teresin),
- klasycystyczny kościół pw. Św. Bartłomieja z 1851 r. w Pawłowicach (gm. Teresin),
- klasycystyczny dwór w Osowcu (gm. Żabia Wola) z ok. 1860 r.,
- pałac w Osuchowie sprzed 1881 r. (gm. Mszczonów)
- neobarokowy pałac Epsteinów z 1899 r. w Teresinie
- późnoklasycystyczny pałac w Ojrzanowie (gm. Żabia Wola) z ok. 1900 r.,
- pałac z ok. 1900 r. w Opypach (gm. Grodzisk Mazowiecki),
- neorenesansowy dwór w Skotnikach (gm. Teresin),
- zespół klasztorny Ojców Franciszkanów w Niepokalanowie (gm. Teresin) z 1927 r.

Z innych obiektów warto wymienić: murowany zajazd z XVIII w. w Paprotni, zespół budynków cukrowni w Hermanowie (przełom XIX/XX w.), murowaną pocztę z 1900 r. i dworzec kolejowy 1910-20 r. w Teresinie – wszystkie w gm. Teresin, tworzony przez Wojciecha Siemiona skansen budownictwa wiejskiego w Petrykozach (gm. Żabia Wola), drewniane zagrody w gminie Baranów z XIX w., również XIX-wieczne budynki szkolne w Skułach i Słubicy Dobrej (gm. Żabia Wola), zagrodę młyńską w Korytowiu (gm. Radziejowice) oraz cmentarze: w Żelechowie – z grobem J. Chełmońskiego i prawosławny cmentarz w Skułach. Szczególnie istotne, bo trudne jest zachowanie starej zabudowy zagrodowej, traktów komunikacyjnych, elementów widokowych. Wszelkie instytucje, jednostki i stowarzyszenia związane pośrednio lub bezpośrednio z historią i kulturą regionu winny propagować idee tożsamości kulturowej i wypracowywać zachowania służące ochronie dóbr kultury.

Na obszarze LGD *Ziemia Chełmońskiego* organizowanych jest szereg imprez kulturalnych. Część z nich ma charakter stały i nawiązuje do historii i tradycji obszaru – można wśród nich wymienić takie jak: Festiwal (?) Starożytnego Hutnictwa Żelaza w Cegłowie (gm. Baranów) - , ściągający ponad 2 tysiące gości, nie tylko z obszaru LGD, Jarmark Mszczonowski, Odpust św. Rocha w Lutkówce (gm. Mszczonów), odpust w Kuklówce (gm. Radziejowice) Festiwal Młodych .

Ziemię Chełmońskiego zamieszkuje liczna grupa artystów reprezentujących różne dziedziny sztuki ludowej i rzemiosła artystycznego: malowanie na szkle, płótnie, jedwabiu i donicach, szydełkowanie, haftowanie, wyszywanie, wykonywanie stroików ozdobnych na różne okazje,

wyrób witraży, malarstwo sztalugowe, koronkarstwo, rzeźbę i inne.

Ważną rolę w sferze kultury duchowej, nie tylko obszaru *Ziemi Chełmońskiego*, ale całego kraju, a nawet poza nim, odgrywa Klasztor Ojców Franciszkanów w Niepokalanowie – związany z życiem i działalnością św. Maksymiliana Kolbe, nazywany „Mazowiecką Częstochową”, miejsce docelowe dla pielgrzymek i ośrodek wspólnie rozumianej ewangelizacji. Działa tu jedna z najnowocześniejszych w Polsce drukarni i Radio Niepokalanów. Od kilkunastu lat odbywa się tu Międzynarodowy Festiwal Filmów Katolickich i Multimediów. Wraz z sąsiednim Klasztorem Sióstr Niepokalanek i Sanktuarium NMP Jazłowieckiej w Szymanowie stanowi on ważny w skali kraju ośrodek kształtowania świadomości duchowej i kulturowej.

2.2. Ocena społeczno-gospodarcza obszaru

Potencjał demograficzny

Obszar LGD *Ziemia Chełmońskiego*, z racji swego położenia w metropolitalnym obszarze Warszawy (delimitowanym przez tzw. wielką obwodnicę Warszawy – drogę nr 50), podlega intensywnym przemianom, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej. Tempo tego rozwoju nie jest w pełni jednakowe – bardziej dostępne komunikacyjnie obszary rozwijają się szybciej, podczas, gdy te położone bardziej peryferyjnie – wolniej. Zarówno osadnictwo, jak i działalność gospodarcza lokują się w największym stopniu przy dwóch głównych magistralach kolejowych i dwóch głównych drogach, prowadzących z Warszawy przez Poznań do Berlina i z Warszawy przez Śląsk do Wiednia.

Liczba i struktura ludności obszaru objętego LSR - stan na 31 XII 2006

Ludność ogółem			Ludność wiejska			Ludność miejska		
ogółem	mężczy- źni	kobiety	ogółem	mężczy- źni	kobiety	ogółem	mężczy- źni	kobiety
48.250	23.541	24.709	42.012	20.637	21.375	6.238	2.904	3.334

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Liczba ludności obszaru objętego LSR LGD *Ziemia Chełmońskiego* na dzień 31.12.2006 r. wynosiła ponad 48 tysięcy. Ludność ta zamieszkiwała 223 miejscowości, w tym jeden ośrodek miejski: ponad 6-tysięczny Mszczonów. Średnia gęstość zaludnienia obszaru LGD wynosi 82,1 mieszkańców na km², co jest wartością wyraźnie niższą od średniej krajowej (122 osoby/km²), a tym bardziej - Mazowsza (146 osób/km²)

Udział % poszczególnych grup w ogólnej liczbie ludności obszaru

Ludność obszaru ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ludność wiejska	Ludność miejska
100%	48,79%	51,21%	87,07%	12,93%

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS – opracowanie własne

Jak pokazują dane statystyczne, mimo położenia w obrębie aglomeracji warszawskiej, obszar LGD *Ziemia Chełmońskiego* ma pod względem ludnościowym zdecydowanie wiejski charakter. Ludność wiejska dominuje, z ponad 87% udziałem w ogólnej liczbie ludności. Nawet uwzględnienie liczby ludności, wyłączonego z obszaru objętego LSR, Grodziska

Mazowieckiego (ok. 26.0000 mieszkańców) nie dałoby ludności miejskiej liczbowej przewagi na obszarze.

Ludność wiejska – udział % płci			Ludność miejska – udział % płci		
ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
100%	49,12%	50,88%	100%	46,55%	53,45%

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS – opracowanie własne

Ludność obszarów wiejskich LGD Ziemia Chełmońskiego cechuje względna równowaga płci, z niewielką przewagą kobiet. Natomiast jedyny obszar miejski – Mszczonów charakteryzuje brak takiej równowagi: udział kobiet jest tu aż o 6,9 % wyższy - na 100 mężczyzn przypada prawie 115 kobiet. Wiąże się to prawdopodobnie z możliwościami zatrudnienia, przyciągającymi do Mszczonowa młode kobiety z otaczających obszarów wiejskich, a skłaniającymi bardziej mobilnych z natury mężczyzn z Mszczonowa do poszukiwania pracy na dalszych rynkach (Warszawa, kraj, zagranica). Przewaga liczebna kobiet wynika też z dłuższego średniego trwania ich życia, w związku z czym na zrównoważonych pod względem płci obszarach wiejskich występuje niedobór kobiet w wieku produkcyjnym.

Ludność w podziale na grupy wiekowe

Ludność ogółem		Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)		Ludność w wieku produkcyjnym		Ludność w wieku poprodukcyjnym	
Liczba bezwzgl.	Udział %	Liczba bezwzgl.	Udział %	Liczba bezwzgl.	Udział %	Liczba bezwzgl.	Udział %
48.764*	100%	10588	21,7%	30941	63,5%	7235	14,8%

* Prezentowane w Banku Danych Regionalnych dane częściowe dla gmin dotyczące grup wiekowych dają sumę różną od tej dla liczby ludności 6 gmin ogółem.

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS – opracowanie własne

Spółeczność obszaru LGD Ziemia Chełmońskiego jest ciągle dość młoda, ale zaznacza się już tendencja do jej starzenia się: chociaż mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym stanowią aż prawie 22% ogółu, a ci w wieku produkcyjnym – ponad 63%, to wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym jest dość wysoki – wynosi prawie 15%. Warunki demograficzne dla rozwoju gospodarczego obszaru są więc ciągle korzystne, ale pojawia się problem ludzi starszych, który – zważywszy na panujące trendy - będzie narastać. Można jednak oczekiwać, że będzie on łagodzony przez napływ młodszych ludzi, głównie z Warszawy, ale także – ze względu na atrakcyjność rynku pracy metropolii warszawskiej - z innych miast Polski.

Populację obszaru cechuje dość duża mobilność. Przepływy ludności następują w obu kierunkach. Młodszy i bardziej operatywni mieszkańcy opuszczają go, udając się na ogół do Warszawy, a w ostatnich latach także za granicę w poszukiwaniu lepszej pracy i warunków życia. Mieszkańców ubywa także ze względu na ujemny, w ostatnim okresie, przyrost naturalny. Jednocześnie od początku transformacji ustrojowej trwa napływ wykształconej ludności z Warszawy i innych ośrodków kraju, którzy cenią sobie uroki wiejskiego życia w pobliżu stolicy – atrakcyjnego rynku pracy.

Zmiany liczby ludności na obszarze objętym LSR w okresie 1995-2006

Ludność ogółem			Ludność wiejska			Ludność miejska		
ogółem	mężczy- źni	kobiety	ogółem	mężczy- źni	kobiety	ogółem	mężczy- źni	kobiety
1995								
44.359	22.027	22.332	38.144	19.046	19.098	6.215	2.981	3.234
2006								
48.250	23.541	24.709	42.012	20.637	21.375	6.238	2.904	3.334
Bilans 1995 – 2006 – liczby bezwzględne								
3.891	1.514	2.377	3.868	1.591	2.277	23	- 77	100
Bilans 1995 – 2006 – procentowo								
+ 8,8%	+ 6,9%	+10,6%	+10,1%	+ 8,4%	+11,9%	+ 0,4%	- 2,6%	+ 3,1%

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS – www.stat.gov.pl - opracowanie własne.

W rezultacie tych procesów liczba ludności obszaru w okresie 1995-2006 wykazała wyraźny wzrost (o 8,8 %), jednak dużo mniejszy niż w pobliskich podwarszawskich miastach (np. Grodzisku Mazowieckim).

Wzrost ten był prawie w całości udziałem obszarów wiejskich. daje się przy tym zauważyć koncentracja tego wzrostu w wybranych rejonach tych obszarów (podlegających parcelacji), podczas gdy inne rejony wiejskie zmniejszają liczbę ludności.

Bardzo szybki w ostatnich latach rozwój gospodarczy jedyne na obszarze miasta - Mszczonowa nie spowodował prawie wzrostu liczby jego mieszkańców (a mężczyzn nawet ubyło!). Może to świadczyć o tym, że wzrost ten zagospodarował bardzo znaczne nadwyżki siły roboczej w mieście lub/i także, że jego beneficjentami są w dużej mierze mieszkańcy innych miejscowości.

Znacznie bardziej wzrosła liczba kobiet niż mężczyzn, co należy przypisać wspomnianemu odpływowi młodych, operatywnych (choć na ogół słabo wykształconych) mężczyzn.

Skutkiem opisanego procesu jest znacząca (większa niż owe bilansowe 8,8 %) zmiana struktury społecznej obszaru.

Zatrudnienie

Na obszarze LGD Ziemia Chelmońskiego w chwili obecnej nie występuje zasadniczo problem braku pracy, rozumiany jako niemożność znalezienia zatrudnienia. Aktualne stopy bezrobocia dla powiatu grodziskiego (4% w sierpniu 2008 r.), gminy Teresin i gminy Mszczonów należą do najniższych w kraju i są poniżej poziomu uznawanego przez ekonomistów za „bezrobocie naturalne” – wynikające z braku chęci lub niemożności podjęcia pracy (z tych czy innych powodów). W różnych warunkach kulturowych za poziom ten przyjmuje się od 5% do 8% populacji w wieku produkcyjnym. W warunkach polskich należy przyjąć raczej tę górną granicę. W bardziej rolniczych i mniej przekształconych ekonomicznie i społecznie gminach obszaru – Baranowie i Radziejowicach wskaźniki bezrobocia są wyższe. Występujące faktycznie na obszarze LGD problemy związane z zatrudnieniem to: 1/ brak kwalifikacji dość istotnej części społeczności lokalnej odpowiadających obecnemu rynkowi pracy, 2/ brak możliwości podjęcia pracy odpowiadającej kwalifikacjom pewnej grupy osób i 3/ brak odpowiedniej ilości (i jakości) miejsc pracy w pobliżu miejsca zamieszkania.

Ten pierwszy problem skutkuje tzw. bezrobociem strukturalnym (trwały brak zatrudnienia) i bezrobociem ukrytym – związanym z nadmiernym zatrudnieniem w gospodarstwach rolnych. Dwa ostatnie powodują konieczność podejmowania pracy poza obszarem gminy – najczęściej w Warszawie, co skutkuje uciążliwymi dojazdami i alienacją ze środowiska społecznego i rodzinnego.

Potencjał gospodarczy

Obszar LGD *Ziemia Chełmońskiego*, niegdyś typowo rolniczy, przekształca się w kierunku bardziej złożonym funkcjonalnie. Bardzo intensywnie rozwijają się jego funkcja mieszkaniowa, pozarolnicza działalność gospodarcza – przetwórstwo i usługi oraz funkcja rekreacyjno-wypoczynkowa. Ostatnie lata to okres znaczącego przyrostu liczby podmiotów gospodarczych na obszarze, należących zarówno do kapitału krajowego, jak i zagranicznego. Ich aktualna liczba przekracza 8.500. Liczba ta obejmuje także podmioty w mieście Grodzisk Mazowiecki, ze względu na trudność ich wydzielenia – liczbę firm na obszarze bez Grodziska można szacować na około 4.000. Najwięcej (aktywnych) firm występuje w gminach: Teresin, Mszczonów i Grodzisk Mazowiecki (obszar wiejski), a także Żabia Wola, mniej – w gminach: Baranów i Radziejowice. Wzrost liczby firm na obszarze jest wynikiem ogólnej koniunktury gospodarczej na świecie i w Polsce, korzystnego usytuowania obszaru względem układu komunikacyjnego i głównych rynków oraz działań samorządów lokalnych na rzecz aktywizacji gospodarczej obszaru. Do najważniejszych branż gospodarki na obszarze można zaliczyć:

- Branżę logistyczną (transport i działalność magazynowo-dystrybucyjną) – swego rodzaju specjalność obszaru, związaną z jego położeniem – najważniejsze firmy tej branży to:
 - Europa Distribution Center Sp. z o.o. w Mszczonowie
 - Raben Logistics w Grodzisku Mazowieckim
 - FM Logistic w Mszczonowie
 - Pro Logis Poland Management Sp. z o.o. w Teresinie
 - Tesco Polska Sp. z o.o. w Teresinie
 - Greiner Packaging Sp. z o.o. w Szymanowie
 - ViVa Manufacturing Poland w Teresinie
 - Lear Corporation w Teresinie
 - Knauf Pack Sp. z o.o. w Mszczonowie
 - Mostva w Mszczonowie
 - Maersk Logistics Sp. z o.o. w Mszczonowie
 - Mondi Packaging Sp. z o.o. w Mszczonowie
 - Discount Plus Sp. z o.o. w Mszczonowie
 - Centrum Wolnołowe Wschód-Zachód Sp. z o.o. w Mszczonowie
 - Polsped Gerlach Sp. z o.o. w Mszczonowie
 - Fiege Sp. z o.o. w Mszczonowie
 - Gefco w Natolinie (gm. Grodzisk Maz.)
 - Uni Veg Poland w Żabiej Woli

- Przetwórstwo rolno-spożywcze, związane z rolniczym zapleczem (wykraczającym poza obszar), tradycjami w tym zakresie i bliskością rynku aglomeracji warszawskiej – najważniejsze firmy tej branży to:
 - Bakoma S.A. w Szymanowie
 - Polskie Młyny w Teresinie
 - Plantico - Hodowla i Nasiennictwo Ogrodnicze w Gołębiewie
 - DSM Nutritional Products Sp. z o.o. w Mszczonowie
 - Bada Pak spółka jawna w Bieniewcu (gm. Żabia Wola)

- Produkcję materiałów i wyposażenia dla budownictwa - związaną z największym, nie tylko w skali Polski, budowlanym rynkiem Warszawy i okolic – najważniejsze firmy tej branży to:
 - J.W. Construction Sp. z o.o. w gm. Teresin,
 - Danfoss Polska w Grodzisku Mazowieckim

- Fabryka Ceramiki Budowlanej "Wacław Jopek", Radziejowice
- Dryvit, Krze Duże (gm. Radziejowice)
- Interstone w Mszczonowie
- Artstone w Mszczonowie
- Budokrusz w Chrzanowie (gm. Grodzisk Maz.) i w Mszczonowie
- PPKL Keramzyt w Sp. z o.o. w Mszczonowie
- Warszawskie Przedsiębiorstwo Robót Drogowych w Mszczonowie
- Ergon Polska w Mszczonowie
- Finco Stal i Techni Art. Sp.z.oo. w Nowej Bukówce (gm. Żabia Wola)
- Baltom s z o.o. W Bieniewcu (gm. Żabia Wola)

• Usługi turystyczno-rekreacyjno-konferencyjne – relatywnie najslabiej jeszcze rozwinięte, ale z dużym potencjałem rozwojowym. Działa tu. pewna liczba ośrodków rekreacyjno-konferencyjno-szkoleniowych, m.in.:

- Dom Pracy Twórczej Ministerstwa Kultury i Sztuki w pałacu w Radziejowicach
- Ośrodek Szkoleniowo-Rehailitacyjny KRUS w pałacu w Teresinie,
- Centralny Ośrodek Szkoleniowy ZUS w Mszczonowie
- Centrum Kształcenia Kadr w Teresinie
- Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Kawęczynie (gm. Teresin)
- Centrum Kreowania Liderów w Kłudzienku (gm. Grodzisk Maz.)
- Hotel „Panorama” w Mszczonowie
- „Kuźnia Napoleńska” w Paprotni (gm. Teresin)
- Hotel Cyprus w Książenicach (gm. Grodzisk Maz.)
- "Stary Dwór" restauracja i hotel kat. I, Krze Duże (gm. Radziejowice)
- Ośrodek Konferencyjno - Wypoczynkowy "Kukłówka" (gm. Radziejowice)
- Hotel w pałacu w Ojrzanowie (gm. Żabia Wola)
- Hotel w pałacu w Grzegorzewicach (gm. Żabia Wola)
- Hotel Palatium w Hucie Żabiowskiej (gm. Żabia Wola)

Szczególnie duży potencjał ma jednak turystyka religijna i pielgrzymkowa związana z ośrodkami kultu w Niepokalanowie i, w mniejszym stopniu, w Szymanowie (gm. Teresin) – już dziś liczbę odwiedzających je ocenia się na 600.000 rocznie – tworząca rynek na różnego typu usługi związane z obsługą pielgrzymów.

Inne znaczące podmioty na obszarze to:

- Anser - Zakłady Chemiczne w gm. Teresin
- YKK Poland w Mszczonowie – japoński producent zamków błyskawicznych
- Geotermia Mazowiecka w Mszczonowie – spółka zajmująca się pozyskiwaniem i dystrybucją energii geotermalnej
- Canpol Sp. z o. o. – Słubica B (gm. Żabia Wola) - przetwórstwo tworzyw sztucznych i silikonów, produkcja smoczków i butelek dla niemowląt
- Topsil – Słubica B (gm. Żabia Wola) - uszczelki, uszczelnienia, silikon.
- Ro-Ma Zakłady Narzędzi Skrawających Sp. z o.o. w Siostrzeni (gm. Żabia Wola)

W południowej części obszaru występują dość licznie tereny eksploatacji powierzchniowej. Eksploatuje się tu kruszywa naturalne i surowce ilaste. Wyjątkowym zasobem są zasoby wód geotermalnych eksploatowane od niedawna w Mszczonowie. Są to jedyne w Europie (poza bawarskim Erding, miastem partnerskim Mszczonowa) słodkie wody geotermalne, dzięki czemu można je łatwo wykorzystywać nie tylko do celów grzewczych, ale także do spożywczych.

Rolnictwo

Na obszarze objętym LSR przeważają tereny definiowane jako rolnicze. Jednak kompleksy o wysokiej przydatności rolniczej występują głównie w północnej części obszaru, w gminach Teresin, Baranów i północnej części gminy Grodzisk Mazowiecki. Użytki rolne zajmują ok. 75% powierzchni tego obszaru. Duży odsetek stanowią tu grunty III, a istotny - także II klasy bonitacyjnej. Gleby IV i niższych klas zajmują tu ok. 20% powierzchni użytków rolnych. Z tego względu na tym obszarze prawie brak jest lasów.

W uprawach dominują tu pszenice, jęczmień, buraki cukrowe, kukurydza na ziarno i warzywa gruntowe. Produkcja towarowa tej części obszaru jest duża. Mechanizacja gospodarstw stoi na wysokim poziomie. Wśród zwierząt gospodarskich największy odsetek stanowi drób, bydło, a następnie trzoda chlewna. Hodowla koni ma głównie rekreacyjne przeznaczenie.

Jednak opłacalność produkcji rolnej ogranicza rozdrobnienie gospodarstw – ich średnia wielkość w gminie Teresin wynosi ok. 4,75 ha, a w gminie Baranów – 4,94 ha – mniej więcej na poziomie 50% średniej krajowej. W związku z tym nawet na tym obszarze występuje w ostatnich latach tendencja do przekształcania terenów rolnych na cele nierolnicze: pod zabudowę mieszkaniową i inne zainwestowanie. Przyczyny tego zjawiska, obok spadku opłacalności produkcji rolnej, obejmują migrację młodzieży z terenów wiejskich do miast oraz wzrost zainteresowania obszarem ze strony mieszkańców aglomeracji warszawskiej oraz inwestorów.

Oprócz występowania dobrych gleb atutem rolnictwa obszaru jest bliskość rynku zbytu, a szansą dla jego rozwoju - możliwość utworzenia specjalistycznych gospodarstw rolnych objętych ochroną ekologiczną, zajmujących się produkcją zdrowej żywności oraz tzw. gospodarstw agroturystycznych. Póki co, praktycznie nie istnieją zorganizowane formy rolników indywidualnych, zrzeszenia producentów lub grupy marketingu. Tworzenie takich grup w obrębie jednej lub więcej wsi dałoby szansę na bardziej efektywną i opłacalną sprzedaż produktów rolnych. Pozytywnym zjawiskiem jest zachodząca powoli koncentracja ziemi, zwiększająca średnią wielkość gospodarstwa. Towarzyszy temu spadek liczby gospodarstw – jest to pozytywne zjawisko, gdyż znikają gospodarstwa nietowarowe, a wzmacniają się te produkujące na rynek.

Im bardziej na południe tym mniej korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa: gorsze gleby i większe rozdrobnienie gospodarstw, np. w gminie Grodzisk Mazowiecki przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego wynosi 2,5 ha. Najczęściej uprawiane rośliny to: pszenica jara, żyto, pszenżyto, owies i ziemniaki, a w hodowli - bydło i trzoda chlewna. Kompleksy gleb o wysokiej przydatności rolniczej stanowią tu niewielki odsetek. Istotną powierzchnię zajmują lasy, a także tereny mieszkalne i letniskowe. Odsetek ludności utrzymującej się z rolnictwa nie przekracza tu 20% przy średniej dla obszarów wiejskich Mazowsza - ponad 50%.

Turystyka i rekreacja

Obszar *Ziemi Chełmońskiego* ma duży potencjał dla rozwoju usług związanych z rekreacją i wypoczynkiem. Brak istotniejszych źródeł zanieczyszczenia środowiska, relatywnie duża lesistość części południowej i walory kulturowe są czynnikami przyciągającymi mieszkańców Warszawy i innych miast spragnionych przyrody, czystego powietrza i spokoju. Rozwojowi rekreacji sprzyja dogodny dojazd (drogi krajowe: nr 2, nr 8 i nr 50). Przez ten rejon wiodą trasy szlaków turystycznych, m.in.:

- Jaktorów - Kukłówka - Skuły - Żelechów (znaki żółte, 24 km, pieszy)
- Grodzisk Mazowiecki - Osowiec - Kukłówka - Radziejowice (znaki niebieskie, 17 km pieszy)
- Grodzisk Mazowiecki - Siostrzeń - Młochów - Żelechów - Grodzisk Mazowiecki (kolarski, 35 km)

- Grodzisk Mazowiecki - Kuklówka - Radziejowice - Żabia Wola - Kaleń - Żelechów - Grodzisk Mazowiecki (kolarski, 45 km)
- Boczki - Łowicz - Bolimowski Park Krajobrazowy - Żyrardów - Radziejowice - Kuklówka - Żelechów (2-dniowy, kolarski lub samochodowy, ok. 100 km).

Przez obszar *Ziemi Chełmońskiego* ma też przebiegać międzynarodowy szlak rowerowy Euro Velo

Walory krajobrazowe obszaru podnoszą rezerваты przyrody i liczne pomnikowe obiekty przyrody. W części południowej rzeźba terenu jest urozmaicona, występuje bogata szata roślinna i duża różnorodność gatunkowa występujących zwierząt. Krajobraz części północnej jest bardziej monotony, ale dla mieszkańców miast nie pozbawiony uroku. Walorem obu części są zasoby kulturowe: zachowane stare dworki, pałace, kościoły, cmentarze, przydrożne kapliczki, stare zagrody. W części południowej wyróżnia się kompleks pałacowo-parkowy w Radziejowicach, w części północnej sakralny kompleks Niepokalanowa i Szymanowa. Mimo braku większych akwenów wodnych są tu też możliwości kąpieli – w ośrodku wodnym w Hamerni w gm. Radziejowice, w geotermalnym kąpielisku w Mszczonowie i w niewielkich sztucznych zbiornikach w Grzymku i Korytowie lub dostosowanych do tego celu stawach.

Walory te odkryli już dawno właściciele działek rekreacyjnych i nowi stali mieszkańcy wszystkich 6 gmin obszaru.

Stopniowo wzrasta liczba gospodarstw agroturystycznych, szczególnie w gminach Żabia Wola i Radziejowice. Krótsze pobyty obsługują pensjonaty i przydrożne motele i zajazdy – jest ich w sumie kilkanaście, m.in. w Radziejowicach, Kuklówce, Paprotni, Żabiej Woli. Pojawiają się stajnie rekreacyjne i kluby jeździeckie, takie jak „Kuclandia” w Książenicach i "AriKon" w Adamowie-Parcelu. Turystykę pielgrzymkową obsługują: Dom Pielgrzyma i hotele: Kuźnia Napoleńska, Jubilatka i Relax w Niepokalanowie, Paprotni i Teresinie. Baza turystyczna, chociaż ciągle wzbogacana, jest jednak niewystarczająca. Brakuje przede wszystkim tanich miejsc noclegowych typu schroniska młodzieżowe, kempingi, a także galerii i podobnych obiektów szeroko rozumianej kultury.

Współpraca gmin

Gminy *Ziemi Chełmońskiego* należą do najbardziej gospodarnych i aktywnych gmin w Polsce. Świadczą o tym uzyskiwane przez gminy: Mszczonów, Teresin i Grodzisk Maz. pozycje w *Złotej Setce Samorządów* – rankingu Rzeczypospolitej oraz status *Gmin Fair Play – Certyfikowanej Jakości Inwestycji*.

O ich aktywności świadczy też członkostwo w Związkach Międzygminnych *Mazowsze Zachodnie* oraz *Kampinos*, a także kontakty międzynarodowe: Mszczonowa z Erding w Bawarii, Grodziska Maz. z Weiz w Austrii, Aywaille w Belgii, Skara w Szwecji, Portogruaro we Włoszech oraz Radwiliszkami i regionem Szawle na Litwie.

Poziom aktywności społecznej

Poziom aktywności społecznej mieszkańców obszaru objętego LSR jest nierówny. Można zaobserwować następujące dwie zależności: 1/ im większy ośrodek (lub sąsiedztwo takiego ośrodka), tym większa aktywność lub 2/ im większy odsetek ludności napływowej, tym większa aktywność. Obie te zależności można sprowadzić do jednego czynnika, jakim jest poziom wykształcenia i zamożności. Nieprzypadkowo najbardziej aktywni społecznie są obywatele najzamożniejszych państw o najwyższym poziomie edukacji (i najdłuższych tradycjach demokratycznych). Na interesującym nas obszarze jest on wyższy w takich gminach jak: Grodzisk Mazowiecki, Mszczonów, Teresin (obok zarejestrowanych organizacji działają tu grupy społeczne związane z Kościołem), Żabia Wola, a niższy – w bardziej

rolniczych gminach: Baranów i Radziejowice. W tych ostatnich działają głównie tradycyjnie wiejskie organizacje, takie jak OSP i kluby sportowe, chociaż pojawiły się już organizacje „nowego typu”. Ciągle też większość Urzędów Gmin obszaru nie posiada programów współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Na obszarze LSR LGD *Ziemia Chełmońskiego* działają następujące organizacje:

W gminie Teresin:

- Stowarzyszenie Przyjaciół i Mieszkańców Gminy Teresin „Impuls”
- Ochotnicza Straż Pożarna Teresin
- Ludowy Klub Sportowy Teresin
- Klub Sportowy Teresin
- Fundacja Rozwoju Sportów Pływackich „Basen”

W gminie Baranów:

- Stowarzyszenie „Praca i Rozwój”
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Kask i Okolic.
- Ochotnicza Straż Pożarna Kaski
- Młodzieżowa Orkiestra Dęta przy Ochotniczej Straży Pożarnej w Kaskach
- Ochotnicza Straż Pożarna Baranów,
- Ochotnicza Straż Pożarna Osiny,
- Ochotnicza Straż Pożarna Kaski,
- Ochotnicza Straż Pożarna Boża Wola,
- Gminny Klub Sportowy „Orion”

W mieście i gminie Grodzisk Mazowiecki:

- Fundacja Osób Niepełnosprawnych Ruchowo "Godne Życie",
- Polski Związek Katolicko-Społeczny Oddział Grodzisk Mazowiecki
- Polski Związek Niewidomych - Okręg Mazowiecki, Koło w Grodzisku Mazowieckim
- Stowarzyszenie "Europa i My"
- Stowarzyszenie "Grodzisko"
- Stowarzyszenie Twórczego Rozwoju „Animus”
- Związek Harcerstwa Polskiego, Hufiec Grodzisk Mazowiecki
- Ewangeliczna Fundacja Przyjaciół Rodziny "Arka"
- Fundacja "Egalite"
- Czarny Las - Stowarzyszenie Mieszkańców
- Forum Młodych Ludowców - Zarząd Powiatowy w Grodzisku Mazowieckim
- Grodziskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Familia”
- Grodziskie Towarzystwo Edukacyjne
- Koło Łowieckie "Rogacz"
- Komitet Obywatelski Gminy Grodzisk Mazowiecki
- Liga Kobiet Polskich - Koło Grodzisk Mazowiecki
- Mazowieckie Stowarzyszenie Gmin na rzecz Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego
- Nauczycielskie Towarzystwo Oświatowe
- Polski Czerwony Krzyż - Zarząd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - Oddział Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim
- Polski Związek Wędkarski, Okręg Mazowiecki, Koło Miejsko-Gminne Nr 11 w Grodzisku Mazowieckim
- Powiatowe Koło Pszczelarzy w Grodzisku Mazowieckim

- Powiatowe Stowarzyszenie Ekologiczne „Grodziska Energia Odnawialna”
- Rejonowy Cech Rzemiosł Różnych
- Stowarzyszenie Ekologiczno - Kulturalne "Pegaz"
- Stowarzyszenie „Inicjatywa Obywatelska 2002”
- Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotykowy "Karan"
- Stowarzyszenie Przewoźników i Transportowców "Grodzisko"
- Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych
- Stowarzyszenie Sołtysów Ziemi Grodziskiej
- Stowarzyszenie Społeczne "Artana"
- Stowarzyszenie Wspierania Kobiet Powiatu Grodziskiego
- Stowarzyszenie "Bezpieczne Miasto i Gmina"
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej - Środowisko "Osa" w Grodzisku Mazowieckim
- Towarzystwo Opieki nad Zabytkami - Koło w Grodzisku Mazowieckim
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
- Towarzystwo Przyjaciół Grodziska Mazowieckiego
- Towarzystwo Wspierania Samorządu Lokalnego „Sąsiedzi”
- Związek Nauczycielstwa Polskiego - Zarząd Oddziału Powiatowego w Grodzisku Mazowieckim
- Grodziskie Amatorskie Stowarzyszenie Sportowe
- Grodziski Klub Kolarski "Opty - Mazowsze"
- Grodziski Klub Koszykarski
- Grodziski Klub Sportowy "Pogoń"
- Grodziski Klub Szachowy "Polfa" im Mieczysława Najdorfa
- Grodziski Klub Żeglarski "Czysty Wiatr"
- Klub Tenisa Stołowego Tur-Bogoria Grodzisk Mazowiecki
- Ludowy Klub Jeździecki "Kuclandia"
- Ludowy Klub Sportowy "Chlebnia"
- Młodzieżowy Klub Koszykówki
- Uczniowski Klub Sportowy „Sparta”
- Uczniowski Klub Sportowy "Piranie"
- Klub Sportowy „Polish Soft Tennis Association”
- Stowarzyszenie Sportowe - Grodziski Klub Karate Fudokan "Tora"

W gminie Żabia Wola:

- Towarzystwo Miłośników Ziemi Chełmońskiego w Grzymku
- Stowarzyszenie „Szansa” w Żabiej Woli
- Koło Nowoczesnej Gospodyni w Żabiej Woli
- Klub Seniora w Żabiej Woli
- Ochotnicza Straż Pożarna w Skułach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Żelechowie
- Gminna Spółka Wodna z siedzibą w Zalesiu
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Józefina” przy Gimnazjum w Józefinie
- Młodzieżowy Klub Sportowy “Józefinka” w Żabiej Woli
- Klub Jeździecki „Grzmiąca” w Grzmiącej
- Koło Łowieckie Tur Jeleń

W gminie Radziejowice:

- Fundacja im.J.Chełmońskiego,
- Fundacja Latająca Akademia prof.Elżbiety Manowicz-Onoszko,

- Kluby Sportowe w Kuklówce, Korytowie, Radziejowicach,
- Ochotnicze Straże Pożarne w Korytowie, Radziejowicach, Kuklówce
- Koło Lowieckie,
- Klub Jeździecki Ramzes.

W mieście i gminie Mszczonów:

- Towarzystwo Przyjaciół Mszczonowa
- Związek Harcerstwa Polskiego, Hufiec Mszczonów
- Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „Uśmiech Dziecka”
- Cech Rzemiosła i Przedsiębiorczości
- Fundacja na rzecz Ratowania Życia im. Liliany
- Fundacja “Fundusz Młodych Wehikuł”
- Społeczny Komitet Budowy Pomnika Jana Pawła II przy Parafii Św. Jana Chrzciciela w Mszczonowie
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - Zarząd Rejonowy
- Klub Seniora „Złota Jesień”
- Dom dla Ofiar Przemocy” w Gąbie
- Ochotnicza Straż Pożarna Mszczonów
- Ochotnicza Straż Pożarna Powązki
- Ochotnicza Straż Pożarna Grabce-Towarzystwo
- Ochotnicza Straż Pożarna Piekary
- Ochotnicza Straż Pożarna Osuchów
- Ochotnicza Straż Pożarna Bobrowce
- Ochotnicza Straż Pożarna Nosy Poniatki
- Ochotnicza Straż Pożarna Zbiroża
- Klub Sportowy „Mszczonowianka”
- Ludowy Klub Sportowy Osuchów

Frekwencja w wyborach: samorządowych i parlamentarnych

Miarą aktywności społeczno-politycznej społeczności lokalnych jest frekwencja w wyborach. W gminach objętych LSR jej poziom był następujący:

Gmina	Wybory samorządowe 2006	Wybory parlamentarne 2007
<i>Teresin</i>	50,33 %	50,84 %
<i>Baranów</i>	44,16 %	43,53 %
<i>Grodzisk Maz.</i>	48,18 %	60,43 %
<i>Żabia Wola</i>	46,13 %	51,42 %
<i>Radziejowice</i>	51,94 %	51,79 %
<i>Mszczonów</i>	44,11 %	47,46%
Mazowsze	50,55 %	60,50%
Polska – obszary wiejskie	-	45,27 %
Polska ogółem	45,99 %	53,86%

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza www.pkw.gov.pl

W wyborach samorządowych 2006 r. frekwencja w większości gmin obszaru była wyższa od średniej krajowej, chociaż niższa od tej dla Mazowsza, tu jednak wynik zawyża Warszawa, której mieszkańcy są najbardziej aktywni społecznie i politycznie. W parlamentarnych wyborach 2007 r. frekwencja na obszarze (poza gminą Grodzisk) była wyraźnie niższa niż średnio w kraju, a zdecydowanie niższa niż na Mazowszu. Była ona jednak wyraźnie wyższa

niż średnio na obszarach wiejskich kraju. Świadczy to o relatywnie wysokiej społeczno-politycznej świadomości społeczeństwa obszaru.

2.4 Specyfika obszaru

Obszar objęty LSR LGD Ziemia Chełmońskiego powstał z połączenia 6 gmin należących do trzech powiatów zachodniego Mazowsza. Jego kształt jest wydłużony i dość nieregularny – silnie przewęża się na wysokości miasta Grodzisk Mazowiecki. Wynika to z faktu, że zgodnie z zasadami PROW, z obszaru zostało wyłączone to właśnie miasto, ale także z tego, że sąsiadująca gmina Jaktorów nie zdecydowała się na udział w Osi 4 PROW, a gminy Milanówek i Podkowa Leśna – ze względu na swoją specyfikę „miast-ogrodów” postanowiły utworzyć oddzielną LGD.

Ów kształt i przynależność administracyjna do aż trzech powiatów mogą tworzyć wrażenie, że jest to twór sztuczny. Jednak jest to wrażenie pozorne, gdyż w rzeczywistości obszar posiada swoją specyfikę, na którą składają się:

- Wspólna historia zachodniej części Mazowsza
- Wspólna kultura zachodniej części Mazowsza, symbolizowana przez postać Józefa Chełmońskiego, malarskiego piewcy piękna tej ziemi, łączącego swoim życiorysem miejsca na terenie 6 gmin. Kultura ta, niezbyt mocna, uległa w znacznym stopniu zatarciu i w wydaniu lokalnym nie jest w stanie się przebić do świadomości mieszkańców – połączenie wysiłków w tym zakresie może dać efekt skali, dowartościować lokalnych promotorów i w rezultacie zyskać uznanie lokalnych społeczności oraz przyciągnąć gości z zewnątrz;
- Wspólne położenie w pobliżu Warszawy – gminy te stanowią obrzeże aglomeracji warszawskiej i są obszarem „drugiej fali” osadnictwa i działań inwestycyjnych, związanych z bliskością stolicy, tworzących bodźce rozwojowe, ale też zagrażających tożsamości i dominujących nad wewnętrznymi zasobami i procesami rozwojowymi (zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej). Jest to obszar, gdzie rolnictwo wyraźnie ustępuje pola innym działom gospodarki, a wraz z nim znika resztki dawnej kultury wsi mazowieckiej związanej z rolnictwem;
- Wspólne położenie w „splocie słonecznym” układu komunikacyjnego kraju – gminy te są niejako umiejscowione na „ruszcie” głównych szlaków komunikacyjnych łączących Warszawę i Polskę z zachodnią i południową Europą, tworzonym przez: międzynarodową drogę E 67 relacji Praga – Warszawa, międzynarodową drogę E 30 relacji Berlin-Warszawa oraz magistrale kolejowe: E-65 - relacji Warszawa – Katowice - Wiedeń oraz E-20 – relacji Warszawa – Poznań – Berlin – wszystkie przecinające drogę krajową nr 50 – obwodnicę Warszawy dla tranzytu Wschód-Zachód. Położenie to stanowi o dynamicznym rozwoju znacznej części obszaru LGD, ale też tworzy niespotykany gdzie indziej na Mazowszu rejon potencjalnej kolizji transportowej i pozostałych funkcji obszaru.
- Wspomniany dynamiczny rozwój, skutkujący rosnącą liczbą nowych mieszkańców i wynikającą z niej potrzebą integracji społeczności lokalnych
- Warunki do rozwoju turystyki i rekreacji – różnorodność atrakcji i krajobrazu (Teresin – centrum religijne, Baranów – krajobraz rolniczy, poprzecinany gęstą siecią pustych

dróg sprzyjających turystyce rowerowej, Mszczonów – termy, Żabia Wola i Radziejowice – zachowane walory przyrodnicze.

Wspólnota społeczności lokalnych poszczególnych gmin, znajdująca wyraz w ich udziale w LGD *Ziemia Chełmońskiego*, jest ich świadomym wyborem - wynikającym z konstatacji wspólnej chlubnej przeszłości (Chełmoński), ale także – wspólnych cech społeczno-ekonomicznych i, wynikających z nich, wspólnych szans i zagrożeń. Jest wyrazem ich świadomości, że każda z nich jest zbyt słaba, by wykorzystać lokalne atuty i zewnętrzne możliwości oraz wyeliminować słabości i ograniczyć zagrożenia dla ich rozwoju, ale że pracując razem i przy wsparciu Osi 4 PROW – Leader mogą przywrócić obszarowi LGD *Ziemia Chełmońskiego* status *małej ojczyzny*, jednocześnie obficie korzystając z owoców postępu i wzrostu gospodarczego.

3. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR; wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy

W rezultacie przeprowadzonych czterech zajęć warsztatowych z udziałem członków LGD, mieszkańców i władz obszaru objętego LSR oraz informacji dostarczonych przez poszczególne gminy obszaru opracowana została poniższa analiza prezentująca mocne i słabe strony obszaru *Ziemi Chełmońskiego* oraz zewnętrzne szanse i zagrożenia dla procesu jego rozwoju.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie w pobliżu Warszawy • Dobre skomunikowanie z Warszawą (drogi, koleje), resztą kraju i Europy • Walory przyrodnicze: względnie czyste środowisko, bogata sieć rzeczek i zbiorników wodnych, kompleksy leśne, osobliwości przyrodnicze, wody geotermalne • Dziedzictwo kultury materialnej i duchowej: zabytki (obiekty sakralne, cmentarze, dworki, pałace), sanktuaria w Niepokalanowie, Szymanowie i Kaskach, dziedzictwo Józefa Chełmońskiego, pozostałości kultury żydowskiej, prawosławnej, olenderskiej, wykopaliska archeologiczne, w tym związane z hutnictwem żelaza • Istniejące szlaki turystyczne dla turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak integracji rosnącej społeczności lokalnej • Niedostatek działań integrujących społeczność lokalną • Zbyt niska aktywność społeczna i poziom współpracy samorządów i organizacji społecznych • Niewystarczająca infrastruktura społeczna, zwłaszcza na obszarach wiejskich • Brak systemu informowania o wydarzeniach i imprezach obejmującego cały obszar • Niewystarczająca lokalna oferta pracy na obszarach wiejskich, znaczny odsetek dojeżdżających do pracy w Warszawie • Słabość i rozdrobnienie gospodarstw

<p>pieszej i rowerowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Względnie dobra infrastruktura techniczna (gęsta sieć dróg, internet) • Duży potencjał ludzki: rosnąca, dość młoda populacja, organizacje społeczne • Aktywne i na ogół prospołeczne władze samorządowe: przyjazne inwestorom i przedsiębiorcom, przyjazne lokalnym inicjatywom, dbające o środowisko • Duży, jak na obszary wiejskie, potencjał gospodarczy i rynek pracy • Dynamiczny ogólny rozwój obszaru i towarzyszący mu niski poziom bezrobocia • Postępujący rozwój infrastruktury społecznej • Istniejące/aktualizowane plany zagospodarowania przestrzennego • Współpraca międzynarodowa i międzygminna (związki: <i>Mazowsze Zachodnie</i> i <i>Kampinos</i>) samorządów 	<p>rolnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców skutkująca lokalną dewastacją środowiska • Zły stan części obiektów kulturowych • Uciążliwość głównych szlaków komunikacyjnych (wypadki, hałas, mało bezkolizyjnych skrzyżowań i przejazdów kolejowych) • Na ogół niska jakość dróg lokalnych • Niedostatek infrastruktury turystycznej • Niedostateczna informacja i promocja turystyczna: brak wydawnictw, oznaczeń w terenie, kompleksowej informacji w internecie
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Dynamiczny rozwój kraju i Warszawy • Wzrost zamożności społeczeństwa polskiego • Zmiana stylu życia na bardziej aktywny i bliższy przyrodzie • Zainteresowanie osób z zewnątrz zamieszkaniem lub odwiedzinami na obszarze LGD • Napływ kapitału ludzkiego na obszar LGD • Ogólny wzrost zainteresowania społeczeństwa produktami, twórcami i tradycją lokalną • Ogólny wzrost zainteresowania społeczeństwa turystyką i rekreacją • Napływ kapitału do Polski • Polityka Państwa sprzyjająca rozwojowi przedsiębiorczości i społeczeństwa obywatelskiego • Unijne i krajowe programy wspierające rozwój lokalny • Wzrost możliwości pozyskania funduszy UE • Współpraca z innymi LGD w Polsce i za granicą umożliwiającą transfer wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> • Presja urbanizacyjna aglomeracji warszawskiej skutkująca zmianami w przestrzeni i stylu życia • Degradacja środowiska naturalnego i kulturowego wskutek zbyt dużej antropopresji • Spadek lub znaczące spowolnienie wzrostu zamożności społeczeństwa • Nierównomierny, zbyt szybki, niszczący walory obszaru) rozwój • Nienadążający za potrzebami rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, niedostatek obiektów i przestrzeni publicznej • Duże koszty utrzymania walorów przyrodniczych i kulturowych • Efekt „globalnej wioski” – zanik tożsamości lokalnej • Rywalizacja społeczności lokalnych o zbyt małe środki na rozwój • Gwałtowne pogorszenie się sytuacji makroekonomicznej (<i>vide</i> kryzys finansowy) i ograniczenie napływu kapitału do Polski • Polityka Państwa przykładająca zbyt małą uwagę do rozwoju przedsiębiorczości i społeczeństwa obywatelskiego • Dalszy spadek opłacalności produkcji

	<p>rolnej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczna efektywność we wdrażaniu programów unijnych w Polsce
--	---

Obszar objęty LSR LGD *Ziemia Chełmońskiego*, ze względu na jego korzystne położenie w obrębie metropolii warszawskiej i układzie komunikacyjnym regionu i kraju oraz atrakcyjne w większości warunki przyrodnicze, cechuje dynamiczny rozwój, przejawiający się intensywną działalnością inwestycyjną głównie zewnętrznych podmiotów gospodarczych, intensywnym procesem osadniczym oraz dość szybkim nadrabianiem zaniedbań w sferze infrastruktury technicznej i, w mniejszym stopniu, społecznej.

W rezultacie tych procesów zmienia się struktura ekonomiczna i społeczna tego obszaru. Rolnictwo, niegdyś dominujący dział gospodarki ma dziś drugorzędne znaczenie, ustępując miejsca usługom i przemysłowym. Zasoby przyrodnicze i kulturowe przyciągnęły na ten obszar miłośników rekreacji (działki rekreacyjne) i nowych stałych mieszkańców, zachęconych dodatkowo dobrymi powiązaniem komunikacyjnymi (drogi, koleje) z Warszawą, w której często pracują. Jednak póki co w ograniczonym stopniu, ze względu na niedostatki infrastruktury turystycznej i planowych, skoordynowanych działań promocyjnych, służą rozwojowi turystyki i rekreacji na obszarze. Może ona być znaczącym działem gospodarki obszaru ze względu na bliskość olbrzymiego rynku warszawskiego i ogólny wzrost zainteresowania społeczeństwa tą sferą, a także produktami, twórcami i tradycją lokalną, wynikający z bogacenia się społeczeństwa polskiego, a szczególnie mieszkańców stolicy, a także alternatywą dla właścicieli słabszych gospodarstw rolnych i ich rodzin. Relatywnie najlepiej funkcjonującą gałęzią tego sektora jest turystyka religijna w gminie Teresin (Niepokalanów), chociaż też nie w pełni wykorzystywaną przez lokalne podmioty gospodarcze (brak powiązania jej z pakietem usług rekreacyjno-turystycznych zachęcających do dłuższego pobytu).

Utrzymanie korzystnej dynamiki procesów rozwojowych na obszarze wymaga, obok sprzyjającej ogólnej sytuacji ekonomicznej i właściwej polityki Państwa na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego, aktywizacji działań społeczności lokalnych i samorządów, wykraczającej poza obszar jednej gminy. W chwili obecnej społeczność obszaru cechuje raczej niski poziom integracji społeczności (ze względu na szybki napływ nowych mieszkańców) i zbyt niski w stosunku do potrzeb i możliwości poziom aktywności większych grup mieszkańców. Także władze samorządowe, choć nie ograniczają się do działań na obszarze własnych gmin (uczestnictwo w związkach międzygminnych, współpraca międzynarodowa), nie wykorzystują w pełni możliwości współpracy na rzecz rozwoju lokalnego. Również współpraca samorządów i lokalnych organizacji społecznych ma w większości gmin bardziej spontaniczny niż planowy charakter (brak programów współpracy).

To wszystko sprawia, że - znaczący na tle innych obszarów wiejskich Mazowsza – potencjał ludzki *Ziemi Chełmońskiego* nie jest w pełni wykorzystywany dla jej rozwoju. Co więcej, brak lub niedostatek działań integracyjnych i aktywizacyjnych, przy intensywności procesu osadniczego, może powodować alienację zarówno ‘starych’, jak i ‘nowych’ mieszkańców, skutkującą konfliktami społecznymi lub przynajmniej spowolnionym rozwojem społecznym obszaru. Podejmowanie zaś takich działań – przy jednoczesnym rozwoju infrastruktury społecznej i systemu informowania o wydarzeniach i imprezach, obejmującego cały obszar - może zaś ograniczać, w wymiarze psychologicznym i społecznym, skutki takich zewnętrznych zagrożeń, jak: presja urbanizacyjna aglomeracji warszawskiej skutkująca zmianami w

przeźreni i stylu życia, degradacja środowiska naturalnego i kulturowego wskutek zbyt dużej antropopresji, spadek lub znaczące spowolnienie wzrostu zamożności społeczeństwa, efekt „globalnej wioski” – zanik tożsamości lokalnej, gwałtowne pogorszenie się sytuacji makroekonomicznej (*vide* kryzys finansowy) i ograniczenie napływu kapitału do Polski, polityka Państwa niesprzyjająca rozwojowi przedsiębiorczości i społeczeństwa obywatelskiego, dalszy spadek opłacalności produkcji rolnej, nieefektywne wdrażanie programów unijnych w Polsce. Jednocześnie zaś będzie sprzyjać osiągnięciom w rywalizacji z innymi społecznościami lokalnymi o (zwykle) zbyt małe środki na rozwój.

Realizacja Osi 4 PROW – podejścia Leader może dobrze posłużyć takiej integracji i aktywizacji. Utworzenie LGD *Ziemia Chełmońskiego*, opracowanie i wdrażanie przez nią Lokalnej Strategii Rozwoju, ale także innych działań może stworzyć nową jakość w obszarze współpracy mieszkańców i samorządów, edukacji społecznej, rozwoju gospodarczego, zachowania i waloryzacji dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, ale także rozwoju relacji międzyludzkich na obszarze.

4. Cele ogólne i szczegółowe Lokalnej Strategii Rozwoju oraz planowane przedsięwzięcia służące osiągnięciu poszczególnych celów szczegółowych, w ramach których będą realizowane operacje

Przeprowadzona przez członków LGD *Ziemia Chełmońskiego* i mieszkańców obszaru Partnerstwa analiza SWOT stanowiła podstawę dla zdefiniowania wizji obszaru w 2020 roku. Wizja ta brzmi następująco:

Funkcjonujący w świadomości Polaków obszar o wysokiej jakości życia – bogatej i zrównoważonej ofercie gospodarczej, kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, atrakcyjny przyrodniczo i turystycznie, o zintegrowanej i aktywnej społeczności lokalnej.

Ta wizja z kolei, wraz z elementami analizy SWOT, stanowiła punkt wyjścia dla określenia celów ogólnych i szczegółowych Lokalnej Strategii Rozwoju, w taki sposób by ich osiągnięcie posłużyło realizacji tej wizji. Cele ogólne i szczegółowe LSR mają wykorzystywać mocne strony obszaru LGD i szanse dla jego rozwoju, jednocześnie eliminując lub ograniczając jego słabe strony oraz służąc ograniczeniu wpływu ewentualnych zewnętrznych zagrożeń.

Lokalna Strategia Rozwoju LGD *Ziemia Chełmońskiego* ma dwa cele ogólne:

Cel ogólny 1: ***Rozwój kapitału społecznego Ziemi Chełmońskiego*** – mierzony liczbą zrealizowanych szkoleń, zorganizowanych imprez integracyjnych i promocyjnych, narzędzi służących integracji i komunikacji mieszkańców obszaru, przedsięwzięć na rzecz rozwoju infrastruktury społecznej służącej integracji i aktywizacji społeczności lokalnej, stworzonych lub wspartych firm w obszarach rozwoju biznesu, doskonalenia zawodowego, szkoleń i doradztwa oraz wytwarzania produktów lokalnych i tradycyjnych;

Cel ogólny 2: ***Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego*** – mierzony liczbą inicjatyw i projektów na rzecz propagowania i zachowania walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru, ochrony i rewitalizacji materialnego i duchowego dziedzictwa kulturowego, wykorzystujących lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe, wspierających rozwój przedsiębiorstw, firm tworzących i dystrybuujących produkty tradycyjne i lokalne, świadczących szeroko pojęte usługi turystyczne i doradcze, osób

podejmujących tradycyjne zawody, tworzących i rozwijających gospodarstwa agroturystyczne, wyrabiających produkty tradycyjne i lokalne.

Oba cele ogólne są zgodne z celem Osi 4 PROW, zdefiniowanym jako „...budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację mieszkańców oraz przez przyczynianie się do powstawania nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich, a także polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja...”

Każdemu z celów ogólnych przypisane zostały odpowiednie cele szczegółowe. Są one następujące:

Dla celu ogólnego 1: *Rozwój kapitału społecznego Ziemi Chełmońskiego*:

Cel szczegółowy 1.1: *Rozwój zasobów ludzkich na rzecz rozwoju lokalnego*

Cel szczegółowy 1.2: *Wspieranie twórczości lokalnej*

Cel szczegółowy 1.3: *Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej*

Dla celu ogólnego 2: *Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego*:

Cel szczegółowy 2.1: *Waloryzacja zasobów przyrodniczych i kulturowych Ziemi Chełmońskiego*

Cel szczegółowy 2.2: *Zdefiniowanie i odbudowanie tradycji lokalnej*

Cel szczegółowy 2.3: *Stworzenie produktów turystycznych obszaru LGD „Ziemia Chełmońskiego”*

Cel szczegółowy 2.4: *Rozwój działalności gospodarczej wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe*

Realizacji celów ogólnych i szczegółowych Lokalnej Strategii Rozwoju LGD *Ziemia Chełmońskiego* będą służyć dwa opisane poniżej przedsięwzięcia.

Przedsięwzięcie 1: *Ludzie Ziemi Chełmońskiego*

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

- Celu ogólnego 1: *Rozwój kapitału społecznego Ziemi Chełmońskiego*,
 - Celu szczegółowego 1.1: *Rozwój zasobów ludzkich na rzecz rozwoju lokalnego*
 - Celu szczegółowego 1.2: *Wspieranie twórczości lokalnej*
 - Celu szczegółowego 1.3: *Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej*

Uzasadnienie

Najistotniejszym - obok położenia – walorem obszaru LGD *Ziemia Chełmońskiego* jest jego potencjał ludzki. Inaczej niż na typowo rolniczych i bardziej peryferyjnych obszarach wiejskich kraju liczba mieszkańców *Ziemi Chełmońskiego* wzrasta. To pozytywne zjawisko demograficzne stanowi podstawę dla społecznego i gospodarczego rozwoju. Jednak, tak jak

na innych, nie tylko wiejskich, obszarach Polski, realizacja tego potencjału wymaga działań aktywizujących społecznie mieszkańców, integrujących ich (jest to szczególnie ważne działanie w warunkach stałego, intensywnego napływu nowych mieszkańców), budujących ich identyfikację z obszarem (dobrze rozumiany patriotyzm lokalny) i dostosowujących ich kwalifikacje do aktualnych wymagań gospodarki, w tym rynku pracy. Działania w ramach przedsięwzięcia *Ludzie Ziemi Chełmońskiego* mają na celu spełnić te warunki, a w rezultacie zrealizować cel ogólny Lokalnej Strategii Rozwoju LGD: „Rozwój kapitału społecznego *Ziemi Chełmońskiego*”.

Grupy docelowe beneficjentów

Beneficjentami przedsięwzięcia będą: przedsiębiorcy, mieszkańcy i eksperci w dziedzinie zarządzania, innowacji, marketingu, języków obcych, informatyki, szkoleń i doradztwa zawodowego, zawodów tradycyjnych i zanikających, wytwarzania produktów lokalnych i tradycyjnych - pragnący rozpocząć działalność gospodarczą, samorządy lokalne i organizacje zainteresowane rozwojem społecznym i zawodowym na obszarze Partnerstwa.

Lista rekomendowanych operacji

- Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw – liczba operacji: minimum 2
Preferowane będą operacje dotyczące tworzenia/rozwoju firm w zakresie szkoleń i doradztwa, zarządzania, pozyskiwania środków na rozwój, innowacyjnego biznesu, marketingu, języków obcych, informatyki, szkoleń i doradztwa zawodowego dla pracowników i poszukujących pracy, w tym w zakresie zawodów tradycyjnych i zanikających, wytwarzania produktów lokalnych i tradycyjnych;
- Odnowa i rozwój wsi: – liczba operacji: minimum 4
Preferowane będą operacje dotyczące: rozwojowi infrastruktury społecznej dla integracji i aktywizacji społeczności lokalnej: urządzenie i wyposażenie świetlic środowiskowych i pomieszczeń organizacji społecznych, budowa i modernizacja boisk i innych obiektów sportowych, tworzenie i modernizacja placów zabaw, skwerów, parków, plenerowych scen itp.
Priorytetowo będą traktowane zwłaszcza te operacje, które będą zakładały kompleksowe wykorzystanie budowanych lub modernizowanych obiektów zwłaszcza do organizacji imprez, szkoleń i wydarzeń, których celem będzie także realizacja celów określonych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich., oraz innych inicjatyw o charakterze lokalnym.
- Małe projekty – liczba operacji: minimum 50
Preferowane będą operacje obejmujące: szkolenia językowe: ogólne i specjalistyczne, szkolenia komputerowe, szkolenia w zakresie zawodów tradycyjnych i wytwarzania produktów tradycyjnych, edukację dotyczącą wolontariatu i pozyskiwania środków (fund-raising), organizowanie wystaw artystycznych, warsztatów, plenerów – plastycznych, muzycznych, teatralnych i literackich, organizowanie konkursów promujących ludzi utalentowanych, rozwijanie talentów artystycznych (szkolenia, stypendia/patronat), organizację i odpowiednią promocję imprez integrujących społeczność lokalną obszaru LGD: rajdów, festynów, spotkań, tradycyjnych świąt, dożynek, organizację lokalnych targów pracy itp.;
- Nabywanie umiejętności i aktywizacja – liczba operacji : minimum 8

Preferowane będą operacje obejmujące: animowanie społeczności lokalnych, stworzenie portalu internetowego obszaru LGD informującego o wszystkim co ciekawe na obszarze i umożliwiającego kontakty podmiotom i mieszkańcom obszaru, opracowywanie koncepcji i scenariuszy imprez integracyjnych, edukacyjnych, sportowych i promocyjnych oraz konkursów o tej tematyce, opracowanie i promocję kalendarza prezentującego obszar LGD, w tym koordynację terminów imprez, wdrażanie różnych metod rozwoju komunikacji międzyludzkiej na terenie objętym LGD, szkolenia dotyczące identyfikacji problemów społecznych przez władze, szkolenia językowe ogólne i specjalistyczne itp.;

- Projekt współpracy: dotyczący skutecznej animacji oraz integracji mieszkańców na terenach wiejskich oraz promocji tych terenów

Rodzaj wskaźnika	Opis wskaźnika	Wartość w roku 2015		
Wskaźnik oddziaływania	Zintegrowana i aktywna, identyfikująca się z obszarem <i>Ziemi Chełmońskiego</i> społeczność lokalna o kwalifikacjach zawodowych spełniających wymogi współczesnej gospodarki na obszarze.			
Wskaźnik rezultatu	Do 2015 r.:			
	- utworzone lub wsparte mikroprzedsiębiorstwa szkoleniowo-doradcze;	Min. 2		
	- stworzone miejsca pracy	Min. 4		
	- wybudowane lub zaadaptowane obiekty infrastruktury społecznej ,służącej integracji i aktywizacji społeczności lokalnej;	Min. 4		
	- zrealizowane szkolenia, wystawy artystyczne, warsztaty, plenery, konkursy, działania promujące talenty artystyczne, imprezy integrujące społeczność lokalną obszaru LGD, lokalne targi pracy itp.;	Min. 50		
	- działania animujące społeczności lokalne, tworzące instrumenty informacji i komunikacji, koncepcje i scenariusze imprez i konkursów, koordynujące oraz szkolenia dla członków organów LGD;	Min. 8		
	Zrealizowany projekt współpracy, dotyczący skutecznej animacji oraz integracji mieszkańców na terenach wiejskich oraz promocji tych terenów.	1		
Wskaźnik produktu	Minimalna ilość operacji			65
	Kategoria operacji	Średnia kwota dofinansow. dla kategorii operacji (zł)	Ogólna kwota dofinansow. dla kategorii operacji (zł)	Minimalna ilość operacji
	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	100.000	200.000	2
	Odnowa i rozwój wsi	300.000	1.200.000	4
	Małe projekty	25.000	1.250.000	50
	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	20.500	164.000	8
	Projekt współpracy	64.750	64.750	1

Przedsięwzięcie 2: *Poznaj Ziemię Chełmońskiego*

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

- Celu ogólnego 2: **Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego:**
- Celu szczegółowego 2.1: *Waloryzacja zasobów przyrodniczych i kulturowych Ziemi Chełmońskiego*
- Celu szczegółowego 2.2: *Zdefiniowanie i odbudowanie tradycji lokalnej*
- Celu szczegółowego 2.3: *Stworzenie produktów turystycznych obszaru LGD „Ziemia Chełmońskiego”*
- Celu szczegółowego 4: *Rozwój działalności gospodarczej wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe*

Uzasadnienie

Obszar LGD *Ziemia Chełmońskiego* posiada olbrzymi potencjał rozwojowy i osadniczy, wynikający z jego położenia w pobliżu Warszawy, przy głównych szlakach komunikacyjnych oraz z jego walorów przyrodniczych i (w mniejszym stopniu) kulturowych. Wykorzystanie tego potencjału na rzecz długookresowego, trwałego (zrównoważonego) rozwoju obszaru, utrzymania i zwiększenia jakości życia mieszkańców wymaga zachowania i wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru - dla budowy tożsamości i dobrobytu społeczności lokalnej. Osiągnięciu tego celu będzie służyć przedsięwzięcie o nazwie *Poznaj Ziemię Chełmońskiego*, stanowiącej zaproszenie - dla miejscowych i przybyszów - do poznania, chronienia i pozytywnego wykorzystania walorów obszaru LGD.

Grupy docelowe beneficjentów

Beneficjentami przedsięwzięcia będą: przedsiębiorcy, rolnicy i członkowie ich gospodarstw wykorzystujący lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe, tworzący i dystrybuujący produkty tradycyjne i lokalne (spożywczych i innych), firmy oferujące usługi turystyczne, tworzący i prowadzący gospodarstwa agroturystyczne, firmy świadczące usługi informacyjno-doradcze dla firm i osób rozpoczynających działalność gospodarczą, samorządy lokalne, organizacje i mieszkańcy zainteresowani ochroną i promocją dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, rozwojem gospodarczym, w tym zwłaszcza turystyki na obszarze Partnerstwa.

Lista rekomendowanych operacji

- Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw – liczba operacji: minimum 4
Preferowane będą operacje dotyczące: tworzenia/rozwoju firm wykorzystujących lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe, rozwoju przez mikroprzedsiębiorstwa produktów tradycyjnych i lokalnych (spożywczych i innych) oraz ich dystrybucji, świadczenia szeroko pojętych usług turystycznych, podejmowania tradycyjnych zawodów, firm trudniących się doradztwem dla rozpoczynających działalność gospodarczą na temat opracowywania biznesplanów, analizy rynków, wykorzystania funduszy europejskich i innych źródeł finansowania;
- Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej – liczba operacji: minimum 6

Preferowane będą operacje dotyczące: rozwoju gospodarstw agroturystycznych, przetwórstwa spożywczego opartego na surowcach lokalnych, wyrobu produktów tradycyjnych i lokalnych, tradycyjnych zawodów;

- Odnowa i rozwój wsi: – liczba operacji: minimum 4

Preferowane będą operacje dotyczące: budowy parków i ścieżek tematycznych, wyznaczenia i urządzenia szlaków turystycznych i rekreacyjnych (np. rowerowych, do jazdy konnej) w oparciu o atrakcyjne obiekty przyrodnicze i kulturowe, a także organizacji i zagospodarowania powszechnie dostępnej zielonej przestrzeni.

- Małe projekty – liczba operacji: minimum 40

Preferowane będą operacje obejmujące: inwentaryzację zasobów przyrodniczych *Ziemi Chełmońskiego* i opracowanie ich monografii, inwentaryzację zasobów kulturowych *Ziemi Chełmońskiego* i opracowanie ich monografii (kultury materialnej i niematerialnej), stworzenie internetowej bazy zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz produktów turystycznych *Ziemi Chełmońskiego*, wsparcie zespołów prezentujących tradycyjne obyczaje, muzykę i tańce, promocję twórców z obszaru LGD, opracowanie i promocję wzorcowych projektów budynków nawiązujących do tradycyjnej architektury mazowieckiej, działania edukacyjne i konkursy promujące dobre wzorce w architekturze i zagospodarowaniu przestrzeni publicznej, tworzenie ścieżek (szlaków) edukacyjnych o tematyce ekologicznej i historycznej, wypromowanie kilku dużych, ponadlokalnych imprez masowych, opracowanie mapy i przewodnika po atrakcjach przyrodniczo-kulturowych *Ziemi Chełmońskiego* oraz innych materiałów promocyjnych, inicjowanie współpracy (izb, stowarzyszeń, wspólnych działań marketingowych itp.) i tworzenia klastrów przez przedsiębiorców;

- Nabywanie umiejętności i aktywizacja – liczba operacji : minimum 8

Preferowane będą operacje obejmujące: współpracę z władzami lokalnymi na rzecz zagospodarowania przestrzennego, ochrony krajobrazu i właściwego kształtowania przestrzeni publicznej, opracowania koncepcji produktów turystycznych *Ziemi Chełmońskiego*, promocję produktów turystycznych *Ziemi Chełmońskiego*;

- Projekt współpracy dotyczący rozwoju produktów turystycznych obszarów wiejskich położonych w pobliżu wielkich aglomeracji i skupisk ludzi.

Rodzaj wskaźnika	Opis wskaźnika	Wartość w roku 2015
Wskaźnik oddziaływania	Zachowane i wykorzystane do budowy tożsamości i dobrobytu społeczności lokalnej walory przyrodnicze i kulturowe obszaru.	
Wskaźnik rezultatu	Do 2015 roku: - utworzone lub wsparte mikroprzedsiębiorstwa wykorzystujące lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe lub wspierające informacyjnie i doradczo rozwój takowych; - wsparte przedsięwzięcia związane z tworzeniem gospodarstw agroturystycznych, przetwórstwem spożywczym opartym na surowcach lokalnych, wyrobem produktów tradycyjnych i lokalnych lub tradycyjnymi zawodami; - utworzone miejsca pracy; - zrealizowane inwestycje podnoszące atrakcyjność	Min. 4 Min. 6 Min. 20

	rekreacyjno-turystyczną obszar; <ul style="list-style-type: none"> - zrealizowane działania obejmujące: inwentaryzację i stworzenie monografii i internetowej bazy zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz produktów turystycznych, wsparcie zespołów prezentujących kulturę obszaru, działania edukacyjne i promujące dobre wzorce w architekturze i zagospodarowaniu przestrzeni publicznej, tworzenie szlaków edukacyjnych o tematyce ekologicznej i historycznej, wypromowanie kilku ponadlokalnych imprez, opracowanie materiałów promujących atrakcje przyrodniczo-kulturowe, inicjowanie współpracy i tworzenia klastrów przez przedsiębiorców; - zrealizowane działania obejmujące: współpracę z władzami lokalnymi na rzecz zagospodarowania przestrzennego, ochrony krajobrazu i właściwego kształtowania przestrzeni publicznej, opracowania koncepcji produktów turystycznych,; - zrealizowany projekt współpracy dotyczący rozwoju produktów turystycznych obszarów wiejskich położonych w pobliżu wielkich aglomeracji i skupisk ludzi. 	Min. 4		
		Min. 40		
		Min. 8		
		1		
Wskaźnik produktu	Minimalna ilość operacji			63
	Kategoria operacji	Średnia kwota dofinansow. dla kategorii operacji (zł)	Ogólna kwota dofinansow. dla kategorii operacji (zł)	Minimalna ilość operacji
	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	100.000	400.000	4
	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	100.000	600.000	6
	Odnowa i rozwój wsi	300.000	1.200.000	4
	Małe projekty	25.000	1.000.000	40
	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	20.500	164.000	8
	Projekt współpracy	80.000	80.000	1

5. Misja Lokalnej Grupy Działania *Ziemia Chełmońskiego*

Misja LGD *Ziemia Chełmońskiego* została zdefiniowana przez jej członków w następujący sposób:

Lokalna Grupa Działania *Ziemia Chełmońskiego* jest forum współpracy samorządów i mieszkańców na rzecz integracji społeczności lokalnej, podnoszenia jakości życia, ochrony dziedzictwa kulturowego i bogactwa przyrodniczego, rozwoju gospodarki, kultury, sportu i rekreacji.

6. Spójność specyfiki obszaru z celami Lokalnej Strategii Rozwoju

Zgodnie z opisem zawartym w rozdziale 2 niniejszej Strategii na specyfikę obszaru LGD *Ziemia Chełmońskiego* składają się:

- położenie w obszarze metropolii Warszawy, tworzące bodźce rozwojowe, ale też zagrażających tożsamości i dominujących nad wewnętrznymi zasobami i procesami rozwojowymi,
- położenie w „splocie słonecznym” układu komunikacyjnego kraju,
- atrakcyjność przyrodnicza sprzyjająca osadnictwu, rekreacji i turystyce,
- dynamiczny rozwój, będący pochodną położenia i walorów przyrodniczych, skutkujący rosnącą liczbą nowych mieszkańców,
- zanikające rolnictwo i związana z nim kultura wiejska,
- utrzymujące się silne ekonomiczne i kulturowe oddziaływanie Warszawy, stanowiące konkurencję dla gospodarczych i kulturalnych działań lokalnych,
- wynikająca ze zmian ludnościowych, potrzeba integracji społeczności lokalnych,
- historia zachodniej części Mazowsza, obecna w dziedzictwie kulturowym obszaru, nie do końca uświadamiana przez jego mieszkańców,
- kultura zachodniej części Mazowsza, symbolizowana przez postać Józefa Chełmońskiego, która uległa zatarciu wskutek świadomych działań w okresie PRL-u i zmian cywilizacyjnych,

Role Lokalnej Strategii Rozwoju jest ukierunkowanie działań społeczności lokalnej w sposób uwzględniający specyfikę obszaru: wykorzystujący jego pozytywne cechy, a niwelujący występowanie i oddziaływanie cech negatywnych. Tak jest w przypadku strategii LGD *Ziemia Chełmońskiego*, gdzie specyfika obszaru nią objętego znajduje odbicie w celach ogólnych i szczegółowych LSR. Zależność tę prezentuje poniższa tabela.

Cecha specyficzna obszaru objętego LSR	Odpowiadający cel ogólny i szczegółowy LSR
<i>Położenie w obszarze metropolii Warszawy, tworzące bodźce rozwojowe, ale też zagrażających tożsamości i dominujących nad wewnętrznymi zasobami i procesami rozwojowymi.</i>	<p><i>Rozwój kapitału społecznego Ziemi Chełmońskiego</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Rozwój zasobów ludzkich na rzecz rozwoju lokalnego</i> • <i>Wspieranie twórczości lokalnej</i> • <i>Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej</i> <p><i>Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Waloryzacja zasobów przyrodniczych i kulturowych Ziemi Chełmońskiego</i> • <i>Zdefiniowanie i odbudowanie tradycji lokalnej</i> • <i>Stworzenie produktów turystycznych obszaru LGD Ziemia Chełmońskiego</i> • <i>Rozwój wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe działalności gospodarczej</i>
<i>Położenie w „splocie słonecznym” układu komunikacyjnego kraju</i>	<p><i>Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Waloryzacja zasobów przyrodniczych i kulturowych Ziemi Chełmońskiego</i> • <i>Stworzenie produktów turystycznych obszaru LGD Ziemia Chełmońskiego</i>
<i>Atrakcyjność</i>	<p><i>Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego</i></p>

<p>przyrodnicza sprzyjająca osadnictwu, rekreacji i turystyce</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Waloryzacja zasobów przyrodniczych i kulturowych Ziemi Chełmońskiego • Zdefiniowanie i odbudowanie tradycji lokalnej • Stworzenie produktów turystycznych obszaru LGD Ziemia Chełmońskiego • Rozwój wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe działalności gospodarczej
<p>Dynamiczny rozwój, skutkujący rosnącą liczbą nowych mieszkańców</p>	<p>Rozwój kapitału społecznego Ziemi Chełmońskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój zasobów ludzkich na rzecz rozwoju lokalnego • Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej
<p>Zanikające rolnictwo i związana z nim kultura wiejska</p>	<p>Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zdefiniowanie i odbudowanie tradycji lokalnej • Stworzenie produktów turystycznych obszaru LGD Ziemia Chełmońskiego • Rozwój wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe działalności gospodarczej <p>Rozwój kapitału społecznego Ziemi Chełmońskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój zasobów ludzkich na rzecz rozwoju lokalnego • Wspieranie twórczości lokalnej
<p>Utrzymujące się silne ekonomiczne i kulturowe oddziaływanie Warszawy, stanowiące konkurencję dla gospodarczych i kulturalnych działań lokalnych</p>	<p>Rozwój kapitału społecznego Ziemi Chełmońskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój zasobów ludzkich na rzecz rozwoju lokalnego • Wspieranie twórczości lokalnej • Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej <p>Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zdefiniowanie i odbudowanie tradycji lokalnej • Rozwój wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe działalności gospodarczej
<p>Wynikająca ze zmian ludnościowych, potrzeba integracji społeczności lokalnych</p>	<p>Rozwój kapitału społecznego Ziemi Chełmońskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej
<p>Historia zachodniej części Mazowsza, obecna w dziedzictwie kulturowym obszaru, nie do końca uświadamiana przez jego mieszkańców</p>	<p>Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waloryzacja zasobów przyrodniczych i kulturowych Ziemi Chełmońskiego • Zdefiniowanie i odbudowanie tradycji lokalnej
<p>Kultura zachodniej części Mazowsza, symbolizowana przez postać Józefa Chełmońskiego, która uległa zatarciu</p>	<p>Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waloryzacja zasobów przyrodniczych i kulturowych Ziemi Chełmońskiego • Zdefiniowanie i odbudowanie tradycji lokalnej

7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju

Zintegrowany charakter Lokalnej Strategii Rozwoju LGD *Ziemia Chełmońskiego* przejawia się przede wszystkim w komplementarności i spójności jej celów ogólnych, szczegółowych oraz przedsięwzięć. Zgodnie z istotą dokumentów strategicznych LSR *Ziemi Chełmońskiego* koncentruje się na niewielkiej liczbie, najistotniejszych z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju obszaru, kierunków działania. Rozwój gospodarczy tego obszaru, ze względu na jego bardzo korzystne położenie, zachodzi niejako samoistnie – dzięki inwestorom zewnętrznym. Ewentualne braki lokalnego rynku pracy uzupełnia Warszawa ze swoim potencjałem. Rozwój taki jest jednak wrażliwy na zewnętrzne bodźce ekonomiczne oraz powoduje dezintegrację społeczności lokalnej (praca poza obszarem, napływ nowych mieszkańców w związku z możliwością zatrudnienia przez - nieznajdujące na miejscu odpowiedniej kadry – firmy). Dlatego planowane w ramach LSR działania mają służyć lokalnemu rozwojowi poprzez rozwój kapitału społecznego obszaru i wykorzystaniu jego przyrodniczych i kulturowych walorów. Oba te główne kierunki wspierają się wzajemnie, dając efekt synergii: większy kapitał społeczny pozwala lepiej wykorzystać walory, lepiej wykorzystywane walory służą – przez poprawę dobrobytu – rozwojowi kapitału społecznego.

Zintegrowany charakter planowanych do realizacji w ramach LSR przedsięwzięć polega na:

- realizacji przez dane przedsięwzięcie kilku celów szczegółowych,
- udział więcej niż jednego sektora w realizacji danego przedsięwzięcia,
- realizację danego przedsięwzięcia poprzez realizację różnych kategorii operacji.

Poniższa tabela pokazuje, które cele ogólne i szczegółowe realizują poszczególne przedsięwzięcia:

Realizowane cele ogólne	Realizowane cele szczegółowe
Przedsięwzięcie 1: <i>Ludzie Ziemi Chełmońskiego</i>	
CO 1. Rozwój kapitału społecznego <i>Ziemi Chełmońskiego</i>	CS 1.1. Rozwój zasobów ludzkich na rzecz rozwoju lokalnego CS 1.2. Wspieranie twórczości lokalnej CS 1.3. Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej
Przedsięwzięcie 2: <i>Poznaj Ziemię Chełmońskiego</i>	
CO 2. Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego	CS 2.1. Waloryzacja zasobów przyrodniczych i kulturowych <i>Ziemi Chełmońskiego</i> CS 2.2. Zdefiniowanie i odbudowanie tradycji lokalnej CS 2.3. Stworzenie produktów turystycznych obszaru LGD <i>Ziemia Chełmońskiego</i>

Przedsięwzięcie 1 *Ludzie Ziemi Chełmońskiego* ma zintegrowany charakter, zarówno z punktu widzenia wielości i różnorodności realizowanych celów i operacji, jak i uczestniczących w jego realizacji sektorów. Realizacja przedsięwzięcia będzie służyć osiągnięciu pierwszego z dwóch celów ogólnych LSR: *Rozwój kapitału społecznego Ziemi Chełmońskiego* i trzech celów szczegółowych w ramach tego celu ogólnego, a zakres możliwych do realizacji operacji obejmuje: tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, odnowę i rozwój wsi oraz małe projekty. Dodatkowo realizacji Przedsięwzięcia 1 będą służyć projekty LGD w ramach nabywania umiejętności i aktywizacji oraz jeden z dwóch zamierzonych projektów współpracy. W realizacji Przedsięwzięcia 1 uczestniczyć więc będą: przedsiębiorcy w branży szkoleniowo-doradczej, eksperci w dziedzinie organizacji i przedsiębiorcy w branży szkoleniowo-doradczej, mieszkańcy i eksperci w dziedzinie zarządzania, innowacji, marketingu, języków obcych, informatyki, doradztwa zawodowego, zawodów tradycyjnych i zanikających, wytwarzania produktów lokalnych i tradycyjnych - pragnący rozpocząć działalność gospodarczą, samorządy lokalne i organizacje zainteresowane rozwojem społecznym i zawodowym na obszarze Partnerstwa oraz zagraniczni partnerzy w projekcie współpracy.

Przedsięwzięcie 2 *Poznaj Ziemię Chełmońskiego* realizuje drugi cel ogólny LSR: *Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego*. W ramach tego celu realizuje cztery cele szczegółowe. Ich osiągnięciu będą służyć następujące kategorie operacji: tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, odnow i rozwój wsi oraz małe projekty, a także, podobnie jak w Przedsięwzięciu 1, projekty LGD w ramach nabywania umiejętności i aktywizacji i projekt współpracy. Oprócz LGD w realizację tego przedsięwzięcia będą zaangażowani: przedsiębiorcy, rolnicy i członkowie ich gospodarstw wykorzystujący lokalne zasoby przyrodnicze i kulturowe, tworzący i dystrybuujący produkty tradycyjne i lokalne (spożywczych i innych), firmy oferujące usługi turystyczne, tworzący i prowadzący gospodarstwa agroturystyczne, firmy świadczące usługi informacyjno-doradcze dla firm i osób rozpoczynających działalność gospodarczą, samorządy lokalne, organizacje i mieszkańcy zainteresowani ochroną i promocją dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, rozwojem gospodarczym, w tym zwłaszcza turystyki na obszarze Partnerstwa, a także partnerzy LGD w projekcie współpracy.

Zintegrowany charakter przedsięwzięć w ramach LSR *Ziemi Chełmońskiego* przejawiać się będzie także poprzez szerokie spektrum zasobów i cech obszaru, które będą podstawą dla realizacji tych przedsięwzięć:

- różne grupy społeczne: artyści, rzemieślnicy, osoby kultywujące lokalne tradycje, w tym kulinarne, wykonujące tradycyjne zawody, zdolna młodzież, kolekcjonerzy, działacze społeczni i kulturalni, księża i zakonnicy (Niepokalanów, Szymanów, Kaski), miłośnicy historii obszaru, krajoznawcy itp.;
- historię obszaru: od czasów prehistorycznych (hutnictwo żelaza w gminie Baranów) po historyczne i prawie nam współczesne (II wojna światowa, działalność opozycji antykomunistycznej);
- kulturę obszaru: dziedzictwo Chełmońskiego, Dąbrowskiej, Szymona Kobylińskiego, Wojciecha Siemiona, kulturę magnacką (Radziejowscy, Krasińscy), szlachecką, burżuazyjną (Epsteinowie, Drucy-Lubeccy, Dietrich i Hielle, Kronenbergowie), kulturę wiejską (galeria i muzeum w Petrykozach), ale także kulturę mniejszości narodowych (żydowską, olenderską, rosyjską);

- zasoby przyrodnicze: krajobraz, lasy, wody, pomnikowe okazy przyrody, surowce mineralne itp.

8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla przedsięwzięć planowanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju

Innowacyjność przedsięwzięć planowanych w ramach LSR partnerstwa *Ziemia Chełmońskiego* ma kilka wymiarów.

Po pierwsze: przedsięwzięcia te mają bardzo kompleksowy charakter – złożą się na nie wiele działań o zróżnicowanym charakterze: tworzenie i rozwój przedsiębiorstw, tworzenie miejsc pracy w gospodarstwach rolnych, inicjatywy edukacyjne o charakterze zawodowym i ogólnorozwojowym, inwestycje prospołeczne, działania promujące obszar i poszczególne jego walory, rozwój instytucjonalny, partnerstwa na rzecz rozwoju, współpraca międzyregionalna i międzynarodowa itp.

Jednocześnie, mimo tej wielości i różnorodności, działania te prowadzą do osiągnięcia wspólnych dla nich celów, co zaowocuje także efektem synergii – pojawieniem się rezultatów, które nie zaistniałyby przy realizacji pojedynczych operacji.

Po drugie: poszczególne działania będą realizowane przez niepowiązane podmioty, reprezentujące kilka sektorów: samorządy lokalne i jednostki im podległe, przedsiębiorstwa, organizacje społeczne, rolników i innych mieszkańców obszaru, a także organizacje i instytucje spoza obszaru (w przypadku projektów współpracy). Każdy z tych podmiotów i sektorów wnosi specyficzne dla swojej działalności doświadczenie i wiedzę, które uzupełniają się, podnosząc jakość rezultatów przedsięwzięcia i tworząc efekt synergii w odniesieniu do nich.

Po trzecie przedsięwzięcia te mają długi, jak na warunki lokalne, horyzont czasowy: co najmniej czterech lat. Jest to więc praktyczna lekcja zarządzania, obejmującego planowanie i monitorowanie realizacji złożonego działania o dość długim trwaniu. Ten typ umiejętności jest dość rzadki na obszarach wiejskich w Polsce.

Po czwarte przedsięwzięcia obejmują obszar sześciu gmin, które co prawda mają pewne doświadczenia wspólnych działań, ale w ograniczonym stopniu i tylko w odniesieniu do administracji gminnej (współpraca w ramach Międzygminnego Związku *Mazowsze Zachodnie*). Tworzą więc okazję do ćwiczenia na poziomie ponadlokalnym umiejętności godzenia interesów i współpracy złożonych (trzy reprezentowane sektory) społeczności lokalnych;

Po piąte: przedsięwzięcia mają charakter oddolny – ich inicjatorem i realizatorem (inicjowanie, promocja i koordynacja procesu, ocena operacji, które będą realizowane w ich ramach) jest partnerstwo reprezentujące społeczności sześciu gmin.

Połączenie aż tylu innowacyjnych wymiarów jest zjawiskiem bardzo rzadko spotykanym we wszelkiego typu przedsięwzięciach i nie tylko na obszarach wiejskich. Wszystko to składa się na unikalność charakteru i procesu realizacji przedsięwzięć w warunkach nie tylko obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju *Ziemi Chełmońskiego*. Realizację podejścia Leader w Polsce można uznać za krok milowy w rozwoju społecznym, a – w pewnym stopniu – także gospodarczym kraju.

9. Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR, procedury wyboru operacji przez LGD, procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, kryteriów, na podstawie których jest oceniana zgodność operacji z LSR, oraz kryteriów wyboru operacji, a także procedury zmiany tych kryteriów.

a) Procedura oceny zgodności operacji z LSR i procedura wyboru operacji

Forma opisowa

Procedura naboru i wyboru operacji obejmuje następujące działania:

1. Opracowanie informacji przez LGD Ziemia Chełmońskiego o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy na realizację operacji zgodnych z LSR i przyjętymi przez LGD lokalnymi kryteriami wyboru operacji.
2. Ustalenie z instytucjami wdrożeniowymi terminu naboru wniosków o przyznanie pomocy.
3. Ogłoszenie o naborze wniosków
 - a) Treść ogłoszenia zawierająca: nazwę LGD, cel i zakres pomocy, termin i miejsce składania wniosków, kryteria wyboru, wysokość pomocy na poszczególne działania, limit dostępnych środków, wykaz dokumentów niezbędnych do wyboru operacji, informację gdzie można pobrać wzór wniosku i uzyskać informacje szczegółowe, informację o ochronie danych osobowych i informacji handlowych.
 - b) Dostępność wzoru wniosku: w biurze LGD w formie papierowej oraz na stronie www LGD.
 - c) Wnioski przyjmowane są w ciągu 20 dni od dnia ogłoszenia naboru wniosków.
4. Przeprowadzenie kampanii informacyjnej LGD
Formy upowszechniania informacji o naborze: strona www LGD, ogłoszenie na tablicy ogłoszeń przed biurem LGD i w każdej z gmin obszaru.
Kampania informacyjna prowadzona jest na miesiąc przed rozpoczęciem naboru i przez dwa tygodnie po naborze.
5. Proces przyjmowania wniosków oraz doradztwo w zakresie prawidłowego przygotowania wniosku w biurze LGD.
 - a) Wniosek o przyznanie pomocy składa się:
 - osobiście bezpośrednio w siedzibie LGD,
 - za pomocą poczty kurierskiej lub
 - przesyłką poleconą.
 - b) Z chwilą złożenia wniosku o przyznanie pomocy Biuro LGD Ziemia Chełmońskiego wydaje potwierdzenie jego złożenia (przez osobę upoważnioną) na kopi wniosku, zawierające datę i godzinę wpływu wniosku, opatrzone pieczęcią LGD oraz podpisane przez osobę przyjmującą ten wniosek – zgodnie z Załącznikiem nr 9... do niniejszej strategii.
 - c) Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy został złożony po terminie lub nie został wypełniony we wszystkich wymaganych pozycjach, lub nie dołączono do niego, co najmniej jednego z dokumentów, których nie dołączenie skutkuje nie przyznaniem pomocy lub nie podano adresu, wniosek nie jest rozpatrywany i przekazywany wraz z dokumentacją do Instytucji Wdrażającej.
6. Przygotowanie przez Biuro LGD listy zgłoszonych wniosków o przyznanie pomocy.

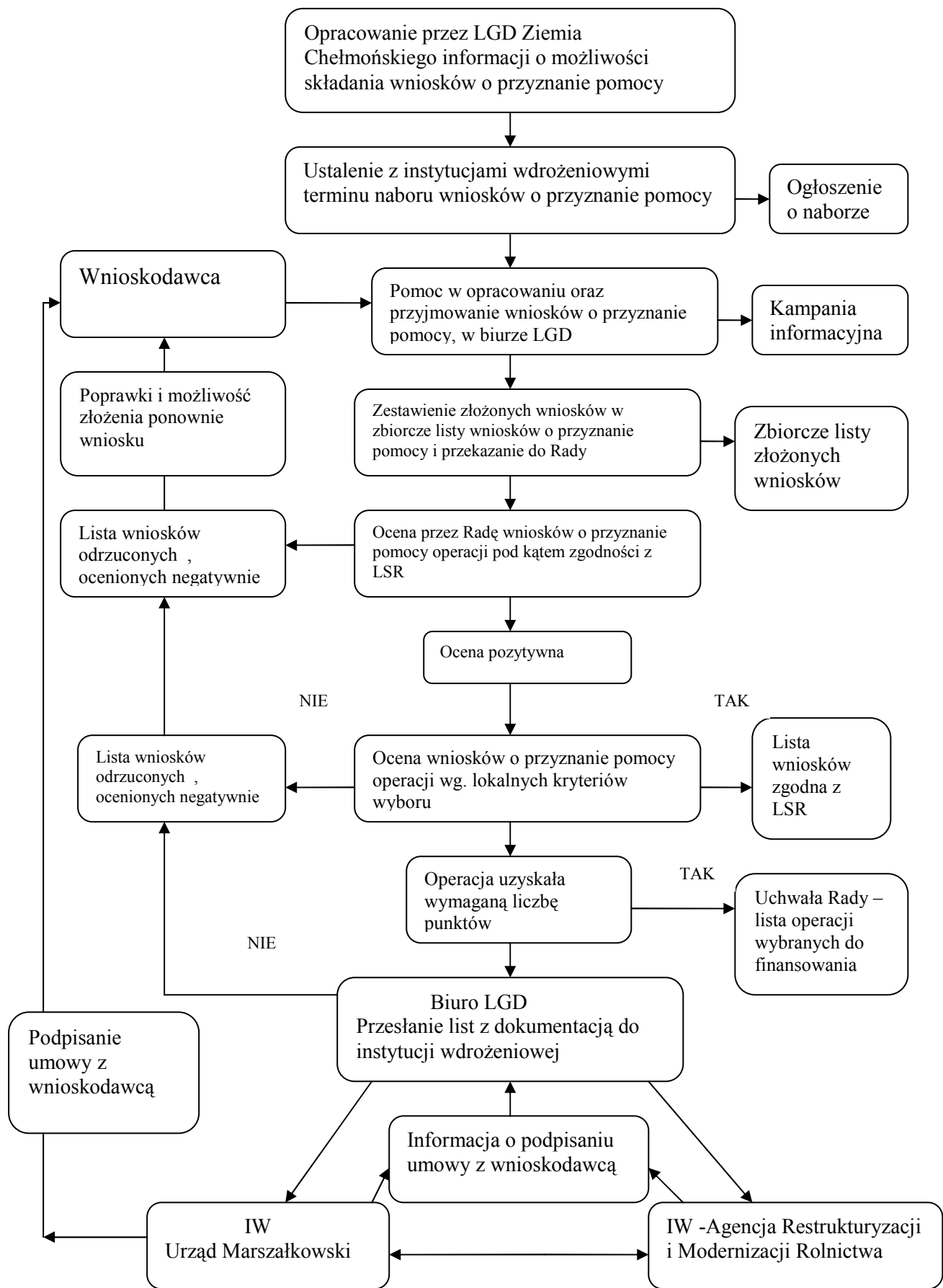
7. Przekazanie wniosków do Rady oraz ich ocena pod kątem formalnym (na kracie oceny formalnej) oraz ocena zgodności operacji z LSR, to znaczy, czy przyczynia się do realizacji przynajmniej jednego przedsięwzięcia, a tym samym odpowiednich celów szczegółowych i celów ogólnych. Rada zbiera się w ciągu 10 dni od dnia zakończenia naboru wniosków.
8. Zestawienie przez Radę listy wniosków ocenionych pozytywnie i negatywnie uszeregowanych według uzyskanej punktacji.
9. Wnioski ocenione pozytywnie podlegają kolejnej ocenie pod kątem zgodności z przyjętymi lokalnymi kryteriami wyboru operacji.
10. Do pracy nad wyborem operacji wg lokalnych kryteriów Rada może powoływać Zespoły Robocze oraz powoływać ekspertów zewnętrznych.
11. W głosowaniu jawnym Rada wybiera operacje do realizacji. Do każdej operacji będzie wypełniona karta oceny.
12. Rada przygotowuje listę rekomendowanych wniosków uszeregowanych w kolejności uzyskanych punktów oraz listę odrzuconych wniosków. Rada podejmie uchwałę o ostatecznym kształcie listy wybranych operacji do dofinansowania.
13. O wnioskach rozpatrzonych negatywnie niezwłocznie zostają poinformowani wnioskodawcy. Dopuszcza się możliwość składania ponownie wniosków w ramach procedury odwoławczej lub w następnym naborze po dokonaniu poprawek i uzupełnień.
14. W ciągu 14 dni od wysłania powiadomienia do wnioskodawców, których operacje nie zostały przyjęte do realizacji Rada zbiera się ponownie by rozpatrzyć wnioski które wpłynęły w ramach procedury odwoławczej.
15. Rada rozpatruje wnioski według przyjętej w Statucie i Regulaminie Rady procedury wyboru operacji. W razie konieczności weryfikuje listę rankingową operacji przyjętych do realizacji.
16. Pełna dokumentacja wraz z wnioskami zostaje przekazana do właściwej jednostki wdrażającej w ciągu 14 dni od dokonania wyboru.
17. Wybór operacji następuje w ciągu 30 dni od dnia zakończenia naboru wniosków uwzględniając procedurę odwoławczą.
18. Biuro LGD przesyła informację o decyzji Rady i zakwalifikowaniu bądź odrzuceniu wniosków wraz z uzasadnieniem i podaniem liczby uzyskanych punktów i miejscem na liście wybranych projektów do osób ubiegających się o przyznanie pomocy w ciągu 14 dni od zakończenia pracy Rady.

Szczegóły przygotowania informacji o naborze wniosków oraz inne wymogi związane z procedurą naboru i oceny wniosków będą zgodne z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013.

(Dz.U. nr 138 poz. 868)

Ponadto szczegółowy tryb postępowania oraz procedury pracy Rady reguluje Statut i Regulamin pracy Rady.

Procedura naboru i wyboru projektów w formie graficznej :

Procedura naboru i wyboru projektów w formie tabeli

Lp.	Organ odpowiedzialny	Czas trwania	Działanie
1.	Zarząd	min 60 dni przed naborem wniosków	Opracowanie przez LGD Ziemia Chełmońskiego informacji o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy na realizację projektów zgodnych z LSR i przyjętymi przez LGD lokalnymi kryteriami wyboru operacji
2.	Zarząd w porozumieniu z instytucjami wdrażającymi	min. 14 dni przed terminem naboru	Ustalenie terminu naboru wniosków
3.	Zarząd	min. 30 dni przed naborem i 14 dni po terminie naboru	Przeprowadzenie kampanii informacyjnej
4.	Zarząd	Do 20 dni	Nabór wniosków
5.	Biuro LGD	Od dnia ogłoszenia do ostatniego dnia naboru wniosków	Przyjmowanie wniosków oraz doradztwo w zakresie prawidłowego przygotowania wniosku, w biurze LGD.
6.	Biuro LGD	3 dni od zakończenia naboru	Przygotowanie listy zgłoszonych wniosków
	Zarząd	14 dni przed terminem posiedzenia	Powiadomienie członków Rady o terminie posiedzenia w sprawie oceny wniosków i wyborze operacji oraz o terminie posiedzenia w procedurze odwoławczej
7.	Rada	10 dnia od dnia zakończenia naboru wniosków	Ocena zgodności operacji z LSR
8.	Rada	10 dnia od dnia zakończenia naboru wniosków	Ocena pod kątem zgodności z przyjętymi lokalnymi kryteriami oceny oraz ustalenie list wybranych nie wybranych operacji (uchwała). Do pracy nad wyborem operacji wg lokalnych kryteriów Rada może powoływać Zespoły Robocze oraz powoływać ekspertów zewnętrznych. Ocena dokonywana jest na kartach oceny.
9.	Zarząd	Następnego dnia po zakończeniu pracy Rady	Powiadomienie wnioskodawców których wnioski zostały odrzucone przez Radę
10.	Rada	14 dni od daty przesłania listów z informacją o odrzuceniu wniosku	Ponowna ocena zgodności operacji z LSR i lokalnymi kryteriami wyboru oraz w razie konieczności weryfikacja listy rankingowej wniosków

		przez Radę	zakwalifikowanych do realizacji
11.	Zarząd	W ciągu 14 dni od zakończenia pracy Rady	Powiadomienie wnioskodawców o wyborze bądź odrzuceniu operacji do realizacji
12.	Zarząd	Do 14 dni od dnia zakończenia naboru projektów	Przekazanie pełnej dokumentacji wraz z listami do Instytucji Wdrożeniowej

b) Kryteria wyboru operacji

1. Rada LGD Ziemia Chełmońskiego jest organem dokonującym wyboru operacji, które mają być realizowane w ramach LSR.
2. Szczegółową organizację wewnętrzną i tryb pracy Rady określa Regulamin Rady Lokalnej Grupy Działania Ziemia Chełmońskiego, będący załącznikiem nr 2 do niniejszej strategii.
3. Do kompetencji Rady należy:
 - wybór operacji, które mają być realizowane w ramach opracowanej LSR,
 - sporządzanie listy rankingowej operacji i podejmowanie uchwały w tej sprawie,
 - przekazywanie listy rankingowej operacji Zarządowi w celu przesyłania ocenionych operacji do Urzędu Marszałkowskiego województwa mazowieckiego,
 - rozpatrywanie odwołań od decyzji Rady. Wnioskodawcy, których wnioski zostały odrzucone, mają prawo do odwołania w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia uchwały. Rada zbiera się po 14 dniach od ogłoszenia uchwały w celu rozpatrzenia odwołania i ogłoszenie ostatecznej decyzji,
 - coroczne przekazywanie sprawozdań ze swojej działalności Walnemu Zebraniu Członków.
4. Wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR Lokalnej Grupy Działania Ziemia Chełmońskiego dokonywany jest przez Radę na podstawie jawnych i obiektywnych kryteriów zawartych w LSR.
5. Decyzja w sprawie wyboru operacji do finansowania jest podejmowana w formie uchwały Rady.
Treść uchwały musi uwzględniać:
 - a) informację o wnioskodawcy operacji (imię, nazwisko lub nazwę, adres zamieszkania lub siedzibę),
 - b) tytuł operacji zgodny z tytułem podanym we wniosku,
 - c) dostępność środków na poszczególne etapy operacji.
 - d) kwotę pomocy o jaką ubiegał się Wnioskodawca zgodną z kwotą podaną we wniosku,
 - e) wyniki głosowania w sprawie uznania operacji za zgodne z LSR,
 - f) wyniki głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD i sporządzoną na tej podstawie rankingową listą wybranych i nie wybranych wniosków, ustalając ich kolejność według liczby uzyskanych punktów w ramach oceny spełniania kryteriów wyboru operacji,
 - g) informację o finansowaniu lub nie finansowaniu realizacji operacji.
6. Głosowania są jawne. Decyzje są podejmowane przez Radę zgodnie z zasadą demokratyczności: na zasadzie wymaganego regulaminem quorum, podporządkowaniu

się woli większości i poszanowaniu praw innych członków oraz zachowaniu bezstronności w podejmowaniu decyzji.

7. Z procedury wyboru operacji wyłączony jest każdy członek Rady Stowarzyszenia, który ubiega się o wybór operacji, lub reprezentuje podmiot ubiegający się o wybór operacji, zamieszkuje lub pracuje na terenie gminy z której składany jest wniosek.
8. W przypadku wniosku składanego przez osoby fizyczne w procedurze wyboru operacji nie mogą brać udziału osoby spokrewnione z tą osobą do drugiej linii, ani małżonek tej osoby.
9. Sprawdzenie zgodności formalnej zgłoszonych operacji następuje poprzez wypełnienie Karty Oceny Formalnej dla każdej operacji, stanowiącej załącznik nr 10... do niniejszej strategii. Wypełnienie Karty Oceny Formalnej dokonuje się poprzez umieszczenie znaku „X” w odpowiednim polu formularza. W przypadku stwierdzenia niezgodności formalnej dla danej operacji, wniosek zostaje odrzucony.
10. Głosowanie przez wypełnienie kart do oceny operacji obejmuje:
 - 1) głosowanie w sprawie oceny zgodności operacji z LSR oraz
 - 2) głosowanie w sprawie oceny operacji według kryteriów lokalnych przyjętych przez LGD.
11. W głosowaniu odbywającym się przez wypełnienie kart do oceny zgodności operacji z LSR członkowie Rady oddają głos za pomocą kart oceny, wydanych przez członków komisji skrutacyjnej. Każda strona karty oceny zgodności operacji z LSR musi być opieczętowana pieczęcią LGD i podpisana przez Przewodniczącego Rady.
12. Głos oddany przez członka Rady w formie wypełnionej karty oceny operacji jest nieważny, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z poniższych okoliczności:
 - 1) na karcie brakuje nazwiska i imienia oraz podpisu członka Rady,
 - 2) na karcie brakuje informacji pozwalających zidentyfikować operację, której dotyczy ocena (numeru wniosku, numeru identyfikacyjnego wniosku, imienia lub nazwiska, miejsca zameldowania na pobyt stały i adresu lub nazwy, siedziby i adresu wnioskodawcy, nazwy projektu),
 - 3) nie wszystkie punkty oceny są wypełnione, poprzez wstawienie znaku „X”,
 - 4) pozostawienie lub skreślenie obu opcji sformułowania: „Głosuję za uznaniem, że operacja jest /nie jest/ zgodna z LSR”.
13. Karty muszą być wypełnione piórem, długopisem lub cienkopisem.
14. Znaki „X” winny być postawione w polu przeznaczonego na to kwadratu.
15. Głos w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR oddaje się przez skreślenie jednej z opcji w polu przeznaczonego na to kwadratu, zawartym na karcie oceny oraz zakreśleniem jednej z opcji sformułowania: „Głosuję za uznaniem, że operacja jest /nie jest/ zgodna z LSR”.
16. Wynik głosowania w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR jest pozytywny jeżeli bezwzględna większość głosów (50% + 1) została oddana na opcję, że operacja jest zgodna z LSR.
17. Wyniki głosowania ogłasza przewodniczący Rady.

18. Oddanie głosu w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD polega na wypełnieniu tabeli zawartej w „Karcie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD” (patrz załącznik nr.11.), która jest odpowiednia do typu ocenianej operacji. Wszystkie rubryki zawarte w tabeli muszą być wypełnione, w przeciwnym razie głos uważa się za nieważny.
19. W trakcie zliczania głosów komisja skrutacyjna jest zobowiązana sprawdzić, czy łączna ocena punktowa operacji zawarta w pozycji „suma punktów” została obliczona poprawnie.
20. W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia karty oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD komisja skrutacyjna wzywa członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień członek Rady może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w pozycjach pustych, oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój Podpis.
21. Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełnienia, zostaje uznana za głos nieważny.
22. Wynik głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD dokonuje się w taki sposób, że sumuje się oceny punktowe wyrażone na kartach stanowiących głosy oddane ważne w pozycji „suma punktów” i dzieli przez liczbę ważnie oddanych głosów.
23. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący Rady.
24. Na podstawie wyników głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD sporządza się listę operacji wybranych do finansowania.

Kryteria oceny formalnej

Oceny dokonuje się za pomocą kryteriów, wynikających z wymogów stawianych przed wnioskodawcą i zgłaszaną przez niego operacją, a zawartych w dokumentacji prawnej konkursu. Podczas oceny formalnej nie stosuje się punktacji w ramach poszczególnych kryteriów, a jedynie sprawdza wypełnienie danego kryterium przez wnioskodawcę oraz zgłaszaną przez niego operację, na podstawie informacji zawartych we wniosku.

Wnioskodawca i zgłaszana przez niego operacja muszą spełniać wszystkie kryteria oceny formalnej, aby wniosek został skierowany do oceny według lokalnych kryteriów wyboru.

Lista kryteriów oceny formalnej wraz z ich opisem.

Lp.	Nazwa kryterium	Opis kryterium
1.	Terminowość złożenia wniosku o przyznanie pomocy	Po ogłoszeniu przez LGD Ziemia Chełmońskiego naboru wniosków o przyznanie pomocy, Wnioskodawcy mają 20 dni od momentu podania do publicznej wiadomości informacji o naborze na złożenie swojego wniosku w biurze LGD. Wniosek jest przyjmowany przez pracownika i stemplowany z podaniem daty i godziny przyjęcia. Rada LGD ocenia prawidłowość złożenia wniosku pod kątem terminu i zaznacza to w Karcie Oceny Formalnej.
2.	Wniosek sporządzono na obowiązującym formularzu (wzór wniosku)	Formularz wniosku o przyznanie pomocy LGD udostępnia od dnia ogłoszenia o naborze wniosków na swojej stronie www oraz w formie papierowej w biurze LGD. Rada LGD za pomocą Karty Oceny

		Formalnej sprawdza, czy wniosek został złożony na prawidłowym formularzu.
3.	Identyfikacja wnioskodawcy	Rada LGD za pomocą Karty Oceny Formalnej sprawdza, czy we wniosku podano dane pozwalające na identyfikację wnioskodawcy – nazwa, adres.
4.	Wnioskodawca spełnia warunek lokalizacji	Rada za pomocą Karty Oceny Formalnej sprawdza zgodność miejsca zamieszkania lub siedziby wnioskodawcy z obszarem objętym Lokalną Strategią Rozwoju LGD

Członkowie Rady przeprowadzają ocenę formalną poprzez głosowanie (podniesienie ręki) a wyniki wpisuje się na Karcie Oceny Formalnej, która stanowi załącznik nr 10... do niniejszej strategii.

Ocena zgodności operacji z LSR

Członkowie Rady odpowiadają na trzy pytania:

1. Czy operacja przyczynia się do osiągnięcia co najmniej jednego celu ogólnego określonego w LSR?
2. Czy operacja przyczynia się do osiągnięcia co najmniej jednego celu szczegółowego określonego w LSR?
3. Czy operacja jest zgodna z przedsięwzięciami planowanymi w ramach LSR?

Decyzja o zgodności operacji z LSR jest pozytywna gdy większość bezwzględna składu Rady (czyli ponad 50%) uznaje operację za zgodną z LSR.

Formularz (wzór) karty oceny zgodności stanowi załącznik nr 21... do LSR.

Ocena zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru

Wnioski, które pozytywnie przeszły ocenę zgodności operacji z LSR podlegają teraz ocenie pod kątem zgodności z kryteriami oceny. Członkowie Rady dokonują oceny punktowej na Kartach Oceny Merytorycznej, które stanowią załączniki do LSR i są to:

1. **Ocena merytoryczna – Karta oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami** dla wnioskodawców i operacji zgłoszonych na obszarze LGD Ziemia Chełmońskiego do działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”. (załącznik nr12 ..)
2. **Ocena merytoryczna – Karta oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami** dla wnioskodawców i operacji zgłoszonych na obszarze LGD Ziemia Chełmońskiego do działania „Rozwój mikroprzedsiębiorczości” (załącznik nr13..)
3. **Ocena merytoryczna – Karta oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami** dla wnioskodawców i operacji zgłoszonych na obszarze LGD Ziemia Chełmońskiego do działania „Odnowa i rozwój wsi”. (załącznik nr 14..)
4. **Ocena merytoryczna – Karta oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteria** dla wnioskodawców i operacji zgłoszonych na obszarze LGD Ziemia Chełmońskiego do działania „Wdrażanie LSR – Małe projekty”. (załącznik nr.15.)

Lokalne kryteria wyboru przyjęte przez LGD Ziemia Chełmońskiego

1. Lokalne kryteria przyjęte do działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”

Lp.	Kryterium	Opis
1.	Wnioskodawca: - nie ma doświadczenia w realizacji projektów – 3 pkt - ma doświadczenie w realizacji projektów – 0 pkt	Preferowani będą wykonawcy, którzy nie mieli wcześniejszych doświadczeń w realizacji projektów dofinansowanych z funduszy UE. LGD chce uaktywnić nowe osoby, które nie korzystały wcześniej ze wsparcia finansowego UE
2.	Powierzchnia gospodarstwa, które posiada lub w którym pracuje wnioskodawca: - nie przekracza średniej powierzchni gospodarstwa rolnego w województwie -10 pkt - nie przekracza 5 ha – 5 pkt - jest większe od średniej w woj. – 0 pkt	Ocenie podlega wielkość gospodarstwa rolnego wnioskodawcy w stosunku do średniej powierzchni gospodarstwa rolnego w województwie. Preferowani są wnioskodawcy posiadający najmniejsze gospodarstwa rolne, a więc najbardziej potrzebujący przekwalifikowania na działalność nierolniczą.
3.	Realizacja operacji spowoduje utworzenie, w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne: - powyżej 3 miejsc pracy – 10 pkt - od 1 do 3 miejsc pracy – 5 pkt - poniżej 1 miejsca pracy – 0 pkt	Oceniany jest wpływ operacji na tworzenie nowych miejsc pracy. Preferowane będą projekty, które przyczynią się do tworzenia jak największej liczby nowych miejsc pracy.
4.	Realizacja operacji spowoduje: - powstanie nowej działalności pozarolniczej - 10 pkt - rozwój istniejącej działalności pozarolniczej – 5 pkt	Oceniany jest wpływ operacji na powstawanie nowych przedsięwzięć gospodarczych oraz rozwój istniejących działalności. Preferowane będą operacje, które przyczynią się do tworzenia nowej działalności pozarolniczej na obszarze LGD.
5.	Realizacja operacji spowoduje powstanie nowych lub rozwój dotychczasowych usług turystycznych - powstanie nowych usług turystycznych - 10 pkt - rozwój istniejących usług turystycznych – 5 pkt	Preferowane będą operacje, które przyczynią się do ożywienia działalności gospodarczej poprzez utworzenie jak największej liczby miejsc pracy w usługach turystycznych.
6.	Operacja ma innowacyjny charakter: - zastosowane nowe pomysły i rozwiązania na obszarze LGD – 10 pkt	Oceniane jest nowatorstwo w odniesieniu do obszaru LGD. Może to oznaczać zastosowanie pomysłów i rozwiązań znanych i stosowanych na innych obszarach, jednak mających charakter innowacji na terenie LGD. Zaliczyć tu należy np.:

	<ul style="list-style-type: none"> - zastosowane nowe rozwiązania na terenie gminy – 5 pkt - brak innowacyjności – 0 pkt 	nowatorski sposób wykorzystania zasobów lokalnych, rozwój nowych rodzajów produkcji lub usług, zaspokojenie potrzeb, które były pomijane w dotychczasowych działaniach, modernizację tradycyjnych form technologii, rozwój nowych funkcji obszaru, nowy sposób angażowania społeczności lokalnej w rozwój, itp.
7.	<p>Działalność, której dotyczy operacja (z wyjątkiem usług turystycznych) oparta o</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie lokalnych zasobów albo lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego lub przyrodniczego dotyczy: - powstania nowych produktów/usług lub działalności - 10 pkt - rozwój istniejących produktów/usług lub działalności – 5 pkt - rzemiosło i rękodzielnictwo – 8 pkt. <p>(punkty nie sumują się)</p>	Ocenie będzie podlegało wykorzystanie zasobów lokalnych, potencjału przyrodniczego i kulturowego gmin. Preferowane będą operacje, które w jak największym stopniu będą te zasoby wykorzystywały.

Lokalne kryteria przyjęte do działania „Rozwój mikroprzedsiębiorczości”

Lp.	Kryterium	Opis
1.	<p>Wnioskodawca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie ma doświadczenia w realizacji projektów – 3 pkt - ma doświadczenie w realizacji projektów – 0 pkt 	Preferowani będą wykonawcy, którzy nie mieli wcześniejszych doświadczeń w realizacji projektów dofinansowanych z funduszy UE. LGD chce uaktywnić nowe osoby, które nie korzystały wcześniej ze wsparcia finansowego UE
2.	<p>Realizacja operacji spowoduje utworzenie, w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powyżej 3 miejsc pracy – 10 pkt - od 1 do 3 miejsc pracy – 5 pkt - poniżej 1 miejsca pracy – 0 pkt 	Oceniany jest wpływ operacji na tworzenie nowych miejsc pracy i pobudzenia gospodarczego terenu. Brany jest pod uwagę zasięg oddziaływania oraz korzyści dla realizacji LSR. Brane będzie pod uwagę utworzenie jak największej liczby miejsc pracy.
3.	<p>Realizacja operacji spowoduje utworzenie lub rozwój przedsiębiorstw:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powstanie nowego przedsiębiorstwa - 10 pkt - rozwój istniejącego 	Preferowane jest tworzenie nowych podmiotów gospodarczych, tak by powstało ich jak najwięcej na obszarze LGD.

	przedsiębiorstwa– 5 pkt	
4.	Operacja ma innowacyjny charakter: - zastosowane pomysły i rozwiązania na obszarze LGD – 10 pkt - zastosowane nowe rozwiązania na terenie gminy – 5 pkt - brak innowacyjności – 0 pkt	Oceniane jest nowatorstwo w odniesieniu do obszaru LGD. Może to oznaczać zastosowanie pomysłów i rozwiązań znanych i stosowanych na innych obszarach, jednak mających charakter innowacji na terenie LGD. Zaliczyć tu należy np.: nowatorski sposób wykorzystania zasobów lokalnych, rozwój nowych rodzajów produkcji lub usług, zaspokojenie potrzeb, które były pomijane w dotychczasowych działaniach, modernizację tradycyjnych form technologii, rozwój nowych funkcji obszaru, nowy sposób angażowania społeczności lokalnej w rozwój, itp.
5.	Działalność, której dotyczy operacja przyczyni się do poszerzenia oferty lub bazy turystycznej obszaru LGD - powstanie nowych usług lub bazy turystycznej - 10 pkt rozwój istniejących usług turystycznych – 5 pkt	Preferowane są nowe przedsięwzięcia w usługach turystycznych, tak by na obszarze LGD powstało jak najwięcej nowych podmiotów świadczących usługi dla turystów
6.	Działalność, której dotyczy operacja (z wyjątkiem usług turystycznych) oparta o - wykorzystanie lokalnych zasobów albo lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego lub przyrodniczego dotyczy: - powstania nowych produktów/usług lub działalności - 10 pkt - rozwój istniejących produktów/usług lub działalności – 5 pkt - rzemiosło i rękodzielnictwo – 8 pkt.	Ocenie będzie podlegało wykorzystanie zasobów lokalnych, potencjału przyrodniczego i kulturowego gmin. Preferowane będą operacje, które w jak największym stopniu będą te zasoby wykorzystywały.

Lokalne kryteria przyjęte do działania „Odnowa i rozwój wsi”

Lp.	Kryterium	Opis
1.	Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów: - zrealizował powyżej 2 projektów – 5- pkt - zrealizował 1 projekt – 1pkt	Ocenie będzie podlegało dotychczasowe doświadczenie wnioskodawców w realizacji projektów finansowanych z funduszy UE, a w tym programów z Odnowy Wsi. Brane będzie pod uwagę doświadczenie w zarządzaniu i rozliczaniu projektów. Preferowani będą

	- nie realizował projektów – 0 pkt	wnioskodawcy z posiadany doświadczeniem.
2.	Korzyści lub oddziaływanie operacji dotyczy: - wszystkich gmin objętych LSR – 10 pkt - co najmniej 2 gmin objętych LSR – 7 pkt - co najmniej 2 miejscowości, lecz nie więcej niż jednej gminy – 3 pkt - jednej miejscowości – 0 pkt	Brany będzie pod uwagę zasięg oddziaływania operacji. Im więcej mieszkańców obszaru LGD będzie mogło skorzystać z przeprowadzonej inwestycji, tym wnioskodawca otrzyma więcej punktów. Szczególnie będzie brany pod uwagę wpływ inwestycji na rozwój turystyczny obszaru, a także podniesienie estetyki otoczenia i zaangażowanie mieszkańców.
3.	Działalność, której dotyczy operacja, jest oparta o wykorzystanie lokalnych zasobów albo lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego lub przyrodniczego: - powyżej 4 elementów- 10 pkt - 2-3 elementy – 5 pkt - 1 lub mniej elementów lokalnych zasobów – 0 pkt	Ocenie będzie podlegało w jaki sposób operacja wykorzysta lokalne zasoby. Preferowane będą operacje, które w jak największym stopniu opierają swoje działania o zasoby lokalne, kulturowe i przyrodnicze obszaru.
4.	Operacja przyczyni się do: - poszerzenia oferty lub bazy turystycznej obszaru - 5 pkt - poprawy infrastruktury społecznej obszaru – 5 pkt - wpłynie na poszerzenie oferty turystycznej i poprawę infrastruktury społecznej - 10pkt - operacja nie jest związana z turystyką ani poprawą infrastruktury społecznej – 0 pkt	Ocenie podlega wpływ realizacji operacji na rozwój lokalnej bazy turystycznej, poszerzenie oferty turystycznej obszaru LGD oraz wpływ na poprawę infrastruktury społecznej. Preferowane będą operacje, które będą jednocześnie służyły turystom i mieszkańcom, Rozwiną ofertę turystyczną i poprawią jakość życia mieszkańców.
5.	Działalność, której dotyczy operacja: - przyczynia się do promowania walorów regionu/obszaru działania LGD – 10 pkt - nie uwzględnia promocji obszaru – 0 pkt	Ocenie podlega uwzględnienie w realizacji operacji działań zmierzających do promocji walorów obszaru LGD lub upowszechniania informacji na ich temat.
6.	Operacja będzie realizowana: - z udziałem 4 innych podmiotów – 10 pkt - z udziałem 1-3 podmiotów – 5 pkt. - bez udziału innych podmiotów – 0 pkt	Preferowane będą operacje, które angażowały będą jak największą liczbę podmiotów , by realizować zasadę partnerstwa i współdziałania różnych podmiotów z gmin.

7.	<p>Operacja przyczynia się do wzrostu aktywności mieszkańców wsi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - operacja zakłada wykorzystanie społecznej pracy mieszkańców podczas jej realizacji, oraz przewiduje po jej zakończeniu, co najmniej dwuletni okres cyklicznych imprez, szkoleń i wydarzeń służących realizacji celów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz LSR, a także inicjatyw lokalnych - 10 pkt - operacja zakłada wykorzystanie społecznej pracy mieszkańców podczas jej realizacji, lub przewiduje po jej zakończeniu, co najmniej dwuletni okres cyklicznych imprez, szkoleń i wydarzeń służących realizacji celów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz LSR, a także inicjatyw lokalnych - 5 pkt - operacja nie zakłada wykorzystania społecznej pracy mieszkańców ani nie przewiduje wykorzystania wykonanej inwestycji dla realizacji celów PROW i LSR – 0 pkt 	<p>Preferowane będą operacje służące celom społecznym poprzez zaangażowanie mieszkańców w proces realizacji operacji oraz wykorzystania inwestycji po jej zakończeniu. Pod uwagę będą brane te operacje, które będą posiadały plany dotyczące wykorzystania budowanych lub modernizowanych obiektów na rzecz mieszkańców i gości.</p>
----	---	---

Lokalne kryteria przyjęte do działania „Wdrażanie LSR – małe projekty”

Lp.	Kryterium	Opis
1.	<p>Doświadczenie w realizacji projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wnioskodawca nie ma doświadczenia w realizacji projektów: 3 pkt - ma doświadczenie – 0 pkt 	<p>Preferowani będą wnioskodawcy, którzy nie realizowali wcześniej projektów finansowanych z funduszy UE. LGD chce wspierać i zachęcać podmioty ze swojego terenu do większej aktywności i sięgania po środki z UE.</p>
2.	<p>Korzyści lub oddziaływanie operacji dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wszystkich gmin objętych LSR – 10 pkt 	<p>Preferowane będą operacje o jak największym zasięgu i udziale jak największej liczby partnerów. Operacje, które zaangażują jak najwięcej osób i będą miały jak najszerzy</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - co najmniej 2 gmin objętych LSR – 7 pkt - co najmniej 2 miejscowości, lecz nie więcej niż jednej gminy – 3 pkt - jednej miejscowości – 0 pkt 	wpływ na rozwój turystyki i poprawę warunków społecznych na obszarze LGD.
3.	<p>Działalność, której dotyczy operacja, jest oparta o wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych lub kulturowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powyżej 4 zasobów – 10 pkt - od 2-do 3 zasobów – 5 pkt - 1 lub wcale – 0 pkt 	Ocenie będzie podlegało wykorzystanie lokalnych zasobów. Preferowane będą operacje, które te zasoby wykorzystają jak najlepiej i w jak najszerszym stopniu.
4.	<p>Działalność, której dotyczy operacja przyczynia się do promowania walorów regionu/obszaru działania LGD:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powyżej 5 elementów- 10 pkt - 2- 4 elementy – 5 pkt - 1 i wcale – 0 pkt 	Preferowane będą operacje, które będą w jak najszerszym stopniu przyczyniały się do promocji obszaru i jego walorów. Ocenie będzie podlegało podejście do sposobu promowania obszaru i jego zasobów.
5.	<p>Operacja będzie realizowana przez wnioskodawcę z udziałem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - więcej niż 3 podmiotów – 10 pkt - 2-3 podmiotów – 5 pkt - bez udziału innych podmiotów – 0 pkt 	Ocenie będzie podlegało w jakim stopniu wnioskodawca zaangażuje lokalnych partnerów i podmiotów. Im więcej osób i podmiotów będzie brało udział w projekcie, tym ocena będzie wyższa.
	<p>Czas trwania operacji będzie wynosił:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mniej niż 6 miesięcy – 3 pkt. - od 6 do 12 miesięcy – 1 pkt. 	Preferowane będą operacje o krótszym czasie realizacji, tak by w okresach rocznych można było rozliczać projekty. Ułatwi to wykorzystanie środków na wdrażanie LSR.
	<p>Działalność, której dotyczy operacja, przyczyni się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenia kwalifikacji mieszkańców- 5 pkt - pobudzenia aktywności mieszkańców i wzmocnienia więzi z miejscem zamieszkania – 5 pkt - kierowana jest do ludzi młodych – 5 pkt <p>Uwaga – tutaj punkty sumuje się</p>	Oceniany jest wpływ operacji na mieszkańców. Preferowane będą operacje, które przyczynią się do podniesienia kwalifikacji, ożywienia społecznego i aktywizacji mieszkańców. Preferencje dotyczyły będą młodych ludzi. Za spełnienie tego kryterium Wnioskodawca może otrzymać maksymalnie 15 pkt.

Procedura zmiany kryteriów lokalnych

1. O zmianę lokalnych kryteriów oceny operacji wnioskuje Rada do Walnego Zebrania Członków podając uzasadnienie, które może wynikać ze zmiany sytuacji społeczno gospodarczej obszaru, stopnia wykorzystania środków i stopnia realizacji LSR, uwag i postulatów zgłaszanych podczas przeprowadzania ewaluacji własnej i prowadzenia sondaży wśród mieszkańców. Rada bierze pod uwagę przyjęte cele ogólne i cele szczegółowe.
2. Walne Zebranie Członków przekazuje swoją propozycję odnośnie kryteriów lokalnych Zarządowi Lokalnej Grupy Działania.
3. Zarząd weryfikuje dotychczasowe dokumenty, w tym karty oceny i przekazuje je do Rady. Określa również termin, od którego obowiązują zmiany.

c) Procedura odwołania się wnioskodawców od rozstrzygnięć Rady w sprawie wyboru operacji.

Wnioskodawca ma możliwość odwołania się od decyzji Rady w przypadku odrzucenia jego wniosku. Wnioskodawca może poprawić bądź uzupełnić wniosek.

W związku z tym procedura jest następująca:

1. Powiadomienie wnioskodawców o nie przyjęciu ich wniosków przez Radę następnego dnia po posiedzeniu Rady.
2. Wnioskodawca ma 14 dni od daty wysłania zawiadomienia, na ponowne złożenie wniosku.
3. W ciągu 14 dni zwołuje się posiedzenie Rady i przeprowadza ponownie procedurę wyboru operacji do finansowania.
4. W razie konieczności weryfikuje się listę rankingową wniosków.
5. Pełną dokumentację z wnioskami przesyła się do Instytucji Wdrażającej w ciągu 14 dni od dnia zakończenia procedury oceny wniosków.
6. Wszyscy wnioskodawcy powiadamiani są o decyzji Rady w sprawie przyjęcia bądź odrzucenia wniosków w ciągu 14 dni.

10. Określenie budżetu LSR dla każdego roku jego realizacji

Podstawą do wyliczenia budżetu dla LGD Ziemia Chełmońskiego jest liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały z terenu objętego LSR na dzień 31 grudnia 2006 r.

W sześciu gminach zamieszkiwało wtedy 48 250 osób.

Tabela nr : Zestawienie liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na dzień 31 grudnia 2006 r. na obszarze LGD Ziemia Chełmońskiego

Lp.	Gmina	Liczba mieszkańców
1.	Baranów	4 860
2.	Grodzisk Mazowiecki	10 415
3.	Mszczonów	11 197
4.	Radziejowice	4 599
5.	Teresin	10 844
6.	Żabia Wola	6 335
	Razem liczba mieszkańców	48 250

Dane: wg GUS, 2006

Środki jakie LGD Ziemia Chełmońskiego może uzyskać na swoją działalność i realizację LSR zależy od liczby mieszkańców i przyjętych wskaźników w PROW na lata 2007-2013. Stawki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w zależności od rodzaju działań wynoszą:

1. Na wdrażanie LSR	116 zł/ na jednego mieszkańca
2. Na wdrażania projektów współpracy	3 zł/na jednego mieszkańca (w tym 1 zł na przygotowanie współpracy)
3. Na funkcjonowanie LGD	29 zł/ na jednego mieszkańca

W związku z tym dostępne środki w ramach poszczególnych działań wyglądają następująco:

1. Na wdrażanie LSR	5 597 000 złotych
2. Na wdrażania projektów współpracy	144 750 złotych
3. Na funkcjonowanie LGD	1 399 250 złotych
Razem	7 141 000 złotych
w tym na administrację	1 071 150 złotych
w tym na nabywanie umiejętności i aktywizację	328 100 złotych

Koszty administracyjne mogą wynosić maksymalnie 15% wszystkich dostępnych środków, z czego wynika, że budżet na obsługę biura i administrację projektu nie może przekroczyć kwoty: 1 071 150 złotych.

Zgodnie z wymogami wdrażania LSR, na każdy typ operacji w ramach działania 4.13 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” musi zostać przeznaczony co najmniej 10% ogólnej kwoty przewidzianej na to działanie. Oznacza to, że na operacje typu:

- „Różnicowanie w kierunku działalności pozarolniczej”
- „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”
- „Odnowa i rozwój wsi”
- oraz „Małe projekty”

należy przeznaczyć co najmniej po 559 700 złotych

Członkowie Lokalnej Grupy Działania zdecydowali, że całkowity budżet LGD będzie wynosił **7 141 000 złotych**, a podział kwot będzie wyglądał następująco:

1. Wdrażanie LSR	5 597 000 złotych
2. Wdrażanie projektów współpracy	144 750 złotych
3. Nabywanie umiejętności i aktywizacja	328 100 złotych
4. Biuro i administracja	1 071 150 złotych

oraz przyjęli następujący szczegółowy podział środków na cały okres trwania projektu:

Tabela nr : Podział środków na poszczególne działania

Lp.	Działanie	Liczba operacji	Max. kwota na jedną operację w zł	Całkowita kwota przewidziana na działanie w zł
1.	„Różnicowanie w kierunku działalności pozarolniczej”	6	100 000	600 000
2.	„Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”	6	100 000	600 000
3.	„Odnowa i rozwój wsi”	8	300 000	2 400 000
4.	„Małe projekty”	80	25 000	1 997 000
5.	„Nabywanie umiejętności i aktywizacja”	17	20 000	328 100
6.	„Projekty współpracy”	3	50 000	144 750
	Łącznie			6 069 850

Ograniczenia dotyczą również dolnej granicy dofinansowania które wynosi:

- a) dla operacji z działania „Odnowa i rozwój wsi” – 25 tys. złotych,
- b) dla operacji z działania „Małe projekty” – 4,5 tys. złotych,
- c) na przygotowanie projektów współpracy z ramach działania 4.21 – maksymalnie 48 250 złotych.

Lokalna grupa działania przyjęła wysokość dofinansowania projektów w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności pozarolniczej” oraz „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” w maksymalnej kwocie 100 tysięcy złotych na jedną operację, ale spodziewa się, że wnioski będą składane na mniejsze kwoty. LGD uznała, że program Leader będzie szczególnie interesujący dla ludzi rozpoczynających działalność gospodarczą, ludzi młodych, nie posiadających własnego kapitału, dla których program będzie szansą na podjęcie własnej działalności.

Ponadto liczy, że będzie więcej wniosków na mniejsze kwoty składanych w ramach działania „Małe projekty” przez organizacje pozarządowe, co pozwoli większej grupie osób zrealizować swoje pomysły.

Kwoty całkowite w tabeli budżetowej stanowią sumę kwoty refundowanej i wkładu własnego zgodnego z rodzajem operacji – wg wytycznych PROW na lata 2007-2013:

- a) maksymalnie 50% dofinansowania dla operacji „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” (czyli minimum 50% wkładu własnego),
- b) maksymalnie 50% dofinansowania dla operacji „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” (czyli minimum 50% wkładu własnego),
- c) maksymalnie 75% dofinansowania dla operacji „Odnowa i rozwój wsi” (czyli minimum 25% wkładu własnego),
- d) maksymalnie 70% dofinansowania dla operacji „Małe projekty” (czyli minimum 30% wkładu własnego).

Harmonogram realizacji LSR

Budżet Lokalnej Strategii Rozwoju został przygotowany w oparciu o założenia dotyczące okresu realizacji LSR, zawarte w poniższym harmonogramie:

Tabela nr 18.

Przedsięwzięcia i typy operacji	Okresy realizacji													
	09-I	09- II	10 - I	10 - II	11 - I	11 - II	12 - I	12 - II	13 - I	13 - II	14 - I	14 - II	15 - I	15 - II
I. Ludzie Ziemi Chelmońskiego														
Działanie - „Różnicowanie ...”														
Działanie „Mikroprzedsiębiorstwa...”														
Działanie „Odnowa wsi”														
Działanie „Małe projekty”														
Działanie „Wdrażanie proj. współ..”														
Działanie „Nabywanie umiejętności..”														
II. Poznaj Ziemię Chelmońskiego														
Działanie - „Różnicowanie ...”														
Działanie „Mikroprzedsiębiorstwa...”														
Działanie „Odnowa wsi”														
Działanie „Małe projekty”														
Działanie „Wdrażanie proj. współ..”														
Działanie „Nabywanie umiejętności..”														
Bieżące funkcjonowanie biura														

* realizacja przedsięwzięcia/działania liczona jest od momentu złożenia pierwszego Wniosku o dofinansowanie do LGD do złożenia ostatniego Wniosku o Płatność

Powyższy harmonogram obrazuje czas wdrażania poszczególnych przedsięwzięć poprzez zacieniowanie okresów (przedstawionych w półroczach), w których planowana jest ich realizacja. W połączeniu z budżetem, zapewnia systematyczną i ciągłą realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.

Tabela: Budżet LGD Ziemia Chelmońskiego w podziale na poszczególne lata

ROK	KATEGORIA KOSZTU	413 – Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju					421 – Wdrażanie projektów współpracy	431 – Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja			Razem Oś 4
		Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikro-przedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem 413		Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Razem 431	
2009	całkowite	0	0	0	281 428,5	281 429		190 000	30 100	220 100	501 529
	kwalityfikowalne	0	0	0	281 428,5	281 429		190 000	30 100	220 100	501 529
	do refundacji	0	0	0	197 000,0	197 000	0	190 000	30 100	220 100	417 100
2010	całkowite	400 000	400 000	800 000	714 285,7	2 314 286	14 750	160 000	60 000	220 000	2 549 036
	kwalityfikowalne	400 000	400 000	800 000	714 285,7	2 314 286	14 750	160 000	60 000	220 000	2 549 036
	do refundacji	200 000	200 000	600 000	500 000,0	1 500 000	14 750	160 000	60 000	220 000	1 734 750
2011	całkowite	400 000	400 000	800 000	714 285,7	2 314 286	40 000	160 000	60 000	220 000	2 574 286
	kwalityfikowalne	400 000	400 000	800 000	714 285,7	2 314 286	40 000	160 000	60 000	220 000	2 574 286
	do refundacji	200 000	200 000	600 000	500 000,0	1 500 000	40 000	160 000	60 000	220 000	1 760 000
2012	całkowite	200 000	200 000	800 000	571 428,6	1 771 429	50 000	160 000	80 000	240 000	2 061 429
	kwalityfikowalne	200 000	200 000	800 000	571 428,6	1 771 429	50 000	160 000	80 000	240 000	2 061 429
	do refundacji	100 000	100 000	600 000	400 000,0	1 200 000	50 000	160 000	80 000	240 000	1 490 000
2013	całkowite	200 000	200 000	800 000	571 428,6	1 771 429	40 000	160 000	60 000	220 000	2 031 429
	kwalityfikowalne	200 000	200 000	800 000	571 428,6	1 771 429	40 000	160 000	60 000	220 000	2 031 429
	do refundacji	100 000	100 000	600 000	400 000,0	1 200 000	40 000	160 000	60 000	220 000	1 460 000
2014	całkowite	0	0	0	0	0		160 000	38 000	198 000	198 000
	kwalityfikowalne	0	0	0	0	0		160 000	38 000	198 000	198 000
	do refundacji	0	0	0	0	0		160 000	38 000	198 000	198 000
2015	całkowite	0	0	0	0	0		81 150		81 150	81 150
	kwalityfikowalne	0	0	0	0	0		81 150		81 150	81 150
	do refundacji	0	0	0	0	0	0	81 150		81 150	81 150
2009-2015	całkowite	1 200 000	1 200 000	3 200 000	2 852 857,1	8 452 857	144 750	1 071 150	328 100	1 399 250	9 996 857
	kwalityfikowalne	1 200 000	1 200 000	3 200 000	2 852 857,1	8 452 857	144 750	1 071 150	328 100	1 399 250	9 996 857
	do refundacji	600 000	600 000	2 400 000	1 997 000	5 597 000	144 750	1 071 150	328 100	1 399 250	7 141 000

11. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR

Lokalna Grupa Działania Ziemia Chełmońskiego jest nowo powstałą grupą, dlatego też zaraz po działaniach związanych z procesem budowania partnerstwa i rejestracji Stowarzyszenia organizowano następne spotkania i warsztaty związane z przygotowaniem i konsultowaniem LSR. Należy tu zaznaczyć, że mimo krótkiego czasu dużo przedstawicieli z poszczególnych gmin zaangażowało się do wspólnej pracy nad opracowaniem dobrego dokumentu, odpowiadającego potrzebom mieszkańców obszaru LGD.

a) podmioty i osoby, które brały udział w pracy nad strategią

Osoby zaangażowane w proces przygotowania LSR możemy podzielić na dwie grupy. Pierwsza, mniej liczna, to członkowie LGD, w tym członkowie Zarządu i Rady LGD Ziemia Chełmońskiego uczestniczący w pracach w sposób ciągły oraz druga grupa bardziej liczna to przedstawiciele urzędów gmin, organizacji pozarządowych, szkół, rolnicy i miejscowi przedsiębiorcy, lokalni liderzy włączający się aktywnie w prace nad opracowaniem LSR.

W trakcie spotkań i warsztatów zbierano uwagi, propozycje i opinie, które zostały wykorzystane w trakcie przygotowywania dokumentu.

Z uwagi na liczne reprezentacje z każdej z sześciu gmin, podmioty i osoby fizyczne zostały wymienione w podziale na trzy główne sektory:

1) sektor gospodarczy

Sektor reprezentowany był przez właścicieli firm usługowych, handlowych, przedsiębiorców lokalnych oraz rolników. Przeważali właściciele sklepów i firm świadczących usługi dla ludności. Ponieważ teren LGD jest terenem rolniczym, dużą grupę osób uczestniczących w spotkaniach i konsultacjach stanowili rolnicy.

2) sektor społeczny

Osoby reprezentujące ten sektor stanowiły najbardziej różnorodną grupę. Byli wśród nich przedstawiciele organizacji pozarządowych siedmiu gmin, grup nieformalnych, sołtysi, archeolodzy, ekonomiści, zainteresowani zmianami w gminach, a także lokalni liderzy, radni, działacze społeczni, emeryci i osoby fizyczne poszukujące rozwiązań na rozwój swoich gmin.

3) sektor publiczny

Reprezentowany był przez wójtów i innych pracowników samorządowych, nauczycieli i dyrektorów szkół, ośrodka doradztwa rolniczego i innych instytucji zlokalizowanych na terenie gmin.

Potwierdzeniem udziału w procesie przygotowania i konsultowania są listy obecności ze spotkań i warsztatów oraz ankiety przechowywane w biurze LGD Ziemia Chełmońskiego.

b) Podmioty i środowiska, które mają znaczący wpływ na sytuację obszaru LGD

W każdej z gmin możemy wymienić co najmniej kilka takich podmiotów i organizacji. Często ich zdanie miało duży wpływ na ostateczny kształt opracowywanej strategii.

Przede wszystkim należy tu wymienić samorządy gminne i jednostki podległe samorządom takie jak szkoły, biblioteki i domy kultury. Drugą grupę stanowią najwięksi przedsiębiorcy w gminach, a także najbardziej aktywni z nich (niezależnie od wielkości firmy) oraz rolnicy posiadający większą od przeciętnej w rejonie produkcję, których zdanie brane jest pod uwagę w środowisku lokalnym. Trzecią grupę stanowią organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, z których najsilniejszą pozycję mają ochotnicze straże pożarne. Ponadto w zależności od gminy wpływ na sytuację obszaru mają aktywni liderzy lokalni, ksiądz miejscowej parafii.

Ponadto wyróżnić możemy tu dwie gminy:

Gminę Teresin, gdzie duży wpływ na sytuację obszaru ma Klasztor Ojców Franciszkanów w Niepokalanowie, „Polskie Młyny”, „BAKOMA”, IW Construction, Grainer Packaging oraz firmy dystrybucyjne, które na terenie gminy mają duże magazyny.

Gminę Mszczonów, w której wymienić można wiele firm dystrybucyjnych i produkcyjnych zlokalizowanych w największym centrum logistycznym w Polsce.

Zestawienie szczegółowe podmiotów i środowisk zidentyfikowanych przez mieszkańców w pozostałych gminach, które mają znaczący wpływ na sytuację obszaru:

Gmina Baranów:

Urząd Gminy Baranów
Młodzieżowa Orkiestra Strażacka w Kaskach
Zespoły Szkół,
Ośrodki Zdrowia,
Ochotnicze Straże Pożarne

Gmina Grodzisk Mazowiecki

Urząd Gminy Grodzisk Mazowiecki
Centrum Kultury,
Szkoła Muzyczna
„Polfa”,
"Danfos"
"PKS",
"OSM"
„Inetrchemall"
Banki

Gmina Radziejowice

Urząd Gminy Radziejowice
Wiejska Galeria Sztuki w Petrykozach , Unia Petrykozka (W.Siemiona)
Dom Pracy Twórczej
Kościół
Szkoły podstawowe

Gmina Żabia Wola

Urząd Gminy Żabia Wola
Dom Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna
Trzy szkoły podstawowe
Gimnazjum im. Józefa Chełmońskiego
Gminne Centrum Zdrowia
Ochotnicze Straże Pożarne w Skułach i Żelechowie
Parafie rzymsko katolickie w Żelechowie i Skułach

c) Proces konsultowania LSR

Od czasu rejestracji stowarzyszenia trwa proces budowania i konsultowania poszczególnych rozdziałów strategii. Dokument przygotowany przez członków LGD pod kierunkiem konsultanta na charakter otwarty i będzie co roku weryfikowany z uwagi na stopień zaawansowania wykonania LSR oraz zmieniającą się sytuację społeczno gospodarczą obszaru. Dlatego LGD przewiduje cykliczną ocenę realizacji strategii poprzez zbieranie uwag i opinii mieszkańców oraz badanie wskaźników oceny, których wyniki mogą być wykorzystane przy ewentualnej zmianie LSR.

d) opis form przygotowywania i konsultowania LSR

W celu zaznajomienia mieszkańców z ideą programu Leader spotkania konsultacyjne poprzedzane były szkoleniami na temat Programu Leader, zakresu wsparcia w ramach osi 3 i osi 4 PROW na lata 2007-2013 oraz zasad tworzenia LSR.

Lista spotkań:

1. Żabia Wola – 10 czerwca 2008
2. Ojrzanów – 20 czerwca 2008r.
3. Teresin – 1 sierpnia 2008r.
4. Radziejowice – 21 sierpnia 2008r.
5. Mszczonów – 15 września 2008r.
6. Żabia Wola – 6 października 2008r.
7. Żabia Wola- 7 października 2008r.
8. Żabia Wola – 10 października 2008r.
9. Żabia Wola – 12 października 2008r.
10. Żabia Wola - 14 października 2008r.
11. Żabia Wola- 24 października 2008r
12. Grodzisk Mazowiecki – 4 listopada 2008r.
13. Baranów – 7 listopada 2008r.
14. Mszczonów 7 listopada 2008r.
15. Teresin – 13 listopada 2008r.
16. Żabia Wola – 6 grudnia 2008r.

Należy tu zaznaczyć, że wszystkie spotkania miały charakter ponad gminny i uczestniczyli w nich mieszkańcy całego obszaru LGD. Wybierano różne miejsca, by uczestnicy tworzenia LSR mogli poznać inne gminy jak i poznać się nawzajem. Ich aktywny udział pozwolił na przeprowadzenie analizy SWOT, identyfikacji głównych zasobów gmin i wytyczenie głównych kierunków działania. Dużo czasu poświęcono na identyfikację potrzeb mieszkańców oraz zebranie przykładowych operacji, które w ocenie członków warsztatów powinny być zrealizowane w ramach LSR. Sporą pomocą w procesie przygotowania LSR była też ankieta przeprowadzona wśród mieszkańców, karta zgłoszeniowa jak również informacja o programie Leader, które dostępne były dla wszystkich zainteresowanych w urzędach gmin, sklepach, ośrodku zdrowia i domach kultury.

Dla lepszego dotarcia do osób z obszaru LGD utworzono w każdej z gmin punkt konsultacyjny. Informacje podawano poprzez strony internetowe gminy, stronę własną LGD Ziemia Chełmońskiego, wkładkę do bezpłatnego magazynu „Nasza Gmina”. Wykorzystano artykuł publikowany w bezpłatnej prasie lokalnej „Wspólny Powiat”, do rozpowszechniania informacji o LSR w czasie imprez (dożynek, Dni Kukurydzy, Święcie Chleba) w Baranowie, Radziejowicach i Teresinie. Ponadto w czasie Dożynek w Powiecie Grodziskim, Święcie Szarlotki w Żabiej Woli ustawiono stoiska informacyjne, w których członkowie Zarządu udzielali informacji i zbierali dane do LSR.

Starano się dotrzeć do mieszkańców w odmienny i atrakcyjny sposób, stąd np. zorganizowano Święto Szarlotki, gdzie przekazywano i zbierano informacje podczas zabawy i zajęć integracyjnych.

W celu zachęcenia mieszkańców do włączenia się w wbudowanie LSR wykorzystano również lokalne radio. Na antenie „Radia Bogoria” przeprowadzono audycje i newsy radiowe w czterech emisjach.

W biuletynie Nasza Gmina w czerwcu, wrześniu i grudniu ukazały się artykuły na temat LSR.

Członkowie Zarządu stanowili w procesie przygotowywania LSR główną grupę konsultantów w swoich gminach. Byli inicjatorami spotkań z przedstawicielami samorządów, podmiotów gospodarczych i społecznych. Zachęcali do formułowania celów szczegółowych. Członkowie Zarządu od kilku miesięcy spotykają się cyklicznie by dyskutować nad kolejnymi elementami LSR.

Ponieważ gminy będą ważnymi beneficjentami programu Leader, członkowie Zarządu dużo uwagi poświęcili na spotkania i rozmowy z wójtami, by przedyskutować z nimi podstawowe kierunki działania ujęte w LSR oraz powiązać je z potrzebami gmin. Efektem tych rozmów oraz dodatkowych konsultacji z radnymi stały się konkretne propozycje inwestycji infrastrukturalnych w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”. Zaangażowanie mieszkańców do identyfikacji potrzeb jest procesem żmudnym, ale w tym przypadku zaowocowało wieloma konkretnymi propozycjami zgłaszanymi przez osoby uczestniczące w konsultacjach i spotkaniach. Wyniki tych spotkań są załączone do dokumentacji i znajdują się w biurze LGD.

12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR

Lokalna Grupa Działania LGD Ziemia Chełmońskiego odpowiada zgodnie z założeniami programu Leader za prawidłowe wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju, a w szczególności za:

- zarządzanie realizacją strategii,
- koordynację związanych z tym zadań w sposób efektywny i terminowy,
- właściwe wykorzystanie i rozliczenie środków publicznych,
- stałe i szerokie informowanie społeczności o działaniach podejmowanych przez LGD Ziemia Chełmońskiego oraz realizacji LSR.

Wdrażanie LSR będzie polegało przede wszystkim na przeprowadzaniu naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach poszczególnych działań, ich ocenie i wyborze oraz monitorowaniu efektów realizacji operacji. Zgodnie z ideą programu Leader do procesu wdrażania zostanie włączona w jak najszerszym stopniu społeczność lokalna, by motywować i zachęcać mieszkańców do podejmowania nowych inicjatyw oraz by przestrzegać zasad jawności i transparentności.

Upowszechnianie inicjatyw podejmowanych w ramach realizacji LSR odbywać się będzie poprzez szerokie działania informacyjno promocyjne. Lokalna Grupa Działania będzie miała swoją stronę internetową, która będzie jej głównym źródłem przekazu informacji, na której zamieszczane będą wszystkie aktualne informacje oraz nowe podejmowane inicjatywy. Ponadto ogłoszenia o naborze wniosków będą zamieszczane nie tylko na własnej stronie www ale również na stronach internetowych wszystkich gmin objętych LSR. LGD będzie dbała o systematyczność przekazu, a także o to, by forma miała ciekawy w odbiorze i atrakcyjny charakter. Na stronie www mieszkańcy znajdą informację o wszystkich planowanych i wykonanych zadaniach, założenia i główne cele LSR, zaproszenia na wszystkie przygotowywane imprezy i wydarzenia o charakterze promocyjnym oraz dokumenty i raporty dotyczące funkcjonowania LGD.

Każdy wniosek wraz z niezbędną dokumentacją będzie również zamieszczony w internecie, tak by ułatwić mieszkańcom rozproszonym na całej Ziemi Chełmońskiego łatwy dostęp do druków i dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku o wybór operacji do realizacji.

Na stronie www uruchomiona będzie również zakładka dotycząca odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania. Poprzez internet będzie można zadać pytanie, a odpowiedź będzie zamieszczana na stronie, tak by inne zainteresowane osoby mogły z niej skorzystać. LGD będzie wydawała swój biuletyn informacyjny w formie elektronicznej. Biuletyn zamieszczony będzie na stronie internetowej, a także rozsyłany do stałych odbiorców.

Przewiduje się również, że informacje będą przekazywane w wielu innych formach takich jak:

- na tablicach informacyjnych przed siedzibą LGD oraz we wszystkich gminach i w Starostwie,
- w lokalnych mediach,
- podczas posiedzeń rad gmin i innych spotkaniach i szkoleniach organizowanych na obszarze LSR,
- podczas imprez promocyjnych organizowanych w gminach, warsztatów i szkoleń,
- druk ulotek i materiałów informacyjnych,
- ponadto w biurze LGD będzie funkcjonował punkt konsultacyjny, w którym oprócz pracowników dyżury będą pełnili członkowie Zarządu Stowarzyszenia.

Uruchomienie w biurze LGD punktu konsultacyjnego będzie ważnym miejscem uzyskiwania przez potencjalnych beneficjentów porad i doradztwa w zakresie wypełniania wniosków i korzystania z pomocy.

Każda zainteresowana osoba będzie mogła w godzinach pracy biura uzyskać informację czy wyjaśnienie oraz otrzymać do wglądu wszelką dokumentację prawną i operacyjną dostępną w biurze.

Biuro będzie również miejscem do składania postulatów i propozycji zmian w LSR przez mieszkańców i podmioty z terenu Ziemia Chełmońskiego. Wnioski w tej sprawie będą przyjmowane w czasie trwania całego programu, analizowane przez pracowników biura LGD i omawiane na posiedzeniach Zarządu.

Wszystkie zaproponowane tu formy będą gwarantować mieszkańcom szeroki dostęp do informacji, jak również będą stwarzały możliwość wpływania na zmiany w LSR.

Aktualizacja LSR

Poprzez różne formy dostępu omówione powyżej, zagwarantowano mieszkańcom i podmiotom z terenu LGD zgłaszanie swoich propozycji zmian do LSR. Swoje uwagi i sugestie mogą też zgłaszać wszyscy członkowie LGD. Ponadto LGD będzie prowadziła stały monitoring i systematyczną ewaluację wdrażania strategii.

Zarówno konsultacje jak i monitoring będą podstawą do podejmowania (jeśli okaże się to konieczne) decyzji o zmianie LSR.

Przewiduje się, że aktualizacja będzie przebiegała w następujący sposób:

1. W przypadku zaistnienia sytuacji konieczności zmian w LSR na podstawie zgłaszanych postulatów bądź sugestii przez mieszkańców i inne podmioty z obszaru LGD, pracownicy biura LGD przygotowują propozycje zmian i złożą je do rozpatrzenia przez Zarząd.
2. Po akceptacji propozycji przez Zarząd LGD, zostanie ona rozpowszechniona wśród partnerów LGD i mieszkańców obszaru za pośrednictwem opisanego powyżej systemu informacji i komunikacji wraz z informacją o terminie przekazywania zwrotnych opinii i uwag.

3. Biuro LGD zbierze wszystkie opinie i uwagi składane również w formie telefonicznej (wpisywane na specjalnym druku opracowanym przez LGD, patrz załącznik nr 19.do LSR), zrobi zestawienie i przygotuje korekty do pierwotnej propozycji.
4. Zarząd rozpatrzy treść zmiany do LSR i przygotowuje wniosek o zmianę wraz z uzasadnieniem do rozpatrzenia na Walnym Posiedzeniu. Zmiany mogą być dokonywane raz do roku.

13. Zasady i sposób dokonywania oceny (ewaluacji) własnej

Raz w roku LGD Ziemia Chełmońskiego będzie dokonywała ewaluacji własnej, w tym oceny realizacji i aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju. Za przeprowadzenie ewaluacji odpowiedzialna będzie Komisja Rewizyjna. Celem ewaluacji będzie:

- weryfikacja wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania
- weryfikacja ilości i zakresu przedsięwzięć,
- weryfikacja ilości i zakresu celów szczegółowych.

Wyniki ewaluacji przedstawiane będą w formie pisemnego raportu za poprzedni rok kalendarzowy i przedstawiane na Walnym Zebraniu. Komisja Rewizyjna może zlecać swoje zadania ekspertom zewnętrznym, jednak nie zdejmuje to z niej odpowiedzialności za treść i termin przedstawienia raportu ewaluacyjnego.

Raport ewaluacyjny będzie uwzględniał następujące elementy:

- ocenę wartości wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania dla każdego przedsięwzięcia, wraz z opisem bezpośrednich efektów przedsięwzięć,
- wykaz zrealizowanych operacji i stopień realizacji budżetu, porównanie do zakładanych wielkości dofinansowania za dany rok kalendarzowy,
- analizę wpływu zrealizowanych operacji na stopień realizacji celów szczegółowych,
- ocenę aktualizacji LSR zaproponowaną przez Zarząd po konsultacjach z członkami LGD i mieszkańcami,
- wnioski i rekomendacje dotyczące proponowanych zmian w LSR, realizacji celów i przedsięwzięć wraz z uzasadnieniem.

Biuro LGD udostępni pełną dokumentację członkom Komisji Rewizyjnej w celu dokonania prawidłowej ewaluacji własnej lub na jej zlecenie, ekspertom zewnętrznym. Ma prawo także prosić o dodatkowe informacje lub zestawienia niezbędne do dokonania oceny. Raport jest przedstawiany raz do roku na Walnym Zebraniu członków i jest podstawą do dokonywania aktualizacji LSR.

14. Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

Lokalna Strategia Rozwoju LGD *Ziemia Chełmońskiego* jest silnie powiązana z innymi dokumentami strategicznymi, dotyczącymi jej obszaru, zarówno na poziomie ponad Partnerstwem, czyli krajowym, regionalnym i podregionalnym (powiatowym), jak i poniżej, czyli poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa.

LSR LGD *Ziemia Chełmońskiego*, zgodnie z wymogami merytorycznymi dla LSR, realizuje cele Osi 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, obejmującego cały kraj, czyli „budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację mieszkańców oraz

przyczynianie się do powstawania miejsc pracy na obszarach wiejskich, a także polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami oraz ich waloryzację, wskutek pośredniego włączenia lokalnych grup działania w system zarządzania danym obszarem”.

Realizuje także cel główny Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, jakim *wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej*. Jest zgodna z jego priorytetami, takimi jak:

- *Zatrudnienie i integracja społeczna,*
- *Rozwój zasobów ludzkich,*
- *Dobre rządzenie,*
- *Rynek pracy otwarty dla wszystkich,*
- *Regionalne kadry gospodarki,*
- *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.*

LSR Ziemi Chełmońskiego realizuje także cele Strategii rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020, w tym:

- jej cel nadrzędny:

• *Wzrost konkurencyjności gospodarki i równoważenie jej rozwoju społeczno-ekonomicznego w regionie podstawą poprawy jakości życia mieszkańców,*

- dwa cele strategiczne:

• *Poprawa spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu w warunkach zrównoważonego rozwoju i*

• *Budowa społeczeństwa informacyjnego oraz poprawa jakości życia mieszkańców*

- oraz takie cele pośrednie jak:

• *Rozwój kapitału ludzkiego,*

• *Wzrost innowacyjności i konkurencyjności regionu,*

• *Aktywizacja i modernizacja obszarów poza metropolitarnych (w aktualnym rozumieniu granic metropolii stołecznej)*

• *Rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz kształtowanie wizerunku regionu.*

W ten sposób LSR wpisuje się w cel nadrzędny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013, realizującego cele regionalnej strategii, którym jest *Poprawa konkurencyjności regionu i zwiększanie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej województwa.*

Na poziomie subregionalnym LSR wpisuje się w cele rozwojowe zdefiniowane w dokumentach strategicznych Powiatów: Grodzkiego, Żyrardowskiego i Sochaczewskiego:

1. Dla Powiatu Grodzkiego są to cele zapisane w *Strategii rozwoju Powiatu Grodzkiego* :

Cel nadrzędny: Zrównoważony rozwój Powiatu przy jednoczesnej ochronie dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego;

Cel strategiczny: Rozwój poprawa warunków życiowych społeczności lokalnej

Cel operacyjny: Poprawa warunków życia obywateli

Zadania: Rozwój turystyki i agroturystyki jako drugiego źródła utrzymania, Rozwój wielofunkcyjny terenów wiejskich (zadania)

Cel operacyjny: Ochrona, kształtowanie i wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego z poszanowaniem dziedzictwa kulturowego

Zadania: Edukacja proekologiczna, Stworzenie programu wykorzystania środowiska przyrodniczego i kulturalnego dla rozwoju rekreacji i turystyki, Promocja walorów przyrodniczych i kulturalnych Powiatu, Tworzenie ciągów turystycznych i edukacyjnych.

Cel operacyjny: Podniesienie znaczenia kultury jako czynnika wpływającego na rozwój społeczno-gospodarczy

Zadania: Rozbudowa, adaptacja i modernizacja obiektów o znaczeniu dla kultury regionalnej, Wspieranie organizacji pozarządowych, Rozwój obiektów kultury i sportu, Promocja rozwoju kultury i turystyki w Powiecie, w tym agroturystyki, Popularyzacja regionu, jego osiągnięć i potrzeby, Wprowadzenie do kalendarza imprez kulturalnych imprezy, która identyfikowałaby Powiat (np. poprzez wykorzystanie postaci Józefa Chelmońskiego);

Cel strategiczny: Rozwój przedsiębiorczości i zasobów ludzkich

Cel operacyjny: Stymulowanie rozwoju małej przedsiębiorczości

Zadania: Koordynacja działań gmin w zakresie ułatwiania tworzenia małych i średnich przedsiębiorstw

Cel operacyjny: Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego

Zadania: Wypracowanie systemu zachęt inwestycyjnych dla powstających i istniejących przedsiębiorstw

Cel operacyjny: Rozwój zasobów ludzkich

Zadania: Dostosowanie wykształcenia mieszkańców Powiatu do potrzeb rynku pracy, Rozwój form aktywizacji bezrobotnych.

2. Dla Powiatu Żyrardowskiego są to cele zapisane w *Strategii rozwoju Powiatu Żyrardowskiego*:

Cel strategiczny: Poprawa jakości życia mieszkańców

Cel operacyjny: Aktywizacja zawodowa bezrobotnych

Cel operacyjny: Podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców

Cel operacyjny: Tworzenie warunków dla rozwoju kultury, sportu i turystyki

Cel strategiczny: Rozwój gospodarczy

Cel operacyjny: Poprawa stanu środowiska naturalnego i ochrona przyrody

Cel operacyjny: Promocja Powiatu w zakresie rozwoju gospodarczego

Zadania:

Pozyskiwanie środków finansowych oraz organizacja działań aktywizujących bezrobotnych,

Dostosowanie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy do wymogów rynku pracy,

Współdziałanie w organizowaniu imprez kulturalnych, turystycznych i sportowych,

Opracowanie programu rozwoju turystyki na obszarze Powiatu Żyrardowskiego,

Zorganizowanie „Dni Przedsiębiorcy” w Powiecie Żyrardowskim,

Utworzenie systemu wymiany informacji gospodarczej między gminami Powiatu,

Publikacje promocyjne Powiatu Żyrardowskiego,

Wspieranie i koordynacja działań na rzecz pomocy dla przedsiębiorstw i przedsiębiorczości lokalnej na obszarze Powiatu.

3. Dla Powiatu Sochaczewskiego są to cele zawarte w *Strategii rozwoju Powiatu Sochaczewskiego na lata 2008-2013*:

Cel strategiczny: *Budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej*

Cel strategiczny: *Modernizacja infrastruktury społecznej i administracyjnej*

Cel strategiczny: *Promocja Powiatu, poszukiwanie partnerów i inwestorów*

• Program strategiczny: *Rozbudowa i remonty obiektów kubaturowych*

Działanie: *Rozbudowa i remonty infrastruktury sportowej, Remont obiektów użyteczności publicznej*

Program strategiczny: *RS 1*

Działanie: *Udzielanie dotacje na zadania realizowana przez organizacje pozarządowe*

• Program strategiczny: *Rozwój i promocja form życia kulturowego*

Działanie: *Organizowanie imprez stałych (wystawy, konkursy, plenery), Wspieranie życia artystycznego, Wspieranie uzdolnionej młodzieży,*

• Program strategiczny: *Poprawa stanu jakości ochrony środowiska naturalnego w Powiecie Sochaczewskim*

Działanie: *Przygotowanie strategii ochrony środowiska naturalnego w Powiecie Sochaczewskim*

• Program strategiczny: *Wspieranie działalności organizacji pozarządowych*

Działanie: *Wspieranie działań, w szczególności imprez organizowanych przez NGO*

Na poziomie lokalnym (gminnym) Lokalna Strategia Rozwoju LGD Ziemia Chełmońskiego wykazuje wyraźne powiązania z lokalnymi dokumentami planistycznymi o charakterze strategicznym:

- *Strategią zrównoważonego rozwoju gminy Teresin do roku 2020*
- *Planem rozwoju lokalnego gminy Baranów na lata 2007-2013*
- *Strategią rozwoju gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2003 – 2013*
- *Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Żabia Wola na lata 2004 – 2013*
- *Strategią rozwoju gminy Radziejowice*
- *Strategią rozwoju Mszczonowa do 2020 roku*

Cele rozwojowe poszczególnych gmin, zbieżne z celami LSR przedstawia poniższa tabela:

Gmina Teresin	
C e l	Cele strategiczne:
	1. <i>Stać poprawa warunków zamieszkiwania, obsługi i wypoczynku oraz integracja mieszkańców</i>
	2. <i>Tworzenie jak najlepszych warunków dla trwałego rozwoju gospodarczego</i>
	3. <i>Stać poprawa i ochrona zasobów środowiska przyrodniczego oraz racjonalne zagospodarowanie przestrzenne</i>
	Cele pośrednie (operacyjne):
	1. <i>Systematyczne prowadzenie edukacji ekologicznej i promocji proekologicznego stylu życia wśród społeczności lokalnej</i>
	2. <i>Pełna ochrona walorów i zasobów środowiska przyrodniczego</i>
	3. <i>Ochrona wartości kulturowych i zapewnienie ład przestrzennego</i>
	4. <i>Ochrona zasobów środowiska kulturowego i poprawa warunków</i>

e	<p><i>upowszechniania kultury</i></p> <p>5. <i>Rozbudowa infrastruktury sportowej</i></p> <p>6. <i>Wspieranie rozwoju działalności gospodarczej</i></p> <p>7. <i>Wspieranie rozwoju turystyki</i></p> <p>8. <i>Promocja Gminy</i></p>
r	<p>9. <i>Organizacyjne i finansowe wsparcie działań na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej.</i></p>
o	Gmina Baranów
Z	<p>Cele strategiczne i cząstkowe:</p> <p>Cel strategiczny I – <i>Wspieranie rozwoju gospodarczego w gminie poprzez (m.in.):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>budowę innowacyjnej oferty turystycznej i agroturystycznej,</i> • <i>kształtowanie w społeczności gminy postaw przedsiębiorczych,</i> • <i>tworzenie dogodnych warunków i wsparcie dla nowo powstających przedsiębiorstw,</i> • <i>kształcenie ustawiczne osób bezrobotnych, chcących podjąć pracę w nowym zawodzie lub podjąć samodzielną działalność gospodarczą,</i> <p>Cel strategiczny II. <i>Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej i rozwój funkcji kulturalnych, a w szczególności poprzez:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>rozwój funkcji edukacyjno – oświatowych i sportowych w gminie,</i> • <i>budowę bazy kulturalnej,</i> <p>Cel strategiczny III – <i>Poprawa stanu środowiska przyrodniczego poprzez:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>poprawę stanu otaczającego środowiska naturalnego,</i> • <i>zachowanie unikalnych walorów środowiska naturalnego,</i> • <i>dbanie o ład przestrzenny i jego funkcjonalność dla wszystkich mieszkańców gminy.</i> <p>Cel strategiczny IV – <i>Odnowa wsi - pielęgnacja kultury i tradycji:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>podjęcie działań na rzecz podniesienia świadomości kulturalnej mieszkańców,</i> • <i>wykorzystanie dziedzictwa kulturowego gminy i powiatu,</i> • <i>podniesienie jakości życia i pracy na wsi,</i> • <i>tworzenie lokalnych partnerstw.</i>
w	
O	
j	
O	
w	
e	
	Gmina Grodzisk Mazowiecki
	<p>Cel nadrzędny: <i>Wzrost poziomu życia mieszkańców miasta i gminy Grodzisk Mazowiecki</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Cel główny: Zrównoważony rozwój środowiska</i> <p>Cel szczegółowy: <i>Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców gminy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Cel główny: Zrównoważony rozwój społeczny</i> <p>Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Podniesienie poziomu obsługi mieszkańców w oświacie i kulturze</i> 2. <i>Poprawienie stanu bazy sportowo- rekreacyjnej gminy</i> ,Cel główny ::zrównoważony rozwój <ul style="list-style-type: none"> • <i>Cel główny: Zrównoważony rozwój gospodarczy</i> <p>Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Tworzenie nowych miejsc pracy</i> 2. <i>Zagospodarowanie obiektów zabytkowych</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Cel główny: Zrównoważony rozwój przestrzenny i instytucjonalny</i> <p>Cel szczegółowy: <i>Uzyskanie wielosektorowego wsparcia dla działań władz gminnych</i></p>
	Gmina Żabia Wola
C	<p>Cel główny: <i>Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców i atrakcyjności gminy dla przedsiębiorców</i></p> <p>Cel strategiczny: <i>Zapewnienie spójności społecznej i poprawa szans edukacyjnych</i></p> <p>Cel szczegółowy: <i>Organizowanie różnych form dokształcania dla młodzieży, bezrobotnych, rolników, kobiet, niepełnosprawnych.</i></p>
e	

l e r o z w o j o w e	<p>Cel strategiczny: <i>Ochrona i wykorzystanie walorów i zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego</i></p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Zapobieganie postępującej degradacji stanu technicznego budynków dziedzictwa kulturowego,</i> 2. <i>Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy Żabia Wola,</i> 3. <i>Zwiększenie potencjału turystycznego,</i> 4. <i>Budowa lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej,</i> 5. <i>Budowa szlaków i ścieżek turystycznych,</i> 6. <i>Ukształtowanie ład przestrzennego,</i> 7. <i>Promocja gminy.</i>
	Gmina Radziejowice
	<p>Zasadniczy obszar problemowy: <i>Podnoszenie kwalifikacji zawodowych społeczności lokalnej</i></p> <p>Program operacyjny: <i>Promocja edukacji</i></p>
o j o w e	Gmina Mszczonów
	<ul style="list-style-type: none"> • Cel strategiczny: Wykorzystanie atutu położenia w celu pozyskania inwestorów zewnętrznych i mobilizacji kapitału lokalnego Cel operacyjny: Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej • Cel strategiczny: Podniesienie jakości kapitału ludzkiego gminy Cel operacyjny: Działanie na rzecz dopasowania kwalifikacji ludności do potrzeb rynku pracy • Cel strategiczny: Restrukturyzacja i modernizacja rolnictwa Cel operacyjny: Działanie na rzecz rozwoju przetwórstwa Cel operacyjny: Działanie na rzecz rozwoju alternatywnych miejsc pracy na obszarach wiejskich • Cel strategiczny: Poprawa warunków życia społeczeństwa lokalnego Cel operacyjny: Poprawa środowiska życia na obszarze miasta i gminy Cel operacyjny: Działanie na rzecz ograniczenia bezrobocia • Cel strategiczny: Wykorzystanie bliskości Warszawy i potencjału środowiska naturalnego dla rozwoju gospodarczego Cel operacyjny: Rozwój bazy hotelowej i turystycznej obsługującej ruch tranzytowy i turystyczny regionu centralnego Cel operacyjny: Wyposażenie terenów o szczególnej atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej w niezbędne urządzenia sprzyjające wypoczynkowi weekendowemu i sezonowemu

15. Planowane działania, przedsięwzięcia lub operacje realizowane przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR

15.1. Plany dotyczące przedsięwzięć, które LGD zamierza realizować w ramach, innych niż oś 4 PROW 2007-2013, programów

LGD Ziemia Chełmońskiego będzie korzystała z innych możliwych źródeł dofinansowania, tak by rozszerzyć możliwości realizacji zakładanych celów

szczegółowych i przedsięwzięć. Planuje ubieganie się o inne środki pochodzące z Unii Europejskiej np. z Europejskiego Funduszu Społecznego, z Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki” czy z Funduszu Organizacji Pozarządowych w ramach Europejskiego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Działania jakie LGD przewiduje do wykonania będą związane z realizacją celów szczegółowych i odnosiły się do dwóch głównych celów, a mianowicie rozwoju turystycznego obszaru, wykorzystania i promocji lokalnych zasobów, rozwijania przedsiębiorczości szczególnie wśród ludzi młodych oraz aktywizację środowisk lokalnych i pobudzanie mieszkańców do podejmowania wspólnych inicjatyw. Zakres przedsięwzięć będzie dostosowany do warunków określonych w ofertach ubiegania się o granty ogłaszanych przez organizacje pozarządowe i instytucje.

15.2. Mechanizmy zabezpieczające przed nakładaniem się pomocy w ramach PROW i innych programów

Lokalna Grupa Działania Ziemia Chełmońskiego zastosuje następujące rozwiązania jako mechanizmy zabezpieczające przed nakładaniem się pomocy w ramach PROW i innych programów:

- Każda osoba zatrudniona przez LGD będzie miała umowę o pracę zawierającą szczegółowy wykaz obowiązków i zadań, ze wskazaniem programu, na rzecz którego te zadania i obowiązki będą wykonywane oraz podaną kwotą wynagrodzenia pochodzącą ze środków tego programu;
- W przypadku osób zaangażowanych jednocześnie w realizację dwóch lub więcej programów, w umowie o pracę z tą osobą zostanie wskazany wymiar czasu pracy, jaki ta osoba jest zobowiązana przeznaczyć na wykonanie zadań i obowiązków związanych z realizacją poszczególnych programów oraz związane z tym wynagrodzenie. Łączny wymiar czasu pracy będzie zgodny z wymogami zatrudniania pracowników zawartymi w Kodeksie Pracy;
- LGD będzie prowadziła księgowość analityczną. Koszty każdego projektu będą osobno rozliczane na wyodrębnionych kontach analitycznych. Każdy dokument księgowy będzie opisywany adekwatnie do wymogów projektu, tak by nie było wątpliwości co do klasyfikacji kosztów;
- W uzasadnionych przypadkach, gdy będzie wymagał tego projekt, będą zakładane wydzielone konta lub subkonta bankowe do obsługi danego programu, tak by zapewnić przejrzystość wydatkowania środków;
- Każdy program będzie miał wyznaczony zespół i kierownika odpowiedzialnego za prawidłowy przebieg programu i wydatkowanie środków;
- W biurze systematycznie odbywały się będą narady robocze z udziałem członków Zarządu i kierowników projektów, na których omawiane będą na bieżąco sprawy organizacyjne i analizowane postępy w realizacji projektów.

16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich

Lokalna Strategia Rozwoju LGD *Ziemia Chełmońskiego* jest instrumentem realizacji wizji obszaru Partnerstwa, sformułowanej następująco:

Funkcjonujący w świadomości Polaków obszar o wysokiej jakości życia – bogatej i zrównoważonej ofercie gospodarczej, kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, atrakcyjny przyrodniczo i turystycznie, o zintegrowanej i aktywnej społeczności lokalnej.

Wynika z niej, że realizacja LSR ma się przyczynić do podniesienia jakości życia mieszkańców, rozumianej jako możliwość korzystania przez nich z bogatych możliwości gospodarki, kultury sportu i rekreacji i życia w atrakcyjnym – nie tylko dla nich – środowisku. Jednocześnie efektem realizacji LSR ma być integracja i aktywizacja społeczności lokalnej, a także promocja jej dokonań w zakresie rozwoju obszaru.

Wpływ Strategii na rozwój obszaru może mieć dwojaki charakter:

1. Z jednej strony: działania realizowane w ramach LSR mają wzmacniać – poprzez dostarczenie dodatkowych środków, zewnętrznej wiedzy i mobilizację wewnętrznych zasobów - występujące na obszarze objętym LSR, zewnętrzne (w stosunku do Osi 4 PROW) bodźce dla rozwoju obszaru;
2. Z drugiej strony: działania realizowane w ramach LSR mają przeciwdziałać potencjalnym negatywnym zjawiskom i procesom zachodzącym w wyniku, bądź niezależnie, intensywnego procesu rozwojowego obszaru.

Jeśli idzie o pierwszy aspekt, to rezultatem realizacji LSR będzie: utworzenie lub wsparcie rozwoju minimum 12 mikroprzedsiębiorstw lub gospodarstw agroturystycznych i w efekcie utworzenie co najmniej 24 miejsc pracy, wykorzystanie lokalnych zasobów dla stworzenia miejsc pracy i prowadzenia działalności gospodarczej, wybudowanie lub zaadaptowanie 8 obiektów infrastruktury społecznej, służącej integracji i aktywizacji społeczności lokalnej, dostarczenie grupie mieszkańców wiedzy i umiejętności i środków zwiększających ich szanse na rynku pracy i służących rozwojowi osobowemu, rozwój infrastruktury turystycznej i promocja obszaru, a w rezultacie wzrost ruchu turystycznego na obszarze, realizacji szeregu imprez o zróżnicowanym charakterze. Wszystkie te rezultaty wpłyną na zwiększenie możliwości zatrudnienia na obszarze, zwiększenie przychodów mieszkańców, zwiększenie dostępności infrastruktury społecznej i oferty imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych.

Jeśli idzie o drugi aspekt, to realizacja LSR będzie przeciwdziałać postępującej dezintegracji społeczności lokalnej i utracie przez nią tożsamości (w miarę napływu nowych mieszkańców i odpływu młodych ludzi z obszaru). Proces ten będzie stanowił bazę dla tworzenia silniejszej identyfikacji z obszarem (idea małej ojczyzny) i aktywizacji mieszkańców - włączenia ich w procesy rozwojowe. Będzie także przeciwdziałać postępującej, wskutek antropopresji i fałszywie rozumianej modernizacji, degradacji środowiska przyrodniczego i kulturowego obszaru.

Biorąc pod uwagę wspomnianą intensywność procesu rozwoju obszaru wynikającą z jego położenia i walorów, wydaje się, że istotniejszy będzie ten drugi typ oddziaływania realizacji LSR na obszar. Jest to oddziaływanie równie ważne, o ile nie ważniejsze niż bezpośrednie dostarczanie środków prorozwojowych, jako że w procesie rozwoju występuje często tendencja do koncentrowania na „przychodach” tego procesu z pomijaniem jego części „kosztowej”. Ta druga może wszakże sprawić, że „dochód” uzyskany w rezultacie niewłaściwie prowadzonych działań prorozwojowych będzie bardzo mały w stosunku do zaangażowanych środków.

Wpływ LSR na rozwój obszaru może mieć także charakter wymierny (bezpośredni) lub niewymierny (pośredni). Ten pierwszy będzie oznaczał tworzenie w rezultacie działań realizowanych w ramach LSR pewnych zauważalnych pozytywnych zjawisk ekonomicznych lub społecznych, przekładających się na dobrobyt mieszkańców (wąsko rozumiany proces rozwoju lokalnego). Ten drugi będzie oznaczał budowanie świadomości mieszkańców w różnych obszarach i tworzenie więzi między nimi. Te niewymierne efekty będą podstawą dla trwałego, zrównoważonego rozwoju obszaru i będą w przyszłości owocować szeregiem nowych wymiernych rezultatów: nastąpi upodmiotowienie społeczności lokalnej *Ziemi Chełmońskiego* w procesie rozwoju tego obszaru (właściwie rozumiany proces rozwoju lokalnego).

17. Informacja o dołączanych do LSR załącznikach

1. Statut
2. Regulamin Rady
3. Procedura naboru pracowników
4. Opisy stanowisk pracy
5. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład Rady
6. Doświadczenie LGD i członków LGD w realizacji operacji
7. Uchwały Rad Gmin o przystąpieniu do LGD
8. Schemat powiązań specyfiki obszaru i celów
9. Wzór potwierdzenia założenia wniosku
10. Karty Oceny Formalnej
11. Karta oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD
12. Karta oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami do działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”
13. Karta oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami do działania „Rozwój mikroprzedsiębiorczości”
14. Karta oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami do działania „Odnowa i rozwój wsi”.
15. Karta oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami do działania „Wdrażanie LSR – Małe projekty”
16. Instrukcja wypełnianiami kart oceny
17. Lista podmiotów mająca wpływ na sytuację obszaru
18. Podsumowanie ankiety
19. Zgłoszenie telefoniczne – wzór
20. Instrukcja kancelaryjna
21. Karta oceny zgodności operacji z LSR
22. Opis warunków technicznych i lokalowych Biura LGD